

นำ การสุงาภิบาล
สุงอนามัย และที่อยู่อาศัย
ในเรือนจำ
คำแนะนำเพิ่มเติม

ICRC

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ
สำนักงานภูมิภาคกรุงเทพฯ
191/6-8 ซีกีโอ ทาวเวอร์ ชั้น 30 ถนนรัชดาภิเษก
แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110
โทร +66 (0) 2262 1680 โทรสาร +66 (0) 2262 1685
www.icrc.org www.icrc.or.th

น้ำ การสุขาภิบาล
สุขอนามัย และที่อยู่อาศัย
ใน **เรือนจำ**
คำแนะนำเพิ่มเติม

สารบัญ

คำนำ	7
บทนำ	9
จะใช้คำแนะนำเหล่านี้อย่างไร	11
1 สถาปัตยกรรมของเรือนจำ	13
สภาพความเป็นจริง	15
วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้	15
ก. การแบ่งเขต (Zoning)	15
ข. อาคาร	19
ค. อุปกรณ์	20
2 หลักการทั่วไปในการออกแบบ	21
สภาพความเป็นจริง	22
วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้	23
ก. ปัญหาเรื่องต้นทุน	23
ข. กลยุทธ์การจัดการและวัตถุประสงค์ของเรือนจำ	24
ค. ข้อควรพิจารณาเชิงวัฒนธรรม	25
ง. ข้อควรพิจารณาเชิงภูมิอากาศ	25
จ. การสัญจรของเจ้าหน้าที่ ผู้ต้องขัง และ การจราจรของยานพาหนะภายในเรือนจำ	26
ฉ. การซ่อมบำรุง	27
3 แดนที่พักอาศัย และความจุ	29
ก. พื้นที่สำหรับอยู่อาศัยต่อคนในสภาพปกติ	30
สภาพความเป็นจริง	30
ข้อกำหนดทางเทคนิค	32
ปัจจัยอื่น ๆ เกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ที่ต้องการ	34
ก. สภาพทางกายภาพของตัวอาคาร	34
ข. เวลาที่ใช้ในพื้นที่	35
ค. จำนวนคนในพื้นที่	35
ง. กิจกรรมในที่พักอาศัย	36
จ. แสงสว่างและการระบายอากาศ	37
ฉ. การบริการที่มีอยู่ในพื้นที่	38
ช. การกำกับดูแล	38
ข. ความต้องการพื้นที่รวม	40
วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้	40
ค. พื้นที่พักอาศัยในสถานการณ์ฉุกเฉิน	40
สภาพความเป็นจริง	40
วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้	40

ง. คำจำกัดความของการกินพื้นที่	41
ก. ความจุทางการ (official capacity)	41
ข. อัตราการครอบครองพื้นที่ (occupancy rate)	42
ค. ความจุปฏิบัติการ (operational capacity)	42
ง. ความจุฉุกเฉิน (emergency capacity)	43
4 มาตรการจัดหาและสุขอนามัย	45
สภาพความเป็นจริง	46
ข้อกำหนดทางเทคนิค	47
วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้	47
ก. โครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงการกักเก็บ	47
ข. การจัดหา น้ำ คุณภาพและปริมาณน้ำ กับ การเข้าถึงน้ำ	49
ค. การจ่ายน้ำเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน	51
5 การสุขาภิบาลและสุขอนามัย	53
สภาพความเป็นจริง	54
ข้อกำหนดด้านเทคนิค	54
วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้	55
ก. โครงสร้างพื้นฐาน	55
ข. การจัดหา น้ำ สุขอนามัย และการสุขาภิบาล	56
ค. การทำความสะอาดห้องส้วม	56
ง. การเข้าถึงแผนสุขาภิบาล	56
จ. การจัดการน้ำเสีย	56
ฉ. การจัดการของเสียทางกรแพทย์	56
6 ผู้หญิง เด็กผู้หญิงและบุตรในอุปการะ	59
สภาพความเป็นจริง	60
วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้	61
ก. ที่พักอาศัย	61
ข. ความปลอดภัย	61
ค. การรับเข้ามาและจัดที่อยู่	62
ง. สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ด้านสุขภาพ	62
จ. สุขอนามัย	63
ฉ. ที่พักอาศัย สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการสำหรับแม่และทั้งเด็ก	63
ช. โภชนาการ	63
ซ. การงาน การศึกษา นันทนาการ และการบริการตามโครงการอื่น ๆ	64
ณ. สิ่งอำนวยความสะดวกในการให้ญาติมาเยี่ยม	64
7 เด็กและเยาวชน	65
ความจริง	66
วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้	66
ก. ที่พักอาศัย	66
ข. ความปลอดภัย	67
ค. การรับเข้ามาและจัดที่อยู่	67
ง. สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการในการดูแลสุขภาพ	67
จ. สุขอนามัย	67
ฉ. โภชนาการ	67

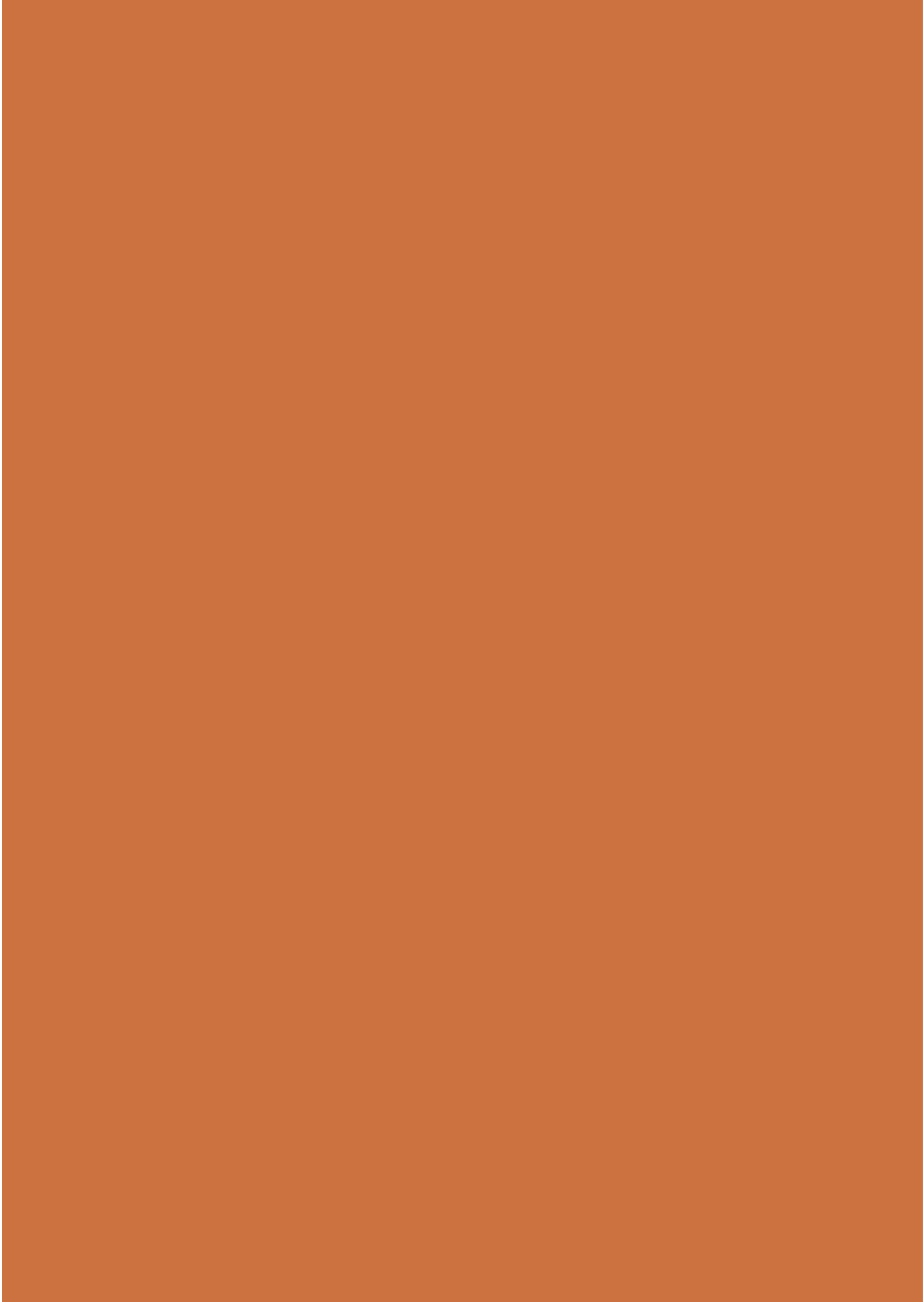
ข. การศึกษาสายสามัญและสายอาชีว: กับนันทนาการ	67
ค. สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับญาติที่มาเยี่ยม	67
8 การบำรุงรักษาเรือนจำ รวมถึงการใช้แรงงานผู้ต้องขังในการบำรุงรักษาอาคารและอุปกรณ์ต่าง ๆ	69
ความจริง	70
วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้	70
ก. หลักการสำคัญ	70
ข. การพัฒนาแผนงานบำรุงรักษา	71
ค. ข้อควรพิจารณาในงานบำรุงรักษาเมื่อออกแบบเรือนจำแห่งใหม่และขยายเรือนจำที่มีอยู่แล้ว	72
ง. การจัดระเบียบและการควบคุมงาน	72
จ. ระเบียบในการทำงาน	73
ฉ. การคัดเลือกผู้ต้องขังเพื่อจ้างงาน	73
ค. คำตอบแทน	73
9 การวางแผนก่อสร้างหรือบูรณะเรือนจำ	75
ความจริง	76
วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้	76
ก. แผนแม่บท	76
ข. กลยุทธ์ในการจัดการ	77
ค. ทีมงานออกแบบ- การจัดทีมและหน้าที่	78
การจัดทีม	78
บทบาทและการจัดองค์กร	78
ง. ที่ตั้งเรือนจำ	79
จ. การให้คำแนะนำในงานก่อสร้าง	80
ฉ. การตรวจรับหรือการทดสอบการทำงานทั้งระบบ	80

ผู้ร่วมประชุมโต๊ะกลม

โรเบิร์ต แอลเลน
ทอมริส อาตาเบย์
แคเรน เบนยาเฮีย
ซาเวียร์ บุสตาเมเต
จอห์นสัน โบอาบาโซจา
ริกการโด กอนติ
แอนเนต กอร์บิช
ฟลอเรนซ์ แคปเปล
โรเซนโด คีอัล
โรเบิร์ต โกบิล
พอล เกิร์ตส
ริชาร์ด กูอูฮ์
เดวิด แมคคาเรีย
โรเบิร์ต มาร์ตินี
ยูซูฟา นดีอีย
อัมเบิร์ก ปารามาร์ตา
ลีซา กิรียอน
เตอร์ เซเวริน
มาร์ค ซอว์
อังเดร วอลลอตตัน

หัวหน้าโครงการ

อิสซาเบล ไฮด์
เอวาริสโต โอสิวีเอร่า

คำนำ

คณะกรรมการการชาดระหว่างประเทศ (ไอซีอาร์ซี) ตรวจเยี่ยมสถานที่กักขังหลายต่อหลายแห่งในสถานการณ์ที่ผิดแผกแตกต่างกันไปเพื่อติดตามคุณภาพการกักขังและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง โดยทำหน้าที่ด้านมนุษยธรรมตามที่ได้รับมอบหมาย การตรวจเยี่ยมดังกล่าวนี้ ดำเนินการโดยได้รับความยินยอมและความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีเจตนาที่จะทราบแน่ชัดถึงเกียรติภูมิและบุรภาพของผู้ต้องขัง ซึ่งหมายความว่า ไอซีอาร์ซี มุ่งมั่นค้นหาเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ต้องขังดำรงชีวิตอยู่ในสภาพที่เหมาะสมและยอมรับได้ อีกทั้งยังได้รับการปฏิบัติเยี่ยมนุญ

ตลอดเวลาหลายปีที่ผ่านมา ไอซีอาร์ซี ได้สั่งสมประสบการณ์และความรู้มากมายในทุกรูปแบบของสถานที่กักขัง โดยไม่คำนึงถึงความหลากหลายของสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ วิธีการเยี่ยมยังคงเหมือนเดิมและประกอบด้วย การสนทนาที่เป็นความลับแบบตัวต่อตัวกับหน่วยงานต่าง ๆ การพูดคุยเป็นการส่วนตัวกับผู้ต้องขัง การเดินไปตามส่วนต่าง ๆ ของเรือนจำที่ผู้ต้องขังใช้บริการ และการเยี่ยมผู้ต้องขังซ้ำอีกครั้ง หลังจากนั้น ไอซีอาร์ซี จะเสนอคำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านมนุษยธรรม และอาจให้ความช่วยเหลือในหลากหลายรูปแบบ

ประสบการณ์จำเพาะเกี่ยวกับน้ำ การสุกิบาล สุขอนามัย และที่อยู่อาศัยในเรือนจำตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2548 ชื่อเรื่อง น้ำ การสุกิบาล สุขอนามัย และที่อยู่อาศัยในเรือนจำ ซึ่งต่อมาได้ปรับปรุงให้ทันสมัยขึ้นในปี พ.ศ. 2555 ก่อนหน้านั้นในปี พ.ศ. 2552 ได้จัดประชุมโต๊ะกลมเพื่อชำระคำแนะนำที่ให้อำนาจในการตีพิมพ์ครั้งนั้นโดยเน้นการพัฒนาในหัวข้อต่าง ๆ ผลการประชุมโต๊ะกลมก็คือฉบับตีพิมพ์นี้ ซึ่งให้คำแนะนำทางปฏิบัติเพิ่มเติมสำหรับเจ้าหน้าที่ไอซีอาร์ซี และบุคคลอื่นที่ทำงานในสถานที่กักขังและกำลังจัดการปัญหาสภาพการจองจำและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

ບຸກຄົນ

ในปี พ.ศ. 2555 คณะกรรมการการชาดระหว่างประเทศ (ไอซีอาร์ซี) ได้ปรับปรุงคู่มือ *น้ำ การสุขาภิบาล สุขอนามัย และที่อยู่อาศัยในเรือนจำ* ฉบับตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2548 ให้ทันสมัยขึ้น เจตนารมณ์ของคู่มือฉบับดังกล่าวก็เพื่อสร้างหลักปฏิบัติร่วมกันที่จะช่วยปรับปรุงสภาพการกักขัง โดยมีคำแนะนำเพื่อประเมินผลสภาพการกักขัง และเพื่อให้เข้าใจถึงความเชื่อมโยงระหว่าง น้ำ การสุขาภิบาล สุขอนามัย และที่อยู่อาศัย

คู่มือฉบับนี้ มีคำแนะนำในทางปฏิบัติว่าด้วยลักษณะด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับการจัดที่อยู่อาศัยในเรือนจำและบริการที่เกี่ยวข้อง แม้ว่าจะเน้นในรายละเอียดด้านเทคนิค แต่ก็ไม่ได้ลืมว่าการแก้ปัญหาทางเทคนิคกับคำแนะนำนั้นแยกออกจากกันไม่ได้ ลักษณะสำคัญด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในเรือนจำ รวมทั้ง (แต่ไม่จำกัดอยู่เพียงเท่านั้น) วิธีใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในเรือนจำ เวลาที่ต้องนั่งใช้กลางแจ้งนอกแดนที่อยู่อาศัย และการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขาภิบาล

เจตนารมณ์ของคู่มือฉบับนี้ก็เพื่อเติมเต็มช่องว่างที่มีอยู่ใน คำแนะนำและข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่ไอซีอาร์ซี หน่วยงานระดับชาติ และหน่วยงานระดับนานาชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดที่อยู่อาศัยให้ผู้ต้องขัง มีการใช้คำแนะนำและข้อมูลเหล่านี้อย่างกว้างขวางเพื่อประเมินผลและประเมินสภาพโครงสร้างพื้นฐานในเรือนจำ ให้คำแนะนำในการออกแบบและก่อสร้าง รวมถึงปรับปรุงซ่อมแซม ที่อยู่อาศัยและบริการด้านสุขาภิบาล หน่วยงานระดับชาติหลายหน่วยงานได้ใช้ คำแนะนำและข้อมูลดังกล่าวนี้เป็นเอกสารอ้างอิงเพื่อพัฒนามาตรฐานประจำชาติของตนเอง เนื่องจากไม่มีมาตรฐานสากลที่มีรายละเอียดเพียงพอ ข้อกำหนด และคำแนะนำต่าง ๆ เหล่านี้ ถูกใช้อ้างอิงกันอย่างกว้างขวางและบางครั้งก็อ้างกันอย่างผิด ๆ ว่าเป็น “มาตรฐาน” โดยเฉพาะข้อกำหนดว่าด้วยพื้นที่ต่อคน

เดือนตุลาคม พ.ศ. 2552 ไอซีอาร์ซี ได้จัดประชุมโต๊ะกลมเพื่อปรับปรุงข้อความใน คำแนะนำระดับสากลที่ตีพิมพ์เป็นครั้งแรก รวมถึง กฎเกณฑ์ของเรือนจำในยุโรปและมาตรฐานต่าง ๆ จากการทำงานของคณะกรรมการยุโรปเพื่อป้องกันการทรมาน และพิจารณาเพิ่มเติมคำแนะนำและปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย ซึ่งรวมถึงการพิจารณาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเชื่อมโยงกันระหว่างนโยบาย วัตถุประสงค์ในการจองจำ โครงสร้างพื้นฐาน วิธีปฏิบัติในการจัดการ เช่นเดียวกับกระบวนการเพื่อวางแผนจัดที่อยู่อาศัยในเรือนจำแห่งใหม่ การใช้ผู้ต้องขังบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์ และความต้องการของสตรีและเด็ก ประเด็นทั้งหมดที่ได้กล่าวถึงนี้มักถูกเจ้าหน้าที่หยาบยกขึ้นมาสอบถามผู้แทนของไอซีอาร์ซีเป็นประจำ

ที่ประชุมโต๊ะกลมได้แสวงหาวิธีปรับปรุงคำแนะนำที่จำเพาะเจาะจงในเรื่องต่อไปนี้

- ความต้องการพื้นที่สำหรับจัดที่อยู่อาศัยทั้งในสภาวะปกติและสภาวะฉุกเฉิน
- การวัดอัตราการครอบครองพื้นที่
- กระบวนการวางแผน เพื่อจัดที่อยู่อาศัยหลังใหม่ในเรือนจำ
- การใช้ผู้ต้องขังบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์
- ความต้องการจำเพาะของสตรีและเด็ก

ในที่ประชุมโต๊ะกลมมีผู้ชำนาญการจาก 18 ประเทศมาร่วมประชุม รวมทั้งเจ้าหน้าที่บริหารระดับหัวหน้าด้านงานบริการในเรือนจำ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการและเจ้าหน้าที่สำนักงานใหญ่ ผู้ชำนาญการเรือนจำด้านสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายหลัง นักวิชาการ และวิศวกรจากภาคเอกชน ประสบการณ์และภูมิหลังที่หลากหลายของผู้เข้าร่วมประชุมสะท้อนให้เห็นภาพสิ่งแวดล้อมในหลายแง่มุมที่ ไอซีอาร์ซี ได้ดำเนินการโครงการมาโดยตลอด การตีพิมพ์ครั้งใหม่นี้ (ซึ่งควรอ่านควบคู่ไปกับ คู่มือ ถอดเนื้อความและคำอธิบายด้วยภาพที่มีอยู่ในคู่มือออกมาโดยตรง) สะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมประชุม โต๊ะกลมและเจ้าหน้าที่ไอซีอาร์ซีที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องเหล่านี้

จะใช้คำว่าแนะนำ
เหล่านี้ได้อย่างไร

คำแนะนำเหล่านี้ช่วยเสริมคู่มือ น้ำ การสุภาพบาล สุขอนามัย และที่อยู่อาศัยในเรือนจำ ให้สมบูรณ์ขึ้น โดยให้ข้อมูลเพิ่มเติมและยกระดับรายการกำหนดต่าง ๆ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดที่อยู่อาศัยที่ได้พบเห็นมามากมายหลายรูปแบบในเรือนจำทั่วโลก

เจตนารมณ์ของคำแนะนำนี้เพื่อ ปรับความเข้าใจโดยรวมเกี่ยวกับสภาพต่ำสุดที่จะต้องจัดให้มี เพื่อรับประกันว่าผู้ต้องขังมีที่อยู่อาศัยที่สะดวกตลอดเวลาที่ถูกกักขัง ซึ่งเป็นไปตามความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ไอชอาร์ซียังตั้งใจด้วยว่าคำแนะนำเหล่านี้จะเป็นที่เข้าใจพอที่จะนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวางในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

แต่ละประเด็นที่หยิบยกขึ้นมา พิจารณาจากสถานการณ์จริงและพิจารณาสิ่งที่จะต้องถือปฏิบัติเป็นอย่างดี บทต่าง ๆ สอดคล้องตามหลัก “สภาพความเป็นจริง” อันเป็นผลจาก “วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้” ตอนที่กล่าวถึง “วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้” พยายามให้ครอบคลุมสภาพความเป็นจริงบางประการเกี่ยวกับหัวข้อนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าไอชอาร์ซี ปฏิบัติงานอยู่ในกว่า 70 ประเทศ แต่ก็เป็นการยากที่จะสะท้อนสภาพความเป็นจริงและการนำมาใช้ในแต่ละประเทศที่มีสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันออกไป แต่กระนั้นก็มีปัจจัยร่วมอยู่บ้าง คือหลายเรือนจำแก้ปัญหาได้ไม่ค่อยดีนักและไม่คำนึงถึงความสะดวกพอเพียงหรือมีทรัพยากรบุคคลและงบประมาณจำกัด ขณะที่เรือนจำอื่น ๆ มีทรัพยากรมากพอแต่ขาดความรู้ความสามารถด้านเทคนิคที่จำเป็น เรือนจำส่วนใหญ่มีปัญหาด้านความแออัด โดยมีผู้ต้องขังเกินความจุที่ออกแบบไว้ บางเรือนจำประสบปัญหาต่อเนื่องเป็นเวลาช้านาน บางเรือนจำเผชิญปัญหาเป็นครั้งคราว สำหรับเรือนจำที่มีทรัพยากรจำกัดนั้น คำแนะนำที่ให้ได้ไม่สามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมด ส่วนด้านอื่น ๆ คำแนะนำเหล่านี้อาจเป็นเพียงคำแนะนำเบื้องต้นและต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมต่อไป

คำแนะนำในแต่ละหมวดที่เขียนไว้เพื่อให้ข้อมูลที่จำเป็นอย่างเพียงพอที่จะทำได้ โดยผู้อ่านไม่ต้องอ้างอิงถึงหัวข้ออื่น ทั้งนี้มีการกล่าวถึงข้อมูลซ้ำไว้ด้วย

สิ่งสำคัญที่จะต้องระลึกไว้ด้วยว่า คำอธิบายด้วยภาพเกี่ยวกับแบบต่าง ๆ ของเรือนจำนั้นไม่ได้นำเสนอให้เป็น “มาตรฐาน” แต่ที่รวมเข้าไว้ก็เพื่ออธิบายให้เห็นภาพวิธีแก้ปัญหาหลากหลายรูปแบบที่ใช้กันอยู่ในประเทศต่าง ๆ เท่านั้น

ควรอ่านคำแนะนำนี้ไปพร้อม ๆ กับคู่มือ น้ำ การสุภาพบาล สุขอนามัย และที่อยู่อาศัยในเรือนจำ ในภาคภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส จีน และอาหรับทางเว็บไซต์ของไอชอาร์ซี

<http://www.icrc.org/eng/resources/documents/publication/p0823.htm> โดยใช้ชื่อหัวข้อในเอกสารนี้ให้ตรงกับชื่อหัวข้อในคู่มือดังกล่าว

อภิธานศัพท์

เรือนจำ หมายถึงสถานที่กักขังใด ๆ ซึ่งจัดที่อยู่อาศัยให้ ผู้ต้องขังที่ถูกศาลตัดสินแล้วหรือผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ไม่ว่าจะเป็นผู้ต้องขังประเภทใดก็ตามหรือผู้ต้องขังคดีทั่วไป

ผู้ต้องขัง หมายถึงบุคคลใด ๆ ที่ถูกจัดให้อยู่ในสถานกักขัง รวมทั้งผู้ที่ยังไม่เป็นผู้ต้องขังผู้รอหรืออยู่ในระหว่างพิจารณาคดี ผู้ที่ศาลตัดสินแล้วว่ากระทำความผิดจริง ผู้ถูกระงับ และผู้ที่ศาลตัดสินแล้ว

ระบอบ หมายถึงงานประจำและการจัดระเบียบที่ใช้ภายในเรือนจำเพื่อจัดการปัญหาจำนวนประชากรในเรือนจำทั้งหมดหรือส่วนหนึ่ง รวมถึงเวลาการปฏิบัติงาน การให้สิทธิและเอกสิทธิ์ การบริการและโอกาสอื่นที่มีพึงได้สำหรับผู้ต้องขัง

คำย่อ

SMRs หมายถึงกฎมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติเพื่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังผู้ต้องขัง ค.ศ. 1955 [The United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners 1955]

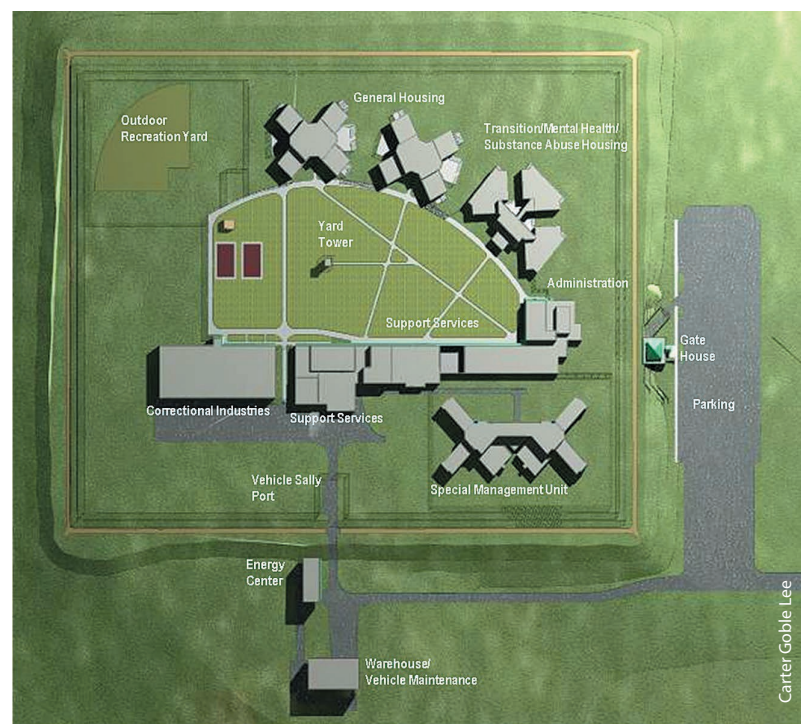
คู่มือไอชอาร์ซี หมายถึงคู่มือ น้ำ การสุภาพบาล สุขอนามัย และที่อยู่อาศัยในเรือนจำ, ICRC

1. สถาปัตยกรรม ของเรือนจำ

บทนี้กล่าวถึงการจัดองค์ประกอบทางกายภาพและแผนผังของเรือนจำ โดยอธิบายหลักการและเหตุผลรวมทั้งบทบาทหน้าที่ของอาคารต่าง ๆ ที่ต้องมีย รวมทั้งการจัดการเพื่อให้อาคารเหล่านี้มีความสอดคล้องกัน

เรือนจำ อาจมีลักษณะแตกต่างกันไปในแง่ของสถาปัตยกรรม แต่เรือนจำทุกแห่งต้อง ออกแบบให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการขั้นพื้นฐาน เพื่อตอบสนองต่อทั้งความต้องการที่จำเป็นของผู้ต้องขังและตอบสนองต่อมาตรฐานในการบริหารจัดการ

- อาคารที่มีห้องเดี่ยวหรือห้องรวมให้ผู้ต้องขังนอน
- ระบบสุขาภิบาลเพื่อสุขอนามัยส่วนบุคคล ได้แก่ ห้องส้วมและที่อาบน้ำ
- สิ่งอำนวยความสะดวกในการซักและตากผ้า
- พื้นที่กลางแจ้ง ลานออกกำลังกายกลางแจ้ง และลานกีฬา
- โรงครัว
- สถานพยาบาล
- ห้องเยี่ยมหรือสถานที่อื่นใดที่ผู้ต้องขังสามารถพบครอบครัวของเขาได้
- ห้องเยี่ยมที่ผู้ต้องขังสามารถรับคำแนะนำด้านกฎหมายเป็นการส่วนตัว
- สำนักงานสำหรับฝ่ายบริหารเรือนจำ
- ห้องสวดมนต์
- ห้องเก็บของ
- โรงฝึกงานช่าง (สำหรับผู้ต้องขังและ/ หรือเจ้าหน้าที่ใช้)
- ห้องเรียน
- ห้องอเนกประสงค์
- ห้องสมุด
- ระบบน้ำประปาและระบบน้ำเสีย¹
- บ้านพักและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเจ้าหน้าที่²
- บริเวณที่สามารถแยกผู้ต้องขังออกจากกลุ่มเป็นการชั่วคราวเพื่อรักษาความเป็นระเบียบและวินัย

รูป 1 ตัวอย่างบริเวณเรือนจำที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการขั้นพื้นฐาน

¹ กล่าวถึงในบทที่ 4 และ 5

² โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา อาจจัดที่พักให้เจ้าหน้าที่และครอบครัว แม้เรื่องนี้ไม่ได้กล่าวไว้เป็นพิเศษในหนังสือฉบับนี้ แต่การก่อสร้างที่พักให้เจ้าหน้าที่นั้น จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมอาคารที่เกี่ยวข้องและต้องได้รับการบำรุงรักษาอย่างถูกต้อง

สภาพความเป็นจริง

เรือนจำที่ใช้งานอยู่ในปัจจุบันมักมีสภาพเก่าและทรุดโทรม หลายแห่งมีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ เป็นสิ่งท้าทายอย่างมากที่จะควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีมนุษยธรรมและให้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายที่บังคับใช้ในประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งมาตรฐานและคำแนะนำอื่นๆ บางเรือนจำมีเพียงแค่ อาคารเรือนนอน 2-3 หลัง โรงครัว และพื้นที่บริเวณทางเข้าประตูใหญ่ ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น ห้องเยี่ยมญาติ สถานพยาบาล โรงฝึกงานช่าง และห้องเรียน รวมทั้งการบริการด้านอื่นที่จำเป็นกลับไม่มี หรือ ถ้ามีก็ไม่พอเพียงต่อความจำเป็นพื้นฐานของผู้ต้องขังที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในเรือนจำ พื้นที่ในเรือนจำไม่ได้ถูกจัดแบ่งเป็นแดน (Zone) อย่างเหมาะสมนัก อาจใช้อาคารอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ไม่คำนึงถึงความปลอดภัยและการเคลื่อนที่ของบุคคลและยานพาหนะ เนื่องจากจำนวนผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นธรรมดาที่พบเห็นการใช้ ห้องเรียน โรงฝึกงานช่าง และอาคารอื่น ๆ รวมทั้งพื้นที่ภายนอก มาดัดแปลงเป็นเรือนนอนเพิ่มเติม สิ่งอำนวยความสะดวก ที่ก่อสร้างเป็นโครงสร้างชั่วคราว มักถูกใช้งานต่อไปอีกหลายปีแม้ว่าอาคารเหล่านั้นจะมีสภาพชำรุดทรุดโทรม ความปลอดภัยทางกายภาพค่อนข้างน้อยเนื่องมาจากลักษณะของโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เหมาะสม

เรือนจำบางแห่งเป็นอาคารที่ถูกก่อสร้างเพื่อวัตถุประสงค์อย่างอื่นหรือเคยใช้คุมขังผู้ต้องขังบางประเภทที่แตกต่างไปจากผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังในปัจจุบัน หรือสร้างในยุคสมัยที่มีสภาพทางสังคมแตกต่างกับสภาพสังคมปัจจุบันมาก วัตถุประสงค์ดั้งเดิมของสิ่งก่อสร้างเหล่านั้นมีมากมายหลายอย่าง เช่น บ้านพักคนงาน ค่ายทหาร โรงพยาบาล หรืออาคารที่ทำการต่าง ๆ ของรัฐ อาคารบางแห่งไม่เคยปรับเปลี่ยนโครงสร้างแม้ว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้งานของอาคารไปแล้ว จึงเป็นความท้าทายอย่างมากที่จะบริหารงาน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมในการเป็นเรือนจำและการบำรุงรักษาที่จะเกิดขึ้นต่อไป

เรือนจำที่สร้างขึ้นในพื้นที่ชนบทหรือชานเมืองนั้น ซึ่งปัจจุบันตัวเมืองได้ขยายตัวเข้ามาโอบล้อม หรือในทางกลับกัน เรือนจำตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ถูกทิ้งร้างเพราะชาวบ้านทิ้งถิ่นฐานเนื่องจากอุตสาหกรรมข้างเคียงซึ่งเป็นแหล่งรายได้เลิกกิจการ ในสภาพแวดล้อมที่เกิดความขัดแย้งภายหลัง เมื่อในเรือนจำเดิมถูกรื้อถอนไปแล้ว ก็อาจมีแรงกดดันให้สร้างเรือนจำใหม่ตามข้อกำหนดที่ ผู้บริหารภายนอกหรือที่ปรึกษา คู่แข่ง ทั้ง ๆ ที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ วัฒนธรรมนิยม และวัฒนธรรมในพื้นที่นั้น

การตัดสินใจของรัฐบาลที่จะสร้างเรือนจำใหม่หรือขยายเรือนจำเดิม ไม่ได้ยึดหลักที่ว่า มีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับชุมชนอยู่แล้ว หรือได้รับทุนสนับสนุนพอต่อการก่อสร้างและอุปกรณ์ เงินทุนที่ไม่เพียงพอมักส่งผลให้ต้องปรับลด สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับงานบริการที่จำเป็นลง การจัดสรรงบประมาณสำหรับการบำรุงรักษาไม่เพียงพอหรือไม่มีผลกระทบของการตัดสินใจดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้บริหารเรือนจำไม่สามารถบริหารจัดการเรือนจำให้สอดคล้องกับมาตรฐานของประเทศและสากล ความปลอดภัยและความมั่นคงลดลง ทำให้ขีดความสามารถในการลดผลกระทบด้านลบของการคุมขังให้เหลือน้อยที่สุดลดลง และ ทำให้การกลับไปดำเนินชีวิตร่วมกับชุมชนหลังพ้นโทษ มีประสิทธิภาพลดลง

วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้

ก. การแบ่งเขต (Zoning)

เรือนจำซึ่งออกแบบและจัดการอย่างดีแล้ว มีการแบ่งพื้นที่ในเรือนจำออกเป็น “แดน” สำหรับทำกิจกรรมและหน้าที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะ วิธีนี้ใช้ได้กับทั้งการออกแบบเรือนจำใหม่และ การจัดระเบียบในเรือนจำเดิม การแบ่งแดนในเรือนจำ ก็เพื่อให้เกิดความปลอดภัย ความมั่นคง และการเคลื่อนย้ายผู้ต้องขังภายในเรือนจำ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารเรือนจำที่จะต้องจัดระเบียบกิจวัตรประจำวันในเรือนจำ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการเคลื่อนย้ายทั้งภายในแดนหรือระหว่างแดนต่าง ๆ มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการใช้ประโยชน์แดนและอาคารต่าง ๆ รวมถึงสิทธิในการเข้าถึงทั้งภายในแดนและระหว่างแดนต่าง ๆ ควรอธิบายไว้ใน แผนการบริหารงานหรือกลยุทธ์การจัดการ (management plan or strategy)³

3 แผนการบริหารงานหรือกลยุทธ์การจัดการ อธิบาย ภาพรวมของการปฏิบัติงานในเรือนจำ ซึ่งใช้กับเรือนจำที่สร้างใหม่ ตามที่กล่าวถึงในบทที่ 2 แต่ก็สามารถใช้ได้กับเรือนจำเดิมรวมทั้งใช้เป็นเอกสารอ้างอิงสำหรับการบริหารเรือนจำ

การแบ่งแดนช่วยให้การนำ “วันที่กำหนดตารางกิจกรรมไว้แล้ว (structured day)” ไปใช้ได้สะดวกขึ้น แนวคิด “วันที่กำหนดตารางกิจกรรมไว้แล้ว” เริ่มใช้เพื่อเลียนแบบวัน “ปกติ” ในโลกภายนอก โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้ต้องขังแต่ละคนทำในวันนั้น ๆ ได้แก่ สุขอนามัยส่วนบุคคล การทำงาน การศึกษา นันทนาการ และการติดต่อกับโลกภายนอก ด้วยการมาเยี่ยม (ของทนายและญาติ) โทรศัพท์ และจดหมาย เจตนารมณ์ที่กำหนดให้มี วันที่กำหนดโครงสร้างไว้แล้ว ก็เพื่อช่วยสนับสนุนการรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงในเรือนจำ รวมทั้งส่งเสริมให้ การกลับไปดำเนินชีวิตร่วมกับชุมชนหลังพ้นโทษเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยทั่วไปแล้วแบ่งประเภทแดนดังนี้

- ➔ แดนที่ผู้ที่ไม่เป็นผู้ต้องขัง เข้าถึงได้ (non-prisoner access zone)
- ➔ แดนที่ผู้ต้องขัง ถูกจำกัด (ถูกควบคุม) การเข้าถึง (limited prisoner access zone)
- ➔ แดน ที่ผู้ต้องขังทั่วไป เข้าถึงได้ (general prisoner access zone)

“แดนที่ผู้ที่ไม่เป็นผู้ต้องขัง เข้าถึงได้” รวมถึงพื้นที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ ห้องเยี่ยมญาติ รวมถึงพื้นที่ที่ยานพาหนะเข้าถึงเรือนจำได้

เพื่อป้องกันการหลบหนีและเพื่อความมั่นใจในการรักษาความปลอดภัยในเรือนจำ อาจมีกำแพงหรือรั้ว ชั้นชั้นหรือมากกว่านั้นรอบอาคารเรือนจำ รั้วด้านใน (ขอบเขตความมั่นคงภายใน) กันไม่ให้แดนด้านในเรือนจำกับกำแพง/รั้วขอบเขตภายนอกติดต่อกัน พื้นที่นี้เรียกว่า “เขตปลอดภัย (sterile zone)” เจตนารมณ์ที่จัดให้มี เขตปลอดภัย ก็เพื่อที่จะเพิ่มความมั่นคง โดยไม่ยอมให้ผู้ต้องขังเข้าถึงพื้นที่เหล่านั้นได้ ดังนั้นจึงเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังหลบหนีโดยการปีนกำแพงชั้นนอก หรือหลบหนีทางประตูใหญ่ด้านนอก เขตปลอดภัยยังกันไม่ให้ผู้ต้องขังเข้าถึงของผิดกฎหมายที่อาจโยนจากภายนอกเข้ามาในบริเวณเรือนจำด้วย

“แดนที่ผู้ต้องขังถูกจำกัดการเข้าถึง” รวมถึงอาคารบริการทุกหลัง (สถานพยาบาล แผนกต้อนรับ โรงฝึกงานช่าง ร้านค้า เขตเยี่ยมญาติ ฯลฯ) ซึ่งผู้ต้องขังเข้าถึงได้ภายใต้การกำกับดูแล โรงฝึกงานควรแยกออกจากเขตที่พักอาศัย โดยโรงฝึกงานควรตั้งอยู่บริเวณที่รับส่งวัสดุได้สะดวก และมีการรักษาความปลอดภัยอย่างเพียงพอ อาจจัดให้มีวัสดุและอุปกรณ์ด้วยมือหรือยานพาหนะก็ได้ ขึ้นอยู่กับการออกแบบและข้อจำกัดของวัสดุและอุปกรณ์ที่มาส่ง รวมทั้งมาตรการรักษาความปลอดภัย อาจจัดให้มีโรงฝึกงานเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่เท่านั้น โดยตั้งอยู่ในพื้นที่แยกออกไป นับว่าเป็นวิธีปฏิบัติที่ดีที่จัดให้มีโรงฝึกงานมีขนาดใหญ่พอสำหรับผู้ต้องขังทุกคน เพื่อให้พวกเขาเหล่านั้นได้มีโอกาสร่วมกันทำงาน สร้างสรรค์หรือได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ หรือได้เรียนหนังสือตามระบบกึ่งแบบเต็มเวลาหรือแบบไม่เต็มเวลา^{4 5}

รูป 2 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขภาพและห้องที่ปรึกษา

รูป 3 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขภาพและห้องวิเคราะห์เทคนิคการแพทย์

4 กฎมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติเพื่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังผู้ต้องขัง ค.ศ. 1955 SMR. ข้อ 71 (3) “ต้องจัดหางานที่พอเพียงและมีลักษณะที่ให้ประโยชน์เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ทำงานอย่างกระตือรือร้นในวันทำงานปกติ”

5 SMR. ข้อ 71 (4) “งานที่จัดหาให้จะต้องเป็นการเพิ่มทักษะของผู้ต้องขังให้มากขึ้น(หรืออย่างน้อยต้องไม่ลดลง) เท่าที่จะทำได้เพื่อให้ผู้ต้องขังหาเลี้ยงชีพโดยสุจริตหลังการได้รับการปล่อยตัว”

สถานพยาบาล

สถานพยาบาล รวมทั้งห้องจ่ายยา มักตั้งแยกออกไปจากที่พักอาศัยของผู้ต้องขัง แต่ก็อยู่ในวิสัยที่เข้าถึงได้ง่าย นอกจากนี้ควรแยกออกไปจากแดนอื่น ๆ ด้วย เช่น โรงฝึกงาน ช่าง พื้นที่โครงการและพื้นที่เยี่ยมญาติ เพื่อผู้ต้องขังสามารถเข้าถึงสถานที่เหล่านั้นได้แม้เจ้าหน้าที่ยังอยู่ด้านนอกของสถานที่เหล่านั้น สถานพยาบาล ควรประกอบด้วย บริเวณนั่งรอที่อยู่ในร่ม ห้องสัมภาษณ์และตรวจโรคซึ่งผู้ต้องขังสามารถได้รับการสัมภาษณ์และตรวจสุขภาพเป็นการส่วนตัวได้ สถานพยาบาลควรรวมถึงพื้นที่สำหรับเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่เรือนจำด้วย บันทึกประวัติทางการแพทย์ของผู้ต้องขัง ควรถูกจัดเก็บอย่างมิดชิด ปลอดภัยและเป็นความลับ อีกทั้งควรแยกเก็บรักษาไว้ต่างหากจากบันทึกอื่น ๆ (เว้นแต่ผู้ต้องขังไม่ให้ความยินยอม) และเฉพาะเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์เท่านั้นจะสามารถเข้าถึงบันทึกเหล่านั้นได้

รูป 4 ตัวอย่างแผนกเยี่ยมญาติแบบไม่ใกล้ชิด ตัวอย่าง

แผนกเยี่ยมญาติแบบไม่ใกล้ชิด (Non-contact visiting section)

ตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมเป็นแผนกเยี่ยมญาติอาจปรับเปลี่ยนไปตาม โครงสร้างพื้นฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติ ของกลยุทธการบริหารงาน อย่างไรก็ตาม แผนกเยี่ยมญาติมักตั้งอยู่ใกล้ประตูใหญ่ เพื่อให้ญาติเข้ามาในเรือนจำได้สะดวกและกันไม่ให้ญาติเข้าถึงเขตชั้นในของเรือนจำ การเยี่ยมแบบใกล้ชิด⁶ ซึ่งญาติที่มาเยี่ยมกับผู้ต้องขัง สามารถพูดคุยกันโดยตรง โดยไม่มีอะไรขวางกั้น และควรกำหนดเป็นบรรทัดฐานของเรือนจำ วิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้ว่าสิ่งอำนวยความสะดวกในการเยี่ยม ต้องมีขนาดและจำนวนพอเพียง ที่จะประกันได้ว่าผู้ต้องขังทุกคนจะได้รับอนุญาตให้พบญาติที่มาเยี่ยม (แบบใกล้ชิด) ได้ตามปกติ โดยมีเวลาเยี่ยมยาวนานขึ้นด้วย แผนกเยี่ยมญาติควรมีพื้นที่ที่เหมาะสมกับการมาเยี่ยมของครอบครัว นักกฎหมายและผู้ชำนาญการ รวมทั้งควรมีพื้นที่ให้เด็กได้เล่นอย่างปลอดภัยในกรณีที่พ่อแม่กำลังสนทนากัน ควรจัดที่รอพบ รวมทั้งที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ๆ (ถ้าที่จะทำได้) และห้องน้ำสำหรับพวกเขา นอกจากนี้ควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการมาเยี่ยมและรอพบให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ในกรณีที่ไม่ใช่ห้องเยี่ยมญาติเป็นการเฉพาะ อาจใช้พื้นที่กลางแจ้งภายในเรือนจำ บริเวณใกล้ ๆ ประตูใหญ่ของเรือนจำเป็นที่เยี่ยมญาติ โดยมีโต๊ะเก้าอี้เตรียมไว้ตลอดเวลาที่อนุญาตให้เยี่ยม อาจอนุญาตให้ผู้ต้องขังที่มีความเสี่ยงต่ำออกไปพบญาติบริเวณด้านนอกใกล้ประตูใหญ่ของเรือนจำก็ได้

การเยี่ยมแบบใกล้ชิด เป็นวิธีปกติที่สุดของการเยี่ยมและควรกำหนดเป็นบรรทัดฐานในทุกเรือนจำ อย่างไรก็ตามถ้าเห็นว่า การเยี่ยมแบบไม่ใกล้ชิด⁷ มีความเหมาะสมกว่า ต้องให้ผู้มาเยี่ยมและผู้ต้องขังได้เห็นหน้าซึ่งกันและกัน และควรมีสภาพที่เอื้อต่อการสื่อสารด้วยวาจาได้ อาจใช้การเยี่ยมแบบไม่ใกล้ชิด เมื่อผู้มาเยี่ยมมีท่าทีเป็นภัยต่อความมั่นคงปลอดภัยในบางลักษณะ เช่น ผู้มาเยี่ยมพยายามยื่นยาเสพติดหรือสิ่งของต้องห้ามให้ผู้ต้องขัง ในเขตห้ามถูกเนื้อต้องตัวให้จัดที่นั่งไว้ที่ทั้งสองด้านของวากัน และให้จัดที่นั่งที่ด้านผู้มาเยี่ยม ขนาดสูงพอที่เด็กเล็กสามารถมองเห็นผู้ต้องขังได้ นอกจากนี้ควรจัดให้มีพื้นที่สำหรับผู้ใช้รถเข็น (ทั้งผู้เยี่ยมและผู้ถูกเยี่ยม) สามารถมองเห็นและพูดคุยกันได้

6 การเยี่ยมระหว่างผู้มาเยี่ยมกับผู้ต้องขังในที่เปิด (open area) ภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่ แต่อนุญาตให้ผู้ถูกเนื้อต้องตัวกันได้แบบจำกัด

7 ผู้มาเยี่ยมและผู้ต้องขังถูกกั้นไว้ด้วยเครื่องกั้น เช่น แผงตาข่ายหรือแผ่นใส และพูดคุยกันผ่านทางช่องขนาดเล็กในเครื่องกั้นหรือใช้โทรศัพท์ธรรมดา

การประชุมทางโทรศัพท์เป็นวิธีหนึ่งของการเยี่ยมแบบไม่ใกล้ชิด ซึ่งกลายเป็นที่ยอมรับอย่างมากโดยผู้ต้องขังและผู้มาเยี่ยมในบางสถานการณ์ เช่น เมื่อเรือนจำตั้งอยู่ในสถานที่ที่ไกลมากสำหรับครอบครัวที่จะเดินทางไปถึง และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต้องต้องรักษาความปลอดภัยเป็นอย่างเข้มงวด การประชุมทางโทรศัพท์ได้พิสูจน์แล้วว่า เป็นที่ยอมรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อญาติมาเยี่ยมได้น้อยครั้งแต่มีโอกาสดูพูดคุยกันนานขึ้น รวมทั้งการมาเยี่ยมที่ใช้เวลาหลายวัน

การมาเยี่ยมของนักกฎหมาย ไม่ควรเกิดขึ้นในสถานที่เดียวกันกับการเยี่ยมญาติ เพราะการเยี่ยมของนักกฎหมายถือเป็นความลับระหว่างผู้ต้องขังกับทนายความ

รูป 5 ตัวอย่างห้องสมุด

รูป 6 ตัวอย่างห้องเรียน

สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียน

“แดนที่ผู้ต้องขังทั่วไปเข้าถึงได้” รวมถึงห้องนอน พื้นที่นันทนาการ และพื้นที่โครงการ (ห้องเรียนและลานกีฬา) โดยพื้นที่โครงการและพื้นที่นันทนาการต้องเข้าถึงได้ง่ายจากบริเวณพักอาศัยและจะต้องมีพื้นที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย โรงฝึกงาน ห้องเรียน ห้องสมุด/ ห้องอ่านหนังสือ และห้องอเนกประสงค์ มักตั้งอยู่ใกล้กับแผนกเยี่ยมญาติ ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับ ผู้ที่มาเรือนจำเพื่อแนะนำโครงการและผู้ที่มาส่งของอื่นๆ ควรมีห้องน้ำไว้ให้ผู้มาเยือนเหล่านี้ พื้นที่ซักเสื้อผ้า พื้นที่อาบน้ำและห้องน้ำสำหรับผู้ต้องขังควรอยู่ภายในแดนที่พักอาศัย

รูป 7 ตัวอย่างโรงฝึกงานช่างสำหรับฝึกอบรมวิชาชีพ โดยมีระบบระบายอากาศที่ปลอดภัย

รูป 8 ตัวอย่างโรงฝึกงานช่างไม้

รูป 9 ตัวอย่างการฝึกอบรมวิชาชีพ (การทอผ้า)

โรงฝึกอบรมวิชาชีพ

รูป 10 ตัวอย่างพื้นที่กลางแจ้งสองตัวอย่าง (ลานสำหรับออกกำลังกายและเล่นกีฬา)

ถ้าเรือนจำต้องรองรับผู้ต้องขังที่มีระดับโทษที่แตกต่างกัน การออกแบบเรือนจำต้องทำให้แน่ใจได้ว่า ผู้ต้องขังทุกคนสามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ภายในแดนได้ (แดนที่ผู้ต้องขังทั่วไปเข้าถึงได้) โดยไม่คำนึงถึงระดับความมากหรือน้อยของโทษ (ลำดับชั้นการรักษาความปลอดภัย) เรื่องนี้มีนัยยะอยู่ที่ตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในเรือนจำนั่นเอง เช่น กำหนดให้สิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ข้าง ๆ ประตูใหญ่ด้านนอกอาจเป็นคำแนะนำที่ไม่ดีนักถ้าระบบรักษาความปลอดภัยและการจัดการในบริเวณนั้น ๆ ไม่เข้มงวดพอ

อาคารฝ่ายบริหารเรือนจำ ควรอยู่ในพื้นที่ ที่แยกออกไปต่างหาก โดยอาจอยู่ในรั้วด้านในหรือนอกประตูใหญ่ การกำหนดตำแหน่งที่ตั้งสำนักงานในเรือนจำช่วยให้ฝ่ายบริหารได้รับรู้และตระหนักว่าจะไร้อำนาจเกิดขึ้น และเป็นการสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่เรือนจำและผู้ต้องขังมีการติดต่อสื่อสารกันมากขึ้น อาจจำเป็นต้องกำหนดตำแหน่งที่ตั้งสำนักงานไว้นอกกำแพงเรือนจำก็ได้ ในกรณีที่จำเป็นต้องให้อาคารฝ่ายบริหารอยู่ด้านนอกเรือนจำนั้น จะเป็นวิธีปฏิบัติที่ดีที่จะกำหนดให้มีสำนักงานภายในจำอยู่ด้วยเพื่อให้ฝ่ายบริหารได้ประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่และสัมภาษณ์ผู้ต้องขัง

ว.อาคาร

เรือนจำที่ถูกออกแบบมาดี ต้องมีจำนวนอาคารเพียงพอที่จะให้บริการตามความต้องการพื้นฐานของผู้ต้องขัง พร้อมรองรับจำนวนของผู้ต้องขังที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่แรกและจำนวนผู้ต้องขังที่มีอยู่ ณ ปัจจุบัน หลักการนี้ใช้ได้กับเรือนจำทุกระดับชั้นการรักษาความปลอดภัย ตั้งแต่เรือนจำความมั่นคงสูงสุด เรือนจำความมั่นคงสูง ถึงเรือนจำความมั่นคงต่ำหรือเรือนจำเปิด⁸ อาคารและการให้บริการต่างๆ ที่ออกแบบมาสำหรับใช้ในการพักอาศัยนั้น (ดังที่กล่าวไว้ในหัวข้อ “การแบ่งเขต”) ควรได้รับการพิจารณาแบบองค์รวม เพื่อสนับสนุนให้เกิดการบริหารงานที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพต่อการกลับไปดำเนินชีวิตในสังคมของผู้ต้องขังหลังพ้นโทษ เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่า ความสำเร็จของการกลับไปดำเนินชีวิตในสังคมของผู้ต้องขังหลังพ้นโทษ นั้นบางส่วนก็ขึ้นอยู่กับโอกาสที่เปิดให้แก่ผู้ต้องขังขณะอยู่ในเรือนจำ ระดับของการให้บริการ ขึ้นอยู่กับสภาพความเหมาะสมของอาคาร รวมทั้งความมีประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์ของอาคารเหล่านั้น สามารถสร้างห้องนอนประเภท (รวมทั้งห้องที่ไม่มีผนังกับในภูมิภาคแถบร้อน) และใช้หมุนเวียนสลับกันไป เป็นห้องเรียน เป็นพื้นที่ทำงานอดิเรก หรือเป็นพื้นที่เยี่ยมญาติก็ได้

ถ้ามีการเสนอให้สร้างอาคารเพิ่มในเรือนจำ (บนลานกีฬาหรือ “ที่ว่าง” อื่น) ผู้วางแผนควรประเมินผลกระทบที่อาคารที่เสนอนั้นจะมีต่ออาคารอื่น ๆ ในเรือนจำรวมถึงผลกระทบการให้บริการ เช่น การสร้างอาคารใหม่อาจบังลมที่พัดมาจกอาคารที่มีอยู่เดิมอยู่อาศัยไม่ได้โดยเฉพาะประเภทในเขตร้อนชื้น อาคารใหม่อาจบังบังแดดทำให้แสงสว่างจากธรรมชาติต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ⁹ การละลายต่อสภาพน้ำใต้ดินและตำแหน่งของ

8 SMR ข้อ 63 (2) “สถานคุมขังไม่จำเป็นต้องกำหนดระดับการรักษาความปลอดภัยระดับเดียวกันแก่ทุกกลุ่ม แต่ควรพิจารณาให้มีหลายระดับตามความเสี่ยงที่ประเมินได้และความต้องการจำเพาะของผู้ต้องขัง สถานคุมขังแบบเปิดซึ่งเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่ามีระบบป้องกันการหลบหนีแต่อาศัยความมีวินัยของผู้ต้องขังเอง จึงควรจัดเตรียมสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้เหมาะสมกับการฟื้นฟูผู้ต้องขังที่ได้ผ่านการคัดเลือกมาแล้ว”

9 SMR ข้อ 11 (a) “หน้าต่างจะต้องใหญ่พอที่จะให้ผู้ต้องขังอ่านหนังสือหรือทำงานด้วยแสงสว่างจากธรรมชาติได้ ต้อง

ก่อระบายน้ำเสียที่มีอยู่เดิม ทำให้อาคารที่จะสร้างใหม่นี้สร้างอยู่บนระบบสาธารณูปโภคเดิมซึ่งถือเป็นความผิดพลาดที่มีราคาแพงมาก อาคารที่สร้างใกล้กับแนวขอบที่ดินอาจไม่เหมาะสมกับผู้ต้องจำที่มีระดับชั้นการรักษาความปลอดภัยสูง เพราะจะเป็นการกีดกันไม่ให้ผู้ต้องจำเหล่านั้นเข้าถึงการบริการที่จำเป็นได้

ค. อุปกรณ์

เราสามารถเพิ่มความปลอดภัยทางกายภาพได้ ถ้ามีอุปกรณ์ที่เพียงพอ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและการใช้งาน รวมถึงการใช้เจ้าหน้าที่อย่างเหมาะสม ความหลากหลายและความสลับซับซ้อนของอุปกรณ์ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ทรัพยากรที่มีอยู่ ระดับโทษของผู้ต้องจำที่อยู่ในความรับผิดชอบ และกลยุทธ์ในการบริหารโดยรวม

ควรติดตั้งระบบไฟแสงสว่างที่เหมาะสมกับบริเวณพื้นที่ภายนอกทั้งหมด ครอบคลุมความมั่นคง เวลียงทางเดิน และสนามรอบเรือนจำ รวมทั้งบริเวณรอบ ๆ แนวเขตที่ดินของเรือนจำ แสงสว่างไม่ควรมากเกินไปจนรบกวนการนอนของผู้ต้องจำ หรือผู้อยู่อาศัยข้างเคียง แต่ต้องสว่างพอที่จะเห็นบุคคลได้ (ไม่จำเป็นต้องสว่างจนถึงกับระบุนบุคคลได้) และถ้ามีงบประมาณมากพอ ควรจัดให้มีไฟแสงสว่างเสริมโดยใช้ไฟฉายมือถือชนิดที่มีความทนทานสูง

ควรติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงและฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เรือนจำทุกคนให้รู้จักวิธีใช้ ต้องฝึกซ้อมดับเพลิงอย่างสม่ำเสมอ ควรดำเนินการบำรุงรักษารวมถึงการตรวจสอบและซ่อมแซมอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความมั่นใจต่ออุปกรณ์ดังกล่าว ทั้งในระหว่างทำงาน และเมื่อเปลี่ยนเวร¹⁰ ระบบตรวจสอบการทำงาน อาจเป็นการจดบันทึกลงในสมุดบันทึกเพื่อให้เจ้าหน้าที่อาวุโสตรวจสอบและลงชื่อกำกับเป็นประจำ

ก่อสร้างให้มีช่องที่ช่วยให้อากาศบริสุทธิ์เข้ามาได้ไม่ว่าจะมีระบบระบายอากาศที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นหรือไม่*

¹⁰ การบำรุงรักษาเรือนจำกล่าวถึงในบทที่ 8

2. หลักการทั่วไปใน การออกแบบ

บทนี้เกี่ยวข้องกับหลักการทั่วไปที่ใช้ควบคุมการออกแบบอาคารใหม่ ทั้งในและที่ติดกับเรือนจำเดิม รวมทั้งการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกใหม่ ๆ ด้วย บทนี้อธิบายหลักการดังกล่าวนี้ในบริบทของเรือนจำที่ทำหน้าที่อย่างได้ผลดี รวมถึงคำถามเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเพิ่มความจุของเรือนจำ การพัฒนาและวัตถุประสงค์ของกลยุทธ์การจัดการ ที่ตั้งของเรือนจำ ผลกระทบจากวัฒนธรรม และสภาพภูมิอากาศที่มีต่อการออกแบบ

สภาพความเป็นจริง

การใช้วิธีการลงโทษด้วยการจำคุกเพิ่มมากขึ้นในหลายประเทศตลอดระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา ซึ่งได้สร้างความกดดันอย่างมหาศาลกับเรือนจำและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่เดิม ซึ่งหลายแห่งมีอายุมากกว่า 50 ปี ทั้งในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา แนวโน้มของการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นนี้ เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนบุคคลที่ถูกกักขังและการเพิ่มขึ้นของระยะเวลาที่ขังโดยเฉลี่ย ทั้งก่อนการไต่สวนและถูกตัดสินว่ามีความผิดแล้ว เพื่อสนองตอบความต้องการที่เพิ่มขึ้นนี้รวมถึงความต้องการอาคารใหม่ เพื่อทดแทนอาคารเดิมที่ไม่สามารถใช้อยู่อาศัยอยู่ได้ อาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกใหม่จึงถูกสร้างขึ้นตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

เรือนจำบางแห่งถูกออกแบบมาอย่างดีและก่อสร้างในทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม ในขณะที่ยังมีเรือนจำแห่งอื่น ๆ กลับไม่สอดคล้องสภาพแวดล้อมและการใช้งานดังที่ได้ตั้งใจไว้ บ่อยครั้งที่เรือนจำที่ออกแบบเพื่อก่อสร้างในประเทศหนึ่ง หรือออกแบบเป็นการเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังบางประเภท ถูกใช้เป็นบรรทัดฐานในการสร้างเรือนจำแห่งใหม่ในอีกประเทศหนึ่งหรืออีกบริบทหนึ่ง วิธี “ลอกแบบ” เช่นนี้ ส่งผลให้อาคารต่าง ๆ ในเรือนจำไม่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ไม่ก่อให้เกิดวิธีปฏิบัติงานด้านราชทัณฑ์ที่ดี หรือไม่ตรงกับความต้องการและความคาดหวังของผู้ต้องขังหรือครอบครัวของพวกเขา เรือนจำที่ถูกออกแบบเป็นอย่างดีแล้วสำหรับประเทศหนึ่ง โดยมีสภาพการคุมขังที่ยอมรับได้ อาจกลายเป็นเรือนจำที่มีสิ่งแวดล้อมที่ไม่มนุษยธรรมและไม่ปลอดภัย เมื่อนำไปใช้ในประเทศหนึ่งก็ได้ เรือนจำที่ถูกออกแบบมาอย่างดีแล้วเพื่อผู้ต้องขังประเภทหนึ่ง อาจจะไปจำกัดการเข้าถึงการบริการโดยไม่จำเป็น เมื่อถูกนำไปใช้กับผู้ต้องขังประเภทอีกประเภทหนึ่ง จึงเท่ากับเป็นการจัดวางกระบวนการฟื้นฟูผู้ต้องขัง

จากประสบการณ์ พบว่าถ้าหาวิธีจัดการที่ใช้ไม่ได้ มาใช้ประกอบการออกแบบเรือนจำ เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังก็จะใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อเอาชนะข้อจำกัดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้วยความรู้แรงหรือนุมนวล เช่นการปิดกั้นหรือการก่อกวนทำลายหน้าต่าง การจัดการเช่นนี้มักไม่ปลอดภัย การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอาจนำไปสู่กับการเตรียมและปรุงอาหาร การจัดการและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกห้องเยี่ยมญาติ ห้องขังเดี่ยวเปรียบเทียบกับห้องขังรวม และการจัดการและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสถานพยาบาล ตามกฎหมายขั้นต่ำวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และสภาพภูมิอากาศของแต่ละทำเลที่ตั้ง รวมถึงการปรับเปลี่ยนแก้ไขแบบแปลนเป็นการเฉพาะ ให้สอดคล้องกับสภาพดังกล่าวข้างต้น จำเป็นต้องนำมาประกอบการพิจารณาตั้งแต่ระยะแรกๆ เพื่อให้การวางแผนและออกแบบมีความสมบูรณ์

หน่วยงานราชการส่วนใหญ่พยายามอย่างมากเพื่อ จัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง กับการก่อสร้างและการบูรณะเรือนจำ และการที่ไม่สามารถลำดับความสำคัญก่อนหลังนี้ได้สะท้อนไปยังอาคารและสถานที่ตั้ง เรือนจำที่มีพื้นที่กักขังอยู่ได้ดินย้อมไม่ได้รับแสงสว่างจากธรรมชาติในเวลากลางวัน และเมื่อใช้แสงสว่างที่มนุษย์สร้างขึ้นตลอดเวลาจนไม่สามารถแยกแยะแสงสว่างจากธรรมชาติกับแสงสว่างที่มนุษย์สร้างขึ้นได้ อาคารจะทรุดโทรมเร็วขึ้นกว่าที่ควรจะเป็นเพราะไม่ได้รับบำรุงรักษาเป็นประจำ และนี่เองที่ส่งผลกระทบต่อผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่

งบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในทุกประเทศ ประเทศที่มีทรัพยากรไม่มากและหาเงินทุนสนับสนุนมาได้เพียงเล็กน้อยสำหรับงานบริการสาธารณะ ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดนี้โดยทั่วไปจะถูกจัดสรรให้กับอาคาร การปฏิบัติงานและการบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกในเรือนจำ งานซ่อมแซมที่มีค่าใช้จ่ายสูงเพิ่มพูนขึ้น เพราะไม่ได้รับความสนใจอย่างสม่ำเสมอต่อการบำรุงรักษาเชิงป้องกันตามที่ควรจะเป็น นี่ก็เท่ากับทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณไปโดยใช่เหตุ อย่างไรก็ตามการให้ความสนใจกับการบำรุงรักษาตาม

ปกติและการบำรุงรักษาเชิงป้องกันของโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง อีกทั้งเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าในระยะยาว เรือร่นจำที่มีอยู่เดิมมักดัดแปลงและขยายอย่างรีบร้อน โดยวิธีสุดท้ายคุณภาพกว่าและมีโครงสร้างใหม่ที่ไม่เป็นไปตามวิธีปฏิบัติที่ดีที่ยอมรับกัน โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมที่มักเกิดข้อขัดแย้งตามมาภายหลัง ที่พบเห็นบ่อยๆ เช่น เชื้อเพลิงสำหรับทำอาหารมักเป็นเชื้อเพลิงชนิดที่ไม่เหมาะกับโรงครัวที่ได้ออกแบบไว้ จึงเป็นเรื่องไม่ผิดปกติที่พบเห็นโรงครัวอับอากาศมีควันโขมง ซึ่งเดิมนั้นออกแบบไว้สำหรับใช้เชื้อเพลิงชนิดอื่น (ที่หาไม่ได้อีกแล้วในปัจจุบัน) และปัจจุบันถูกแทนที่ด้วยฟืน (ที่มักยังแห้งไม่สนิท)

ความไม่พอเพียงด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ยังสะท้อนให้เห็นถึงการขาดความชัดเจนเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของโครงการของจำ ระหว่างผู้รับผิดชอบในการบูรณะเรือร่นจำ หรือฝ่ายวางแผนและก่อสร้างเรือร่นจำใหม่ จึงส่งผลให้ได้อาคารที่ไม่สามารถให้บริการได้อย่างเหมาะสม หรือให้บริการได้เพียงบางส่วนแต่ไม่มีประสิทธิภาพ การกระจายความรับผิดชอบในการวางแผนระหว่างกระทรวง หรือข้อบกพร่องในการให้คำปรึกษาและการกำกับดูแลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ก็มีส่วนทำให้เกิดข้อบกพร่องในการออกแบบ โดยเฉพาะเมื่อการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในกระทรวงเดียวกัน ไม่ดีนัก

วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้

ก. ปัญหาเรื่องต้นทุน

ดูเหมือนว่าการเพิ่มจำนวนขึ้นของ ผู้ต้องขังที่รอการไต่สวน หรือ ผู้ต้องขังที่ได้รับการตัดสินแล้ว เป็นผลมาจาก เหตุผลด้านการเมืองซึ่งกำหนดความผิดรวมถึงวิธีพิจารณาสงโทษและมาตรการต่าง ๆ และความไม่มีประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม มากกว่าที่จะเกิดจากการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมโดยตรง การตัดสินใจทางการเมืองส่งผลกระทบกับผู้ถูกกล่าวหาในแง่ของการเข้าถึงที่ปรึกษาทางกฎหมาย การไต่แย้งกับบทลงโทษและการกำหนดมาตรการและการลงโทษที่นำมาบังคับใช้ ความจุของเรือร่นจำที่มีอยู่อาจจำเป็นต้องขยาย ซึ่งมีเหตุผลจากการบริการทางกฎหมายที่ไม่เพียงพอ การกำหนดบทลงโทษใหม่ ๆ การเพิ่มโทษขั้นต่ำสุดและสูงสุด จ้องจำกัดการเข้าถึงการลงโทษที่อาศัยชุมชนเป็นตัวกำหนดและการบังคับการลงโทษ เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับรัฐบาลที่จะต้องรู้ถึงความเชื่อมโยงเหล่านี้ รัฐบาลควรปรึกษาหน่วยงานด้านราชทัณฑ์ ถึงผลกระทบจากนโยบายที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและงบประมาณ เมื่อใช้นโยบายให้มีการลงโทษโดยใช้การกักขังในกักขังเดียวกันหน่วยงานด้านราชทัณฑ์ที่มีการผูกพันที่จะต้องแจ้งและแนะนำรัฐบาลถึงผลที่ตามมาของนโยบายต่างๆ ทางกฎหมายและข้อบังคับ โดยเฉพาะเมื่อนโยบายและการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลโดยตรงต่อผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นเกินความจุของระบบเรือร่นจำและค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น

เมื่อจำนวนผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นหรือการที่คาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้น จนทำให้ความสามารถในการให้บริการของเรือร่นจำลดต่ำลงจนถึง มาตรฐานขั้นต่ำด้านความปลอดภัยและมนุษยธรรม หน่วยงานราชทัณฑ์อาจเสนอให้รัฐบาลลดจำนวนผู้ต้องขังด้วยกลไกบางอย่างเพื่อปล่อยตัวผู้ต้องขังและผู้ต้องขังระหว่างรอพิจารณาโทษ กลไกดังกล่าวอาจรวมถึง การให้คำแนะนำในการยื่นขอประกันตัว การทบทวนสถานะทางกฎหมายของผู้ต้องขัง อำนาจความสะดวกต่อผู้ที่เสนอขอลดเวลาของจำ เปลี่ยนเปลี่ยนการคุมขัง เป็นการควบคุมภายใต้การกำกับดูแลของชุมชนหรือการอภัยโทษ กลไกที่เกี่ยวข้องกับเรือร่นจำเหล่านี้จำเป็นต้องใช้เสริมโดยเปลี่ยนแปลงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

กลไกที่จะใช้เพื่อลดจำนวนผู้ต้องขัง อาจไม่ได้รับการสนับสนุนด้วยเหตุผลทางการเมือง (สาธารณชนไม่ยอมรับหรือไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล) หรือเหตุผลด้านเทคนิค (เช่น ไม่มีระบบที่ให้การสนับสนุนและดูแลผู้ต้องขังที่ได้รับปล่อยตัวไปแล้ว) ในกรณีนี้อาจเป็นการเหมาะสมกับหน่วยงานด้านราชทัณฑ์ ที่จะเพิ่มความจุของเรือร่นจำโดยการขยายขนาดของสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่หรือสร้างเรือร่นจำใหม่ เป็นที่รับรู้กันว่า “เป็นไปได้ที่จะแก้ปัญหาเรื่องคนล้นคุกใช้วิธีการใดเพียงวิธีการเดียว” ถึงกระนั้นก็ตาม ในบางสถานการณ์ก็จำเป็นต้องสร้างเรือร่นจำขึ้นมาใหม่ เพื่อทดแทนเรือร่นจำเดิมที่ชำรุดทรุดโทรมมาก จนกระทั่งไม่คุ้มค่าต่อการปรับปรุงซ่อมแซมให้กลับมามีสภาพที่สามารถใช้งานได้ อย่างเหมาะสม ถ้ามีการเสนอให้เพิ่มความจุของเรือร่นจำ จักรการกรมราชทัณฑ์ต้อง

รับผิดชอบในการแนะนำรัฐบาลถึงความเหมาะสม หรือการจัดสรรงบประมาณสำหรับกระบวนการวางแผนออกแบบและก่อสร้าง รวมถึงการใช้งานและการบำรุงรักษาเรือนจำสำหรับวิธีปฏิบัติที่ต้นตอเตรียมการเรื่องงบประมาณไว้ล่วงหน้าและเพียงพอเมื่อการก่อสร้างได้รับการอนุมัติ รวมถึงให้เพียงพอสำหรับ เป็นเงินทุนสำหรับดำเนินการ ค่าใช้จ่ายต้องไม่เป็นข้อจำกัดที่ทำให้การออกแบบเรือนจำไม่เป็นไปตามข้อกำหนดขั้นต่ำตามมาตรฐานสากล ด้านความปลอดภัยหรือความต้องการพื้นฐานของผู้ต้องขัง

มีผู้บริจาคจำนวนมากเสนอเงินทุนให้ก่อสร้างเรือนจำ ผู้ตัดสินใจจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ต้องไม่ยอมรับเงื่อนไขที่ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และ/ หรือ ไม่พิจารณาใช้ทรัพยากรและวัสดุในท้องถิ่น (ถ้ามีและสามารถจัดซื้อได้) จนส่งผลให้เรือนจำมีสภาพไม่ยั่งยืน เช่น ไม่สามารถซื้ออะไหล่ภายในประเทศในราคาที่สามารถจ่ายได้ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องซ่อมแซมเพื่อรักษาสภาพไว้แม้เกิดความเสียหายขึ้นเป็นครั้งแรก หลักการนี้ให้นำไปใช้กับยานพาหนะ อุปกรณ์สำหรับรักษาความปลอดภัย และอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน วิธีที่เหมาะสมกว่าคือใช้วัสดุในท้องถิ่นที่สามารถนำไปปรับใช้ได้และมีมาตรฐานสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ว. กลยุทธ์การจัดการและวัตถุประสงค์ของเรือนจำ

กลยุทธ์การจัดการจะต้องชี้นำการพัฒนาโดยรวมของเรือนจำทุกด้าน และการเตรียมการเรื่องนี้จะต้องทำก่อนที่จะร่างแบบแปลนอาคาร กลยุทธ์การจัดการต้องให้รายละเอียดอย่างพอเพียงกับทีมงานออกแบบเพื่อให้เข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับ การปฏิบัติงานประจำวันของเรือนจำที่จะสร้างขึ้นใหม่หรือเรือนจำที่จะขยาย ควรเตรียมกลยุทธ์การจัดการเอาไว้เมื่อจะต้องใช้อาคารสำหรับวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากสิ่งที่กำหนดไว้แต่เดิม หรือมีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานในเรือนจำเดิม รวมถึงการโยกย้ายผู้ต้องขังจำนวนมากออกจากเรือนจำเดิม กลยุทธ์การจัดการจะต้องทำเป็นเอกสารที่อ่านง่าย สั้น กระชับ ได้ใจความ กลยุทธ์ควรระบุถึง

- ➔ ประโยชน์ ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของเรือนจำที่จะสร้าง
- ➔ วิธีที่จะนำมาใช้ในการบริหารเรือนจำ รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย และระบบสนับสนุนอื่นๆ
- ➔ จำนวนและประเภทผู้ต้องขัง¹¹
- ➔ ขนาดของโครงการและกิจกรรม
- ➔ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน
- ➔ โครงสร้างการบริหารจัดการ
- ➔ อัตราส่วนจำนวนเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขัง
- ➔ สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับเจ้าหน้าที่

ข้อมูลเหล่านี้จะเอื้อประโยชน์ต่อการออกแบบอาคารและสถานที่ตั้ง รูปแบบและแผนผังอาคารจะต้องอิงกับขนาดและประเภทของอาคาร วัตถุประสงค์ของอาคาร ความสัมพันธ์ระหว่างกัน การทำหน้าที่ของอาคารต่าง ๆ และการเคลื่อนที่ของผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่และบุคคลอื่นที่เข้ามาในเรือนจำ (เช่น ผู้มาเยี่ยม ผู้เข้ามาช่วยทำงานโครงการ ผู้รับผิดชอบในการโยกย้ายผู้ต้องขัง ขนส่งสินค้า และคนงาน)

กลยุทธ์ควรพัฒนาโดยทีมงานจากสหสาขาวิชาชีพ นำโดยผู้บริหารเรือนจำที่มีประสบการณ์ในงานสนามและผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบาย รวมทั้งนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ ผู้ชำนาญการด้านโครงการในเรือนจำและด้านการจ้างงานผู้ต้องขัง วิศวกร สถาปนิก ที่มีความรู้ความสามารถในการออกแบบเรือนจำ ผู้ชำนาญการด้านการรักษาความปลอดภัยในเรือนจำ และ อื่น ๆ บ่อยครั้งมากที่ฝ่ายอาคารหรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่คล้าย ๆ กัน รับผิดชอบในการพัฒนากลยุทธ์ ทั้ง ๆ ที่หน่วยงานนั้นไม่มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ถูกต้องในเรือนจำ หัวหน้าทีมงานควรเป็นเจ้าหน้าที่อาวุโสของกรมราชทัณฑ์ และทีมงานจะต้องรายงานต่ออธิบดีและรัฐมนตรีที่รับผิดชอบ อาจแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับกระทรวงเพื่อการนี้ได้ โดยเฉพาะเมื่อมีหลาย กรม กอง เข้า

¹¹ SMR ข้อ 63 (3) “จำนวนผู้ต้องขังในสถานกักขังแบบปิดจะต้องไม่มากจนเป็นการขัดขวางการบำบัดฟื้นฟูเฉพาะราย ในบางประเทศถือว่าจำนวนผู้ต้องขังในสถานกักขังแบบปิดจะต้องไม่เกิน 500 คน” ส่วนในประเทศอื่นก็ใช้ระบบนิยมปฏิบัติแบบเดียวกัน สำหรับหน่วยที่พักอาศัยแต่ละแห่งภายในเรือนจำขนาดใหญ่ หรือในบางกรณีจึงมีเรือนจำหลาย ๆ แห่ง อยู่ในรั้วเดียวกัน

มาเกี่ยวข้อง แม้ว่าความรับผิดชอบในการอนุมัติกลยุทธ์การจัดการจะยังคงเป็นของกรมราชทัณฑ์ สมาชิกในทีมงานควรมีความเข้าใจในข้อกำหนดและการประยุกต์ใช้มาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้อง¹² นอกจากนี้สมาชิกในทีมงานควรคุ้นเคยกับข้อกำหนด กฎหมายของประเทศ และระเบียบราชการท้องถิ่นด้วย ทีมงานจะต้องพิจารณาถึง งบประมาณและวัตถุประสงค์ของเรือนจำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรือนจำเดิม รวมทั้งเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่ระบุถึงความต้องการที่จะใช้ประโยชน์เรือนจำนั้น ๆ ถ้ามีคณะผู้แทนของไอชอาร์ชียอยู่ในประเทศในขณะนั้น นี่ก็งานด้านหนึ่งที่พวกเขาสามารถให้คำแนะนำได้

ค. ข้อควรพิจารณาเชิงวัฒนธรรม

วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่ต้องให้ความสนใจ และต้องไม่ถูกตีความอย่างผิด ๆ การออกแบบอาคารต้องสะท้อนค่านิยมทางวัฒนธรรมและบรรทัดฐานด้านพฤติกรรม ตัวอย่างเช่น กฎมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติเพื่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังต้องขัง ค.ศ. 1955 กำหนดไว้ว่า ที่พักอาศัยแบบห้องขังเดี่ยวคือเกณฑ์มาตรฐาน¹³ อย่างไรก็ตาม ในบางวัฒนธรรมถือว่าที่พักอาศัยในห้องขังเดี่ยวไม่เหมาะสม และแม้กระทั่งถือเป็นการลงโทษ และอาจมีค่านิยมทางวัฒนธรรมว่าให้อยู่ในที่พักอาศัยร่วมกัน ในสิ่งแวดล้อมที่กล่าวมา การมีขนาดห้องขังที่ใช้เป็นที่นอนของหลายๆ คน พื้นที่เป็นเรื่องที่ต้องจัดให้เหมาะสม (พักอาศัยอยู่ด้วยกัน 2 ถึง 50 คน) โดยจัดให้มีห้องขังเดี่ยวบ้างเพื่อช่วยแยกผู้ต้องขังในบางสถานการณ์ จึงไม่ควรตีความว่า การพักอาศัยอยู่ด้วยกันหลายๆ คนในห้องเดียวกันว่าเป็นเหมือนชุมชนแออัดหรือใช้ตัดสินว่าการกักขังอยู่ในสภาพแออัด

แนวคิดเกี่ยวกับ “ความเป็นส่วนตัว” แปรผันไปตามวัฒนธรรมที่ต่างกันและตามความหนาแน่นของประชากร แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวในวัฒนธรรมหนึ่ง หรือสภาพการอยู่อาศัยร่วมกันของหลายบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ ไม่อาจถูกใช้เพื่อ ลดพื้นที่อยู่อาศัยขั้นต่ำ (3.40 ตารางเมตร) สำหรับผู้ต้องขังแต่ละคน ในทางกลับกัน ต้องไม่สับสนระหว่างความต้องการและประโยชน์ของความเป็นส่วนตัว กับการแยกขังเดี่ยว เพื่อเหตุผลในการรักษาความปลอดภัย (ดูบทที่ 3)

ง. ข้อควรพิจารณาเชิงภูมิอากาศ

วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างและบำรุงรักษาเรือนจำ ต้องเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศในท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องมั่นใจได้ว่าเครื่องมือ อุปกรณ์ ที่เลือกใช้ในสภาพภูมิอากาศเฉพาะ สามารถทนทานต่อสภาพอากาศทั่วไปได้ วัสดุและอุปกรณ์ที่ถูกออกแบบให้ทำหน้าที่ในสภาพภูมิอากาศปานกลาง อาจไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างที่ตั้งใจไว้เมื่อถูกติดตั้งในสิ่งแวดล้อมที่มีอุณหภูมิสุดขั้ว เช่น พายุทะเลทรายที่เกิดขึ้นประจำหรือฝนในเขตร้อน โดยเฉพาะกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งอาจไม่ได้ออกแบบมาให้ทนทานลมแรงที่พัดพารายมาด้วย ส่วนการสีกร่อนของโลหะก็เป็นปัญหาที่ใหญ่ขึ้นในสภาพภูมิอากาศชายฝั่งทะเล ในเขตร้อน และทั้งเขตร้อน

การออกแบบระบบทำความร้อนและระบบทำความเย็นต้องพิจารณาถึงสภาพภูมิอากาศในท้องถิ่นและสะท้อนถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นของภูมิภาคนั้น ๆ ด้วย การออกแบบเรือนจำที่จะก่อสร้างในเขตร้อน ต้องพิจารณาถึงความร้อนและความชื้นในอากาศของภูมิภาค รวมถึงความต้องการลมเย็น ซึ่งอาจไม่รวมหรือสะท้อนอยู่ในแผนงานสำหรับเรือนจำที่จะก่อสร้างในเขตภูมิอากาศปานกลาง เรือนจำที่สร้างในสภาพภูมิอากาศแบบทะเลทรายจำเป็นต้องพิจารณาเรื่องอุณหภูมิสุดขีด รวมทั้งต้องมีระบบทำความร้อนและระบบทำความเย็น

ถ้าการจัดระบบทำความร้อนรวมอยู่ในงานออกแบบเรือนจำ ก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องแน่ใจได้ว่าระบบเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ระบบทำความร้อนต้องการเชื้อเพลิงที่หาซื้อได้ในราคาที่ยอมรับได้ ระบบที่ใช้น้ำมันหรือไฟฟ้านั้น เมื่อทั้งสองอย่างหาไม่ได้หรือแพงจนมิเงินไม่พอซื้อ ระบบทำความร้อนนั้นก็ไม่สามารถใช้การได้

¹² รวมทั้ง United Nations Standard Minimum Rules for The Treatment of Prisoners (1955), The Body of Principles for the Protection of All Persons under Any Form of Detention or Imprisonment (1988) และ Basic Principles for the Treatment of Prisoners (1990)

¹³ SMR ข้อ 9 (1) “ในกรณีที่ ห้องขังเป็นห้องขังแบบเดี่ยว ผู้ต้องขังแต่ละคนจะต้องสามารถนอนในห้องขังหรือห้องนอนกลางคืนตามลำพังได้ ถ้ามีเหตุผลพิเศษ เช่น มีคนแออัดชั่วคราว ก็จำเป็นต้องมีฝ่ายบริหารจะต้องยกเว้นกฎข้อนี้ แม้เป็นการไม่เหมาะสมที่ให้ผู้ต้องขังสองคนอยู่ในห้องขังแบบเดี่ยว”

พื้นที่ออกกำลังกายกลางแจ้งจะต้องปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ในเขตภูมิอากาศร้อนจะต้องมีที่ร่มเงาเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังถูกแดด ในประเทศร้อนชื้นจะต้องมีพื้นที่บ่มหลังคาที่ระบายน้ำได้ดีเพื่อใช้ในช่วงฤดูฝนหรือฤดูมรสุม ในเขตภูมิอากาศหนาวจะต้องป้องกันพื้นที่ออกกำลังกายจากลมและฝน

สำหรับการออกแบบเรือนจำ ที่อาจได้แรงบันดาลใจจากงานออกแบบในภูมิภาคอื่น ต้องใส่ใจและมั่นใจว่าได้พิจารณาสภาพภูมิอากาศท้องถิ่นเข้าไปด้วยแล้ว

รูป 11 ตัวอย่างระบบระบายอากาศที่หลังคาแบบธรรมชาติที่ช่วยไล่อากาศร้อนขึ้นออกไป

จ. การสัญจรของเจ้าหน้าที่ ผู้ต้องขัง และ การจราจรของยานพาหนะภายในเรือนจำ

ความคล่องตัวของการจราจรภายในเรือนจำ มีความสำคัญต่อการบริหารงานเรือนจำอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม ความคล่องตัวของการสัญจรจะต้องช่วยให้ผู้ต้องขังเข้าถึงบริการสุขภาพ เยี่ยมญาติ พื้นที่ทำงานและโครงการ ออกกำลังกายกลางแจ้ง และบริการอื่น ๆ ได้โดยสะดวกในการพิจารณาเรื่องความคล่องตัวนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ทั้งหมด และสะท้อนวิธีการปฏิบัติงานในเรือนจำ ดังที่อธิบายไว้ในหัวข้อกลยุทธ์การจัดการและวัตถุประสงค์ของเรือนจำ

ไม่ว่าจะต้องปรับปรุงเรือนจำที่มีอยู่หรือสร้างเรือนจำใหม่ นักวางแผนก็ควรหาคำแนะนำจากผู้ที่เกี่ยวข้องและควบคุมเรือนจำ และต้องมั่นใจว่าการออกแบบดังกล่าวเอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการบริหารงาน รูปแบบการกำกับดูแลทางตรงต้องมีสำนักงานสำหรับเจ้าหน้าที่ ตั้งอยู่ในแดน ซึ่งช่วยรักษาความปลอดภัยให้เจ้าหน้าที่และช่วยให้ผู้ต้องขังเข้าถึงได้ กลยุทธ์การจัดการที่กำหนดให้ผู้ต้องขังทำงานในวันปกติ (6-8 ชั่วโมง) เยี่ยมญาติอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง ออกกำลังกายทุกวัน เข้าร่วมโครงการพัฒนาฟื้นฟู ฯลฯ จะต้องให้รายละเอียดในการจัดการสัญจร เพื่อช่วยให้ผู้ต้องขังจำนวนมากสามารถสัญจรไปได้ทั่วเรือนจำในเวลาเดียวกันได้ เวลียงทางเดินจะต้องช่วยให้ผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่สามารถสัญจรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เวลียงทางเดินที่แคบเกินไปทำให้ผู้ต้องขังเพียงไม่กี่คนเท่านั้นสัญจรได้ ซึ่งในท้ายที่สุดจะเป็นการจำกัดการเข้าถึงบริการต่าง ๆ

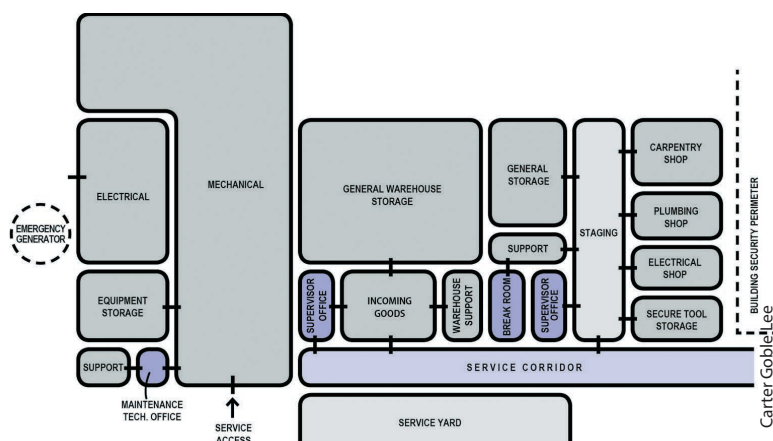
ลักษณะการออกแบบที่ช่วยให้เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังเข้าถึงสถานที่ต่างๆ ทั่วเรือนจำได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีส่วนช่วยให้เกิดความมั่นคงและความปลอดภัย โดยลดโอกาสในการเกิดสถานการณ์ความไม่สงบ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้เมื่อเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังต้องเผชิญหน้ากันอย่างไม่เป็นทางการ เนื่องจากสภาพทางกายภาพของเรือนจำ

ควรจัดเตรียมระบบจราจรไว้สำหรับยานพาหนะ ซึ่งจำเป็นต้องเข้าถึง จุดส่งและจุดเก็บรวบรวมข้าวของในที่ต่าง ๆ (รวมถึงการคุมตัวผู้ต้องขัง) โรงครัวและโรงฝึกงานช่าง การเก็บขยะ การบำรุงรักษาและสนองตอบเหตุฉุกเฉิน (เช่น รถพยาบาล เครื่องดับเพลิง) พื้นที่เก็บยานพาหนะควรแยกไว้ออกจากพื้นที่สัญจรของผู้ต้องขัง ควรจัดให้มีทางเข้าทางและออกทางเดียวแต่ให้มีที่กลับรถไว้ด้วยและควรออกแบบให้มี แนวเขตปลอดภัยเพื่ออำนวยความสะดวกในการตรวจค้นยานพาหนะ และทำหน้าที่เสมือนเป็นเครื่องกั้น ป้องกันหลบหนี มีหลายพื้นที่ที่ไม่อนุญาตให้นายานพาหนะเข้าไปในเรือนจำ ในสถานการณ์เช่นนั้น จึงต้องจัดส่งวัสดุและเก็บขยะด้วยการจัดรถเข็นด้วยมือ (ถังขยะ รถเข็น รถลาก ฯลฯ) ที่พื้นที่ด้านนอกกำแพงเรือนจำ

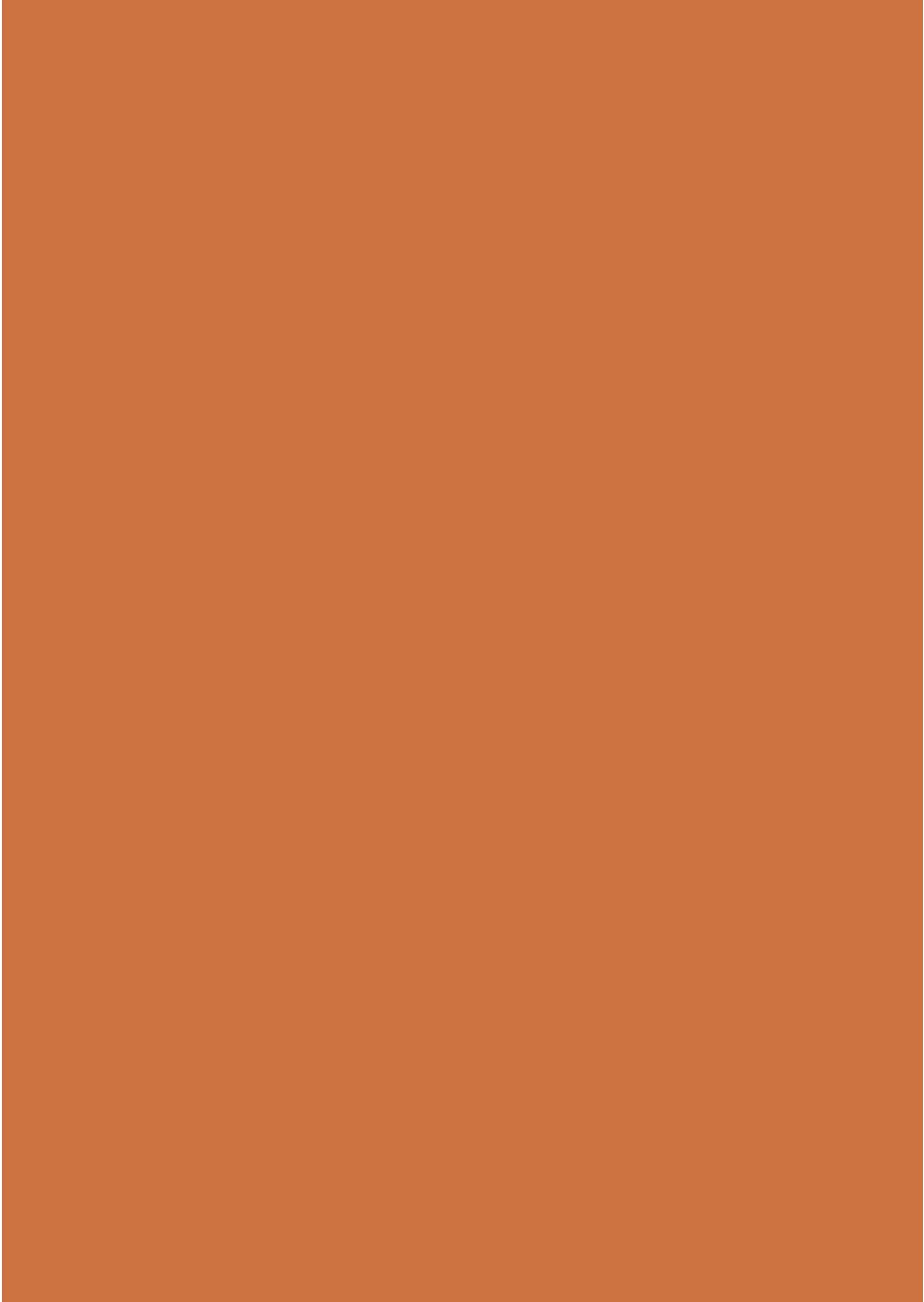
ด. การซ่อมบำรุง

เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้รับผิดชอบการบริหาร งานวางแผน และ/ หรือ งานก่อสร้างเรือนจำจะต้องเห็นคุณค่าและความจำเป็นของการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาถึงความพร้อมใช้งานของวัสดุอุปกรณ์ และความชำนาญงาน การจัดเตรียมงบประมาณสำหรับการซ่อมบำรุง รวมถึงการจัดสรรสำหรับการดำเนินการของเรือนจำในปีแรกด้วย โดยสรุป ผู้วางแผนจะต้องออกแบบเรือนจำที่ซ่อมบำรุงได้ง่าย ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน โดยทั้งอุปกรณ์และวัสดุทดแทนของเดิมรวมถึงช่างชำนาญงานสามารถหาได้ง่ายภายในท้องถิ่นด้วยค่าใช้จ่ายที่ยอมรับได้ รายละเอียดเรื่องการซ่อมบำรุงจะแสดงใน บทที่ 8

สิ่งอำนวยความสะดวกในการบำรุงรักษา

รูป 12 การปฏิบัติการและการบำรุงรักษา (แผนภูมิขอบเขต โครงสร้างพื้นฐาน ที่จำเป็นต้องมี)

3. แดนที่พิกอาศัยและ ความจุ

บทนี้เกี่ยวข้องกับพื้นที่สำหรับอยู่อาศัยที่ผู้ต้องขังแต่ละคนต้องการในสถานการณ์ปกติ ความต้องการในสภาวะฉุกเฉินและพื้นที่ทั้งหมดที่ต้องมีต่อคน รวมทั้งองค์ประกอบและปัจจัยต่างๆ ที่ต้องนำมาพิจารณาเมื่อทำการประเมินความต้องการพื้นที่ ศัพท์วิชาการที่ใช้บ่อย ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับอัตราการครองครองพื้นที่ ได้ถูกนิยามและอธิบายถึงวิธีใช้ดังนี้

ก. พื้นที่สำหรับอยู่อาศัยต่อคนในสภาพปกติ

สภาพความเป็นจริง

ผู้ต้องขังอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันมาก ตั้งแต่อยู่คนเดียวในห้องขังเดี่ยวจนถึงอยู่ในห้องขังรวม ห้องที่อยู่ด้วยกัน 2-3 คน และอาคารเรือนนอนที่มีผู้ต้องขังจำนวนมาก ขณะที่เรือนจำบางแห่งมีพื้นที่พอเพียงสำหรับผู้ต้องขัง แต่พบเห็นโดยทั่วไปว่า พื้นที่อยู่อาศัยกลับมีสภาพแออัดเป็นอย่างมาก

ในสภาพที่เลวร้าย คือห้องขัง ห้อง และอาคารเรือนนอนที่ไม่มีอะไรตกแต่ง และเป็นพื้นที่ที่ผู้ต้องขังล้มตัวลงนอนบนเสื่อหรือวัสดุอื่น (ถ้าหาได้) ในเรือนจำหลายแห่ง พื้นที่ว่างที่มีอยู่ ไม่พอให้ผู้ต้องขังทุกคนที่จะล้มลงนอนในเวลาเดียวกันได้ จึงต้องผลัดเปลี่ยนกันนอน ถ้าทางบริหารจัดการเตียงชั้นให้ เขาก็อาจขึ้นไปนอนอยู่อีกระดับหนึ่งหรือหลายระดับเหมือนเป็นเตียงสองชั้นหรือสามชั้นนั่นเอง พื้นที่สำหรับอยู่อาศัยอาจใช้สำหรับทำอาหาร ซักล้าง และทำงานด้วย (เช่น ทอผ้า) เนื่องจากไม่มีพื้นที่เฉพาะสำหรับทำกิจกรรมและงาน การที่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกแยกไว้ต่างหากอาจเกิดจาก อาคารที่ถูกใช้เป็นเรือนจำนี้ ถูกออกแบบมาเพื่อวัตถุประสงค์อื่นหรือใช้เป็นเรือนจำด้วยเหตุผลและระบบของการปกครองที่แตกต่างกันออกไปมาก

สำหรับสภาพการคุมขังที่ดี ผู้ต้องขังอาศัยอยู่ในห้องขังเดี่ยวที่มีเตียง ชั้นวางของ ห้องส้วมที่อาบน้ำและอ่างล้างมือ หรือในห้องที่อยู่กันสองคนและอาคารเรือนนอนที่อยู่กันหลายคนซึ่งมีเตียงและชั้นวางของ โดยมีพื้นที่ห้องส้วมและที่อาบน้ำอยู่ในภายในพื้นที่อยู่อาศัย ผู้ต้องขังมีที่พอที่จะเดินรอบ ๆ ห้อง และมีที่เก็บข้าวของส่วนตัวและเสื้อผ้า

ในเรือนจำบางแห่ง ผู้ต้องขังต่างประเภทถูกจัดให้พักอาศัยตามมาตรฐานที่แตกต่างกัน นี่อาจสะท้อนให้เห็นถึงการเลือกปฏิบัติทางสังคมหรือการทุจริตประพฤติมิชอบ หรือ อื่น ๆ

ไม่มีมาตรฐานสากลสำหรับพื้นที่อยู่อาศัยของผู้ต้องขัง¹⁴ อย่างไรก็ตาม บางองค์กรและบางสถาบัน ได้ให้คำแนะนำที่มีผลกระทบต่อกลุ่มประเทศ ในหลายภูมิภาค เช่น

แถลงการณ์ กัมปาลาว่าด้วยสภาพเรือนจำในแอฟริกาปี ค.ศ. 1996 (The Kampala Declaration on Prison Conditions in Africa 1996) ระบุว่าผู้ต้องขัง “จะต้องมีสภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์” และสภาพที่ผู้ต้องขังถูกกักขัง “จะต้องไม่สร้างความทุกข์ทรมานให้เพิ่มมากขึ้นไปจาก ที่ได้เกิดขึ้นแล้วอันเนื่องจากการสูญเสียอิสรภาพ”¹⁵

หลักการข้อ 12 ของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งทวีปอเมริกา (Inter-American Commission on Human Rights- IACHR) มติที่ 1/108 หลักการและวิธีปฏิบัติที่ดีในการคุ้มครองผู้ถูกพาดพิงจากอิสรภาพในประเทศภาคพื้นอเมริกา ระบุว่า “ผู้ที่ถูกพาดพิงจากอิสรภาพจะต้องมีพื้นที่เพียงพอ ได้รับแสงสว่างจากธรรมชาติในแต่ละวัน มีระบบระบายอากาศและระบบทำความร้อนเพียงพอตามสภาพภูมิอากาศของสถานที่คุมขัง ผู้ต้องขังจะต้องมีเตียงนอนแยกต่างหาก มีผ้าปูที่นอนที่เหมาะสมและมีสภาพอื่น ๆ ทั้งปวงที่ขาดไม่ได้สำหรับการพักผ่อนในยามค่ำคืน”¹⁶

¹⁴ SMR ข้อ 10 “บรรดาที่อยู่อาศัยที่จัดให้ผู้ต้องขังใช้ (โดยเฉพาะห้องนอน) จะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดว่าด้วยการอนามัยทุกข้อ โดยเน้นเรื่องสภาพภูมิอากาศและโดยเฉพาะปริมาณของอากาศ (cubic content of air) พื้นที่ขั้นต่ำ ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง ระบบทำความร้อน และระบบระบายอากาศ”

¹⁵ มหาวิทยาลัยปารีส ประเทศแอฟริกาใต้ ศูนย์สิทธิมนุษยชน http://www.chr.up.ac.za/hr_docs/African/docs/other/other15.doc และรายงานของ ICPS ว่าด้วยข้อกำหนดพื้นที่ขั้นต่ำในระบบเรือนจำ ปี ค.ศ. 2010

¹⁶ จากที่เดียวกัน

ในเมื่อไม่มีมาตรฐานสากล ประเทศต่าง ๆ จึงพัฒนามาตรฐานแห่งชาติของตนเองขึ้นมาซึ่งแตกต่างกันออกไป เช่น มาตรฐานในยุโรป กำหนดพื้นที่ตั้งแต่ 4 ตารางเมตร ในอัลบาเนีย จนถึง 12 ตารางเมตร ในสวิตเซอร์แลนด์ หน่วยงานศาลในบางประเทศกำหนดให้ ผู้ต้องระหว่างการไต่สวน มีพื้นที่มากกว่านี้ บ้างก็กำหนดให้ผู้หญิงมีพื้นที่มากกว่า (เช่น ประเทศไอซ์แลนด์ ไปแลนด์ และสโลเวเนีย) และบ้างก็ยังทำให้แตกต่างออกไปอีกระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กและเยาวชน ตัวอย่างเช่น อังกฤษและสวีเดน)¹⁷

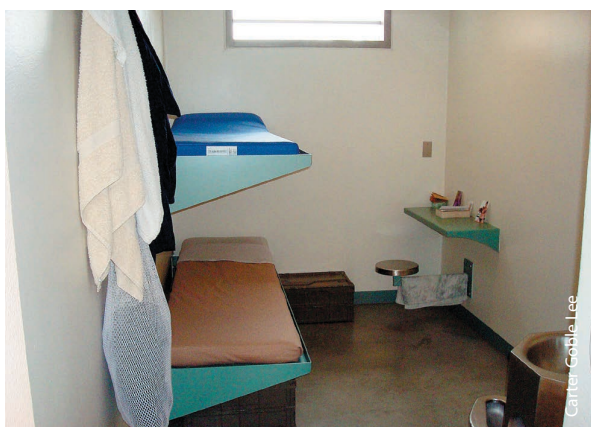
ในทวีปอเมริกาใต้ ประเทศชิลีกำหนดไว้ 6 ตารางเมตร ซึ่งรวมเตียงเดี่ยว ที่อาบน้ำ อ่างล้างมือ โต๊ะและชั้นวางของ ในประเทศกัวเตมาลามีห้องจ้งอยู่ 3 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ ห้องจ้งเดี่ยวพื้นที่ 11.52 ตารางเมตร ห้องจ้งสำหรับ 3 คน พื้นที่ 20.68 ตารางเมตร (เฉลี่ย 6.98 ตารางเมตรต่อคน) และห้องจ้งรวมสำหรับผู้ต้องจ้ง 37 คน วัดขนาดได้ 276.35 ตารางเมตร (เฉลี่ย 7.46 ตารางเมตรต่อคน) ขนาดที่ว่านี้รวมพื้นที่ห้องส้วมและที่อาบน้ำไว้แล้ว ข้อกำหนดว่าด้วยพื้นที่ขั้นต่ำนี้ไม่ได้ถูกบัญญัติไว้ในกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ

ในทวีปแอฟริกา การจัดที่อยู่แบบหอพักถูกใช้เป็นบรรทัดฐาน ในประเทศเคนยกำหนดพื้นที่ขั้นต่ำไว้ที่ 40 ตารางฟุต (หรือ 3.7 ตารางเมตร) สำหรับผู้ต้องจ้งแต่ละคน ประเทศเซเนกัลไม่ได้กำหนดพื้นที่ขั้นต่ำไว้แต่จากการศึกษาพบว่าพื้นที่นอนโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 3.55 ตารางเมตรต่อคน โดยมีความจุ 5 ลูกบาศก์เมตร (cubic capacity) ในประเทศมอริเชียส กำหนดพื้นที่ไว้ 8.75 ตารางเมตรต่อคนสำหรับห้องจ้งเดี่ยว 4.08 ตารางเมตร ในห้องนอนสำหรับ 20 คน และ 5.58 ตารางเมตร ในสถานพยาบาล

เป็นความจริงที่ประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศยังไม่มีกำหนดพื้นที่แน่นอน ในบางประเทศที่ได้กำหนดให้ใช้มาตรฐานขั้นต่ำไว้แล้ว ก็ไม่ได้มีการบังคับใช้อย่างจริงจัง เนื่องจากจากจำนวนผู้ต้องจ้งในเรือนจำเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

ห้องจ้งเดี่ยว

ห้องจ้งสองเตียง

¹⁷ R. Walmsley, Prison Populations in Europe and North America, HEUNI Paper no. 10, Helsinki, 1997.

รูป 13 อาคารเรือนนอน (ติดตั้งเตียงชั้น เพื่อใช้พื้นที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด)

รูป 14 อาคารเรือนนอนแบบที่นิยมกันซึ่งมีพื้นที่ไม่เพียงพอสำหรับแต่ละคน

สมาคมราชทัณฑ์อเมริกัน (The American Correctional Association) ได้ตีพิมพ์หนังสือมาตรฐานด้านกักขังสถานสำหรับผู้ใหญ่ ซึ่งอธิบายการจัดหาพื้นที่ว่าด้วยพื้นที่โล่งสำหรับห้องงัดเดี่ยว (35 ตารางฟุต หรือ 3.25 ตารางเมตร) และห้องงัดรวม (25 ตารางฟุต หรือ 2.32 ตารางเมตร)¹⁸ เจตอานาจศาลหลายแห่งอ้างอิงปัจจัยอื่น ๆ เช่น จำนวนชั่วโมงที่ถูกกักขังต่อวัน และพิจารณาถึงลักษณะการควบคุมว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องในการกำหนดขนาดของพื้นที่ที่เหมาะสม ในประเทศออสเตรเลีย รัฐวิกตอเรียกำหนดพื้นที่ 8.75 ตารางเมตร สำหรับห้องงัดเดี่ยวที่มีห้องส้วมและที่อาบน้ำ 6.5 ตารางเมตร สำหรับห้องงัดเดี่ยวที่ไม่มีห้องส้วมและที่อาบน้ำ และ 12 ตารางเมตร สำหรับออกแบบ-สร้างห้องงัดนอนอยู่สองคน¹⁹

กฎของเรือนจำในยุโรป (The European Prison Rules- EPR) ไม่ได้กำหนดความต้องการพื้นที่ขั้นต่ำไว้อย่างไรก็ตามได้อ้างถึง คณะกรรมการภาคพื้นยุโรปเพื่อป้องกันทารุณกรรม (The European Committee for the Prevention of Torture- CPT)²⁰ ซึ่งพิจารณาว่า “ความต้องการขั้นต่ำสุด สำหรับผู้ต้องขังในห้องนอนที่อยู่ร่วมกันคือ 4 ตารางเมตร และ 6 ตารางเมตรสำหรับห้องงัดเดี่ยว” ซึ่งใช้ในทุกรัฐการณ์ อย่างไรก็ตามพื้นที่ขั้นต่ำในบางสถานการณ์อาจใหญ่กว่านี้ก็ได้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของพื้นที่และระยะเวลาที่ผู้ต้องขังต้องอยู่ในห้องงัด²¹ ยังมีคำวิจารณ์เพิ่มอีกด้วยว่า “ถึงแม้ CPT ไม่ได้วางบรรทัดฐานที่ว่ามีโดยตรงแต่ก็บ่งชี้ว่าควรพิจารณาพื้นที่ 9-10 ตารางเมตร เป็นขนาดที่น่าพึงพอใจสำหรับผู้ต้องขังคนหนึ่ง”²²

ข้อกำหนดทางเทคนิค

ในเมื่อไม่มีมาตรฐานสากล ไอซ์อาร์ซี อาศัยประสบการณ์ในหลายประเทศเป็นระยะเวลากว่า 60 ปี พัฒนาข้อกำหนดเกี่ยวกับพื้นที่ที่ต้องการ ดังมีรายละเอียดอยู่ในหนังสือคู่มือ น้ำ การสุขาภิบาล สุขอนามัย และที่อยู่อาศัย และได้ถูกปรับปรุงแก้ไขในฉบับนี้

ไอซ์อาร์ซี ไม่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำแต่เสนอ คำแนะนำ (recommended specification) ที่ได้จากประสบการณ์ การนำคำแนะนำนี้ไปใช้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์จริงในแต่ละบริบทที่เกิดขึ้น ในขณะเดียวกัน ไอซ์อาร์ซี ไม่ได้คาดหวังให้ใช้คำแนะนำที่ว่ามีเพื่อลดพื้นที่นอนของผู้ต้องขัง

ไอซ์อาร์ซี ได้คำนวณพื้นที่ที่จำเป็นสำหรับการนอนบนเตียงว่าควรมิงขนาด 1.6 ตารางเมตร ห้องส้วมและที่อาบน้ำขนาด 1.2 ตารางเมตร และแนะนำให้ใช้ข้อกำหนดดังต่อไปนี้ เป็นพื้นที่ขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับผู้ต้องขังแต่ละคนที่จะนอนโดยไม่ถูกรบกวน เก็บข้าวของ

¹⁸ “พื้นที่โล่งคือพื้นที่ซึ่งใช้ประโยชน์ได้โดยไม่มีเฟอร์นิเจอร์หรืออุปกรณ์ติดตั้งอื่น ๆ วางกีดขวาง” American Correctional Association, Adult Correctional Institutions, Fourth Edition, 2003, p. 36.

¹⁹ Australian Prison Design Standards, Correctional Services Administrators Council, 2005.

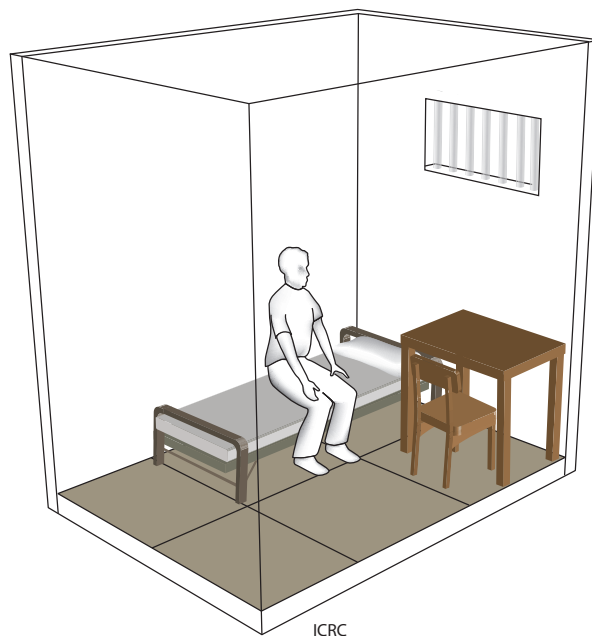
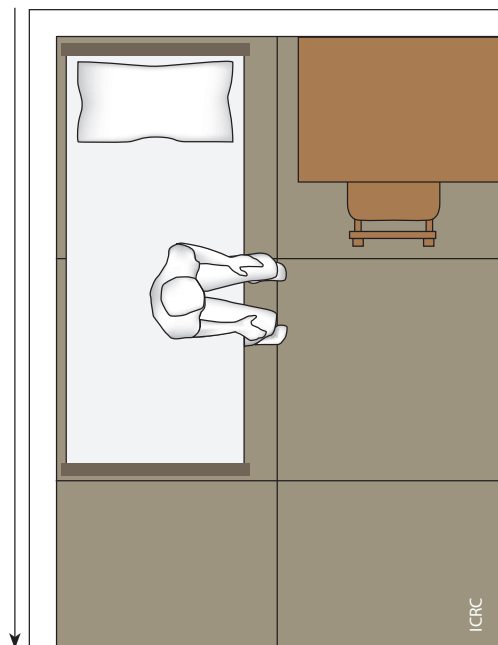
²⁰ Council of Europe, Commentary to Recommendation Rec (2005) of the Committee of Ministers to Member States on the European Prison Rules, Council of Europe, Strasbourg, 2005.

²¹ Dirk van Zyl Smit and Sonja Snacken, Principles of European Prison Law and Policy, Oxford University Press, 2009, p. 132.

²² Council of Europe, Commentary to Recommendation Rec (2005) of the Committee of Ministers to Member States on the European Prison Rules, Council of Europe, Strasbourg, 2005; comments on Rule 18.

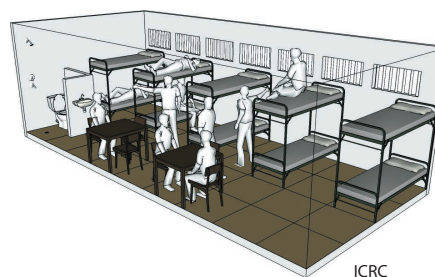
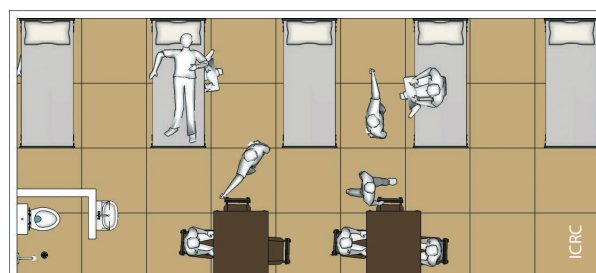
ส่วนตัว และเดินไปมาได้ โดยไม่รวมพื้นที่ห้องส้วมและที่อาบน้ำ ข้อกำหนดเดิม คือ 3.4 ถึง 5.4 ตารางเมตรต่อคน อย่างไรก็ตามที่ประชุมได้ตกลงพบว่าเป็นการเหมาะสมกว่าที่จะกำหนดพื้นที่ขั้นต่ำสำหรับห้องทั้งเดี่ยวและสำหรับห้องทั้งหมด เพื่อให้เป็นจุดเริ่มต้นในการประเมินพื้นที่นอนที่ต้องการ

➔ การจัดที่อยู่อาศัยแบบห้องทั้งเดี่ยว พื้นที่ 5.4 ตารางเมตรต่อคน²³

- ห้องทั้งเดี่ยว
- 5.4 ตารางเมตร
- ไม่รวมพื้นที่ห้องน้ำห้องส้วม

➔ การจัดที่อยู่อาศัยแบบแบ่งกันอยู่หรืออยู่แบบในหอพัก พื้นที่ 3.4 ตารางเมตรต่อคน รวมทั้งเมื่อใช้เตียงชั้น

- ห้องทั้งหมด
- ผู้ต้องขัง 10 คน
- 3.4 ตารางเมตรต่อผู้ต้องขัง (รวมพื้นที่ 34 ตารางเมตร)
- รวมห้องส้วมห้องน้ำ

หมายเหตุ ตัวเลขเหล่านี้เป็นข้อกำหนดขั้นต่ำที่แนะนำ มิได้กำหนดเป็นมาตรฐาน

²³ ไอซอร์ซี, น้า สุขอนามัย และที่อยู่อาศัยในเรือนจำ, ไอซอร์ซี, เจนีวา, บทที่ 1.6

เตียงชั้น

มีเอกสารอ้างอิงน้อยมากที่แสดงการคำนวณ ความต้องการพื้นที่ต่อคนเมื่อเตียงชั้นได้ถูกติดตั้ง อย่างไรก็ตามการใช้เตียงชั้นตามเจตนาแรกเริ่มเดิมทีนั้นก็เพื่อหาพื้นที่ว่างให้ผู้ต้องขังให้ได้มากที่สุด โดยอาศัยหลักการนี้จึงสามารถคำนวณความต้องการพื้นที่ได้โดยใช้ค่า 3.4 ตารางเมตร ต่อคน (รวมพื้นที่เตียง 1.6 ตารางเมตร) ในห้องทั้งหมด

ในห้องจังกแบบสี่คนอยู่ที่ใช้เตียงเดียวนั้น ห้องจังกควรมีขนาด 13.6 ตารางเมตร (3.4 ตารางเมตร ต่อผู้ต้องขัง x 4 ซึ่งรวมพื้นที่ 1.6 ตารางเมตร สำหรับเตียงแต่ละเตียง) ในห้องจังกแบบสี่คนอยู่ที่ใช้เตียงชั้นคู่ 2 เตียง ห้องจังกควรมีขนาด 10.4 ตารางเมตร การคำนวณทำได้โดยลดพื้นที่เตียงเตียงทั้งสองลง (1.6 ตารางเมตร x 2) ก็จะประหยัดพื้นที่ได้ถึง 2 เท่าจากพื้นที่รวมที่คน 4 คนที่ต้องการใช้สำหรับนอนบนเตียงเดี่ยว (13.6 ตารางเมตร) แม้เตียงชั้นกินพื้นที่ในห้องจังกทั้งหมดในห้องจังกน้อยกว่า พื้นที่ว่างที่มีอยู่สำหรับคน 4 คนทั้งใน 2 กรณีนี้ (ไม่นับพื้นที่เตียง) ก็เท่ากัน คือ 7.2 ตารางเมตร

หมายเหตุ ตัวเลขเหล่านี้เป็นข้อกำหนดขั้นต่ำที่แนะนำ มิได้กำหนดเป็นมาตรฐาน

การกำหนดพื้นที่ดังกล่าวเป็นวิธีการง่ายๆ สำหรับผู้ปฏิบัติงานและผู้กำหนดนโยบาย อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัตินั้น ขนาดของพื้นที่ที่ผู้ต้องขังต้องการไม่สามารถประเมินได้โดยใช้การวัดพื้นที่เพียงอย่างเดียว มีหลายปัจจัยที่มีผลต่อการประเมินความต้องการพื้นที่รวมทั้งปัจจัยด้านการบริหารจัดการ สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการที่มีอยู่ในเรือนจำ วิธีการที่ครอบคลุมนี้ทำให้เห็นถึงสภาพที่แท้จริงของผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ ชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงที่ว่า ทุกแง่มุมของการใช้พื้นที่รวมทั้งการใช้ประโยชน์ต่างก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และการประเมินของปัจจัยหนึ่งย่อมกระทบต่อปัจจัยอื่น ๆ รวมถึงคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำ

ปัจจัยอื่น ๆ เกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ที่ต้องการ

ตามที่ไดกล่าวไว้ข้างต้น การวัดพื้นที่เพียงอย่างเดียว นั้น ไม่สามารถบ่งบอกถึงคุณภาพชีวิตและสภาพการคุมขังได้ ด้วยเหตุนี้ พื้นที่จึงเป็นแค่จุดเริ่มต้นเมื่อจะประเมินสภาพของสถานที่คุมขัง บรรทัดฐานด้านพื้นที่ไม่อาจกำหนดแยกออกไปจากสิ่งแวดล้อมโดยรวม ความเหมาะสมของข้อกำหนดที่แนะนำโดย ไอชอาร์ซี ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ด้วย²⁴ รวมทั้งปัจจัยดังต่อไปนี้

- ความต้องการเฉพาะบุคคล เช่น ผู้ต้องขังที่ป่วย สูงอายุหรือหนุ่มสาว เป็นหญิง และ/ หรือ คนพิการ
- สภาพทางกายภาพของอาคาร
- ความมากน้อยของเวลาที่อยู่ในเรือนนอน
- ความถี่และโอกาสสมานน้อยที่จะได้ออกกำลังกาย ทำงาน มีส่วนร่วมในกิจกรรมภายนอกพื้นที่เรือนนอน
- จำนวนคนในเรือนนอน (เพื่อจะได้ทำกิจส่วนตัวได้มากน้อยและไม่ให้อยู่ตามลำพัง)
- ปริมาณแสงสว่างจากธรรมชาติและระบบระบายอากาศที่เหมาะสม
- กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำลังดำเนินการอยู่ในพื้นที่อยู่อาศัย (เช่น ทำอาหาร ซักล้าง ตากผ้า ฯลฯ)
- บริการอื่น ๆ ที่มีอยู่ (เช่น ห้องส้วม ที่อาบน้ำ) และ
- มีการควบคุมดูแลมากน้อยเพียงใด

ก. สภาพทางกายภาพของตัวอาคาร

อาคารและพื้นที่ด้านนอกที่เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังใช้จะต้อง “เหมาะสมกับวัตถุประสงค์” และมีส่วนช่วยสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของผู้ต้องขัง เช่น มีร่มเงา มีอาหาร ที่หลับที่นอน ความอบอุ่น และระบบทำความเย็น ที่พอเพียง²⁵ โครงสร้างพื้นฐานมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย โดยไม่คำนึงถึงที่ตั้งของเรือนจำและทรัพยากรที่หามาได้ โครงสร้างพื้นฐาน

²⁴ จากที่เดียวกัน บทที่ 1.3

²⁵ SMR ข้อ 10 “บรรดาที่อยู่อาศัยที่จัดให้ผู้ต้องขังใช้ (โดยเฉพาะที่หลับที่นอน) จะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดด้วยการอนามัยทุกข้อ โดยเน้นเรื่องสภาพภูมิอากาศและโดยเฉพาะเรื่องการปรับอากาศ เนื่องจากพื้นที่ต่ำ ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง ระบบทำความร้อน และระบบระบายอากาศ”

รวมถึงระบบไฟฟ้าและน้ำประปา สิ่งต่อไปนี้ควรพัฒนาและนำไปปฏิบัติที่เรือนจำทุกแห่ง

- ➔ ประเมินความเสี่ยงและความต้องการ
- ➔ แผนจัดการเฉพาะบุคคล
- ➔ นโยบายและระเบียบการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ต่าง ๆ
- ➔ โครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ เรื่องระเบียบการและข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง และ
- ➔ แผนการซ่อมบำรุงทั่วเรือนจำ

การประเมินความเสี่ยงจะต้องสะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นจริงของสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวอาชกร พื้นที่ และทรัพยากรอื่น ๆ

ว. เวลาที่ใช้ในพื้นที่

ยังผู้ต้องขังถูกกักขังอยู่ในที่คับแคบนานเท่าใด (จำนวนชั่วโมงที่ถูกกักขังในหนึ่งวัน) เธอหรือเขา ก็จะต้องการพื้นที่มากขึ้นเท่านั้น เรือนจำควรกำหนดระยะเวลาที่ผู้ต้องขังต้องใช้ในห้องนอนในแต่ละวัน กฎมาตรฐานขั้นต่ำกำหนดว่าแต่ละคน “ควรได้ออกกำลังกายกลางแจ้งอย่างเหมาะสม ไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมงในแต่ละวัน”²⁶ ระยะเวลาขั้นต่ำ 1 ชั่วโมงนี้เป็นเวลาที่เพิ่มขึ้นจากเวลาที่ใช้ทำกิจกรรมอื่น ๆ นอกห้องนอน

ยังเวลาที่ผู้ต้องขังใช้ในการทำกิจกรรมเชิงบวก (ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมีสวัสดิภาพ) นอกพื้นที่อยู่อาศัยในแต่ละวันมากขึ้นเท่าใด ความเป็นไปได้ที่ ผลกระทบด้านลบเนื่องจากการอยู่ในที่คับแคบของผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ จะบรรเทาลงมากเท่านั้น “กิจกรรมเชิงบวก” รวมถึงการทำงานและการศึกษา การได้พบกับบุคคลที่มาเยี่ยม การร่วมออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาที่จัดขึ้น การได้ใช้เวลาในการออกกำลังกายกลางแจ้ง เพิ่มขึ้นและการมีส่วนร่วมทำงานอดิเรกและโครงการนันทนาการ

ไอซาร์ซี ตระหนักดีว่าแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันในการรับรู้และตอบสนองต่อผลกระทบด้านลบต่อกรณีผู้ต้องขังสันคูก ในบางประเทศผู้ต้องขังอยู่ในสภาพที่แออัดได้รับอนุญาตให้อยู่ในห้องนอนวันละ 8-12 ชั่วโมง ในประเทศอื่นที่มีสภาพคล้ายคลึงกันผู้ต้องขังอาจถูกขังอยู่ในห้องนอนวันละ 23 ชั่วโมง แม้มีพื้นที่กลางแจ้งเพียงพอก็ตาม การปฏิบัติที่แตกต่างกันเช่นนี้สะท้อนถึงระดับที่แตกต่างกันของ ทรัพยากรมนุษย์และกระบวนการปฏิบัติตามมาตรฐานของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังสะท้อนถึงความเชื่อ (ซึ่งมักคลาดเคลื่อน) เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจองจำและความเข้มงวดในการควบคุมเพื่อรับประกันความปลอดภัย ของผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่ และสาธารณชน

ปัจจัยอื่นๆ อาจได้แก่ความสามารถของฝ่ายบริหารเรือนจำ ที่จะจัดหากิจกรรมเชิงบวกและบริการให้เพียงพอ เพื่อให้การดำรงชีวิตในแดนที่อยู่อาศัยเป็นไปอย่างราบรื่น การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก ก็อาจมีอิทธิพลทั้งด้านบวกและด้านลบ ต่อทางเลือกสำหรับลดผลกระทบด้านลบของสภาพความแออัด (เช่น ถ้าจัดให้มีห้องน้ำ สิ่งอำนวยความสะดวกในการซักล้าง เจ้าหน้าที่มีทางเลือก (ทางทฤษฎี) ที่จะไม่เคลื่อนย้ายผู้ต้องขังจากพื้นที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง ถ้าไม่มีพื้นที่พอสำหรับจำนวนผู้ต้องขังที่สามารถอยู่ร่วมกันได้ นี่คือการเท็จจริงว่า ไม่มีที่ใดที่จะได้รับการบรรเทาจากผลกระทบเมื่อที่อยู่อาศัยมีสภาพแออัดเกินความจุ)

ประสบการณ์แสดงให้เห็นว่าการลดผลกระทบเรื่องคนสันคูกนั้น ฝ่ายบริหารควรเปิดใจยอมรับแนวทางที่อาจขัดแย้งกับสามัญสำนึก เช่น แทนที่จะจ้างผู้ต้องขังจำนวนน้อยแต่ให้ทำงานเต็มเวลา ก็อาจจะเป็นการดีกว่าที่จ้างผู้ต้องขังจำนวนมากกว่าแต่แบ่งการทำงานเป็นสองกะหรือมากกว่า โดยให้ผู้ต้องขังเหล่านี้มีงานทำอย่างน้อย 2-3 ชั่วโมงต่อวัน ตัวอย่างอื่น ๆ รวมถึงการสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำกิจกรรมด้านกีฬา ใช้ห้องสมุด เรียนหนังสือ และนันทนาการ โดยจัดให้มีระบบคณะกรรมการผู้ต้องขังซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ด้านกีฬา ด้านการศึกษา และด้านวิชาชีพ รวมทั้งเพิ่มความถี่และ/หรือระยะเวลาเยี่ยมญาติ

ค. จำนวนคนในพื้นที่

จำนวนผู้ต้องขังที่สามารถอยู่อาศัยได้อย่างสะดวกสบายภายในห้องขัง หรืออาคารเรือนนอนแปรผันไปตามปัจจัยต่างๆ มากมายตามที่ได้กล่าวอ้างไว้แล้วในบทนี้ ยังจำนวนบุคคล

26 SMR. ข้อ 21 (1) “ผู้ต้องขังทุกคนที่ไม่รับจ้างทำงานกลางแจ้งจะต้องได้ออกกำลังกายกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมงในแต่ละวัน ถ้าสภาพอากาศเอื้ออำนวย”

ในพื้นที่พักอาศัยมากขึ้นเท่าใด โอกาสที่จะมีความตึงเครียดซึ่งนำไปสู่ความวุ่นวายก็มากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะเมื่อการควบคุมดูแลจากเจ้าหน้าที่มีอย่างจำกัด (เจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้รับฝึกสอนในการควบคุมโดยตรง) และการอนุญาตให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบในการควบคุมซึ่งอาจไม่เหมาะสม²⁷ จำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มมากขึ้นยังส่งผลให้เกิดเสียงรบกวนมากขึ้นด้วย ซึ่งอาจสร้างความรำคาญและทำให้เกิดความตึงเครียดในพื้นที่ นอกจากนี้จำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มมากขึ้นยังลดความสามารถในการรักษาระดับความสะอาดของที่อยู่อาศัยและพื้นที่ชำระล้างให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ยอมรับได้ อีกทั้งยังมีผลกระทบต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้ต้องขังด้วย

โดยทั่วไปแล้วไม่ควรจัดให้ผู้ต้องขังเกินกว่า 40-50 คนอาศัยอยู่ในห้องนอนห้องเดียวกัน และจะทำได้ก็ต่อเมื่อพื้นที่นั้นมีระบบระบายอากาศและระบบไฟฟ้าแสงสว่าง เป็นไปตามข้อกำหนด²⁸ จากการสังเกตการณ์โดย ไอซอร์ซี พบว่าเมื่อจำนวนผู้ต้องขังเพิ่มมากขึ้นจากจำนวนนี้ ก็ยังเพิ่มความยากลำบากในการเข้าถึงการบริการที่จำเป็น (เช่น ห้องส้วมและน้ำ) ให้กับผู้ต้องขังมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการยากที่จะแน่ใจได้ว่าผู้ต้องขังทุกคนจะได้รับความปลอดภัยตามมาตรฐานขั้นต่ำ

นอกจากจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมดในพื้นที่แล้ว ประเด็นปัญหาด้าน สุขภาพ ก็ต้องนำมาพิจารณาด้วย จะต้องแยกผู้ต้องขังที่มีโรคติดต่อและอยู่ในระยะแพร่เชื้อออกจากผู้ต้องขังที่ไม่ติดเชื้อ โดยอาจให้พวกเขาอยู่ในเขตที่แยกออกไปของสถานพยาบาล หรือในพื้นที่ที่แยกออกไปจากห้องนอนแต่ยังอยู่ในแดนที่พักอาศัย ทางเลือกอันหลังนี้อาจดีกว่าเมื่อสถานพยาบาลในเรือนจำมีผู้ป่วยมากเกินไป หรือไม่มีการคัดแยกจากผู้ต้องขังที่ไม่ติดเชื้ออย่างเหมาะสมและต้องไม่ให้ผู้ต้องขังที่ติดเชื้ออยู่อาศัยร่วมกันกับผู้ต้องขังที่ไม่ติดเชื้อ

เมื่อออกแบบพื้นที่ ควรให้ความสนใจกับเรื่องอื่น ๆ ด้วย เช่น อายุของผู้ต้องขัง (โดยเฉพาะเพื่อสะท้อนความต้องการสำหรับเด็กผู้ชายและหญิงที่จะได้ออกกำลังกาย) และเพศ (โดยเฉพาะผู้ต้องขังหญิงอาจมีเด็กเล็กติดครรภ์มาด้วย)

จ. กิจกรรมในพื้นที่พักอาศัย

กิจกรรมอื่นที่ทำได้ในพื้นที่อยู่อาศัย ต้องคำนึงถึงความพอดีของพื้นที่ที่จัดสรรให้แต่ละบุคคล การทำอาหาร การซักผ้าเช็ดตัว และการชำระล้างสิ่งต่าง ๆ ไม่ควรทำในบริเวณที่อยู่อาศัย ควรทำในพื้นที่อื่นที่ได้ออกแบบไว้เป็นการเฉพาะ

การเตรียมอาหาร ประกอบอาหาร และซักผ้าควรดำเนินการในพื้นที่ที่จะต้องแยกออกไปต่างหากจากพื้นที่พักอาศัย อย่างไรก็ตาม ความเป็นจริงแล้วกิจกรรมเหล่านี้บางครั้งก็ทำกันในอาคารที่พักอาศัย เพราะสิ่งอำนวยความสะดวกที่กำหนดให้นั้นมีไม่เพียงพอ ข้อจำกัดด้านการรักษาความปลอดภัย จำกัดการเข้าถึงของผู้ต้องขังหรือผู้ต้องขังกังวลว่าข้าวของของพวกเขาจะสูญหาย (โดยเฉพาะอาหารที่ครอบครัวยังนำมาให้) ในกรณีเช่นนี้ ควรจัดพื้นที่เพิ่มเติมให้แต่ละคนและจัดสรรพื้นที่แยกออกไปต่างหากสำหรับแต่ละกิจกรรม เมื่ออนุญาตให้เก็บอาหารไว้ในพื้นที่พักอาศัย ควรเก็บอาหารในภาชนะที่เหมาะสมเพื่อป้องกันแมลงและสัตว์ฟันแทะ และสภาพภูมิอากาศควรเหมาะสมกับการเก็บรักษาอาหาร การวางไว้บนชั้นวางของอาจเหมาะสมกว่าการเก็บไว้ที่พื้นห้อง

เมื่อผู้ต้องขังต้องการจะเก็บเสื้อผ้าไว้ใช้ ก็อาจเป็นการดีกว่าสำหรับเขาที่จะซักและตากในหรือใกล้พื้นที่พักอาศัยของเขา ในสถานการณ์เช่นนี้พื้นที่ที่มีการระบายอากาศได้ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็น²⁹ สนามหญ้าในเรือนจำหรือพื้นที่ด้านข้างอาคารที่พักอาศัย สามารถใช้เป็นที่ซักและตากเสื้อผ้าได้

ตามวิธีปฏิบัติทั่วไป ควรอนุญาตให้ผู้ต้องขังเก็บข้าวของส่วนตัวไว้ในที่เก็บของรอบ ๆ หรือใต้เตียง ข้าวของที่เก็บไว้ได้ รวมถึงเสื้อผ้า หนังสือ สมุดและเครื่องเขียน จดหมายโต้ตอบส่วนตัว รูปถ่าย เครื่องใช้ด้านสุขอนามัยขนาดเล็ก ฯลฯ

การจัดให้มีที่เก็บของเป็นเรื่องท้าทายอย่างมากสำหรับการบริหารจัดการ โดยเฉพาะใน

²⁷ SMR ข้อ 28 (1) "ห้ามผู้ต้องขังทำงานที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษทางวินัย"

²⁸ ไอซอร์ซี น้ำ การสุขาภิบาล สุขอนามัย และที่อยู่อาศัยในเรือนจำ ไอซอร์ซี เจเนอรา บกที่ 1.6

²⁹ SMR ข้อ 17 (2) "เสื้อผ้าทุกชิ้นจะต้องสะอาดและเก็บไว้ในสภาพที่เหมาะสมถูกต้อง ชุดชั้นในจะต้องเปลี่ยนและซักบ่อย ๆ เท่าที่จำเป็นเพื่อรักษาสุขอนามัย"

สภาพที่มีความแออัดอย่างไรก็ตามจากประสบการณ์พบว่าเมื่อไม่จัดที่เก็บของให้ผู้ต้อง
 จัง พวกเขาจะจัดการกันเอง เช่น เกี้ยวหรือสอดตะขอเข้าไปในผนังหรือใช้ขอบหน้าต่าง
 และพื้นเป็นชั้นวางของ รูในผนังที่เกิดจากตะขอมักเป็นที่สะสมของพยาธิ ในขณะที่การใช้
 ขอบหน้าต่างวางสิ่งของ จะเป็นการขวางทางระบายอากาศและลดปริมาณแสงสว่างที่ส่อง
 เข้ามา การจัดให้มีที่เก็บของอย่างเป็นสัดส่วนยังช่วยให้ภาระงานเกี่ยวกับการรักษา
 ความปลอดภัยง่ายขึ้นด้วย

จ. แสงสว่างและการระบายอากาศ

แสงสว่างจากธรรมชาติจำเป็นต่อการรักษาสุขภาพกายและสุขภาพจิต ขนาดช่องหน้าต่าง
 และช่องเปิดทั้งหมดในห้อง (หรือพื้นที่พักอาศัย) ไม่ควรมีน้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ห้อง
 หน้าต่างจะต้องทำให้ผู้ต้องจ้างสามารถมองเห็นสิ่งแวดล้อมภายนอกได้ เมื่อไม่ได้ออกแบบ
 ให้มีระบบระบายอากาศที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ อีกทั้งพื้นที่อยู่อาศัยของผู้ต้องจ้าง
 ก็หนาวเกินไป วิธีง่าย ๆ ที่ผู้ต้องจ้างทำเพื่อป้องกันไม่ให้อากาศหนาวเข้ามาคือการปิดกัน
 ช่องหน้าต่าง การปิดกันเช่นนี้มีผลกระทบต่อการระบายอากาศและการรับแสงสว่าง
 ตามธรรมชาติ ในทำนองเดียวกันเมื่อระบบทำความเย็นไม่เหมาะสมผู้ต้องจ้างก็อาจพึง
 หน้าต่างที่ผนึกไว้เพื่อให้อากาศไหลเวียน

วิธีออกแบบที่แก้ปัญหาที่กล่าวมานี้ได้คือ

- ➔ ติดตั้งบานเกล็ดและตะแกรงเหล็ก ให้สอดคล้องกับข้อกำหนดขั้นต่ำ เพื่อให้แสงสว่าง
 ตอนกลางวันส่องเข้ามาถึงและผู้ต้องจ้างและ/หรือเจ้าหน้าที่สามารถปิด/ เปิดเพื่อให้
 อากาศไหลเข้ามาได้ วงกบและบานเกล็ดควรทำด้วยวัสดุที่ใช้แข็งแรงทนทาน และ
 บานเกล็ดเป็นชนิดที่ถอดไม่ได้
- ➔ ติดตั้งระบบระบายอากาศโดยอาศัยพลังงานกล เช่น พัดลมดูดอากาศชนิดติดตั้ง
 บนหลังคาและ/หรือ พัดลมเปดาน และ
- ➔ ติดตั้งช่องลมระบบอากาศทรงดอกเห็ดที่หลังคา

รูป 15 ระบบระบายอากาศใช้แรงกล

รูป 16 ระบบระบายอากาศธรรมชาติโดยไม่ได้ใช้ไฟฟ้า (เมื่อจำเป็น)

ควรมีแสงสว่างจากธรรมชาติพอเพียง ให้ผู้ต้องขังสามารถอ่านหนังสือตอนกลางวันได้³⁰ ไม่ควรเปิดไฟฟ้าแสงสว่างเทียมตลอด 24 ชั่วโมงต่อวันในพื้นที่ที่ผู้ต้องขังนอน ควรใช้กำหนดเวลาเปิดปิดไฟฟ้าแสงสว่างตามเวลากลางวันและกลางคืน เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถนอนหลับได้โดยปราศจากแสงสว่าง แม้ว่าเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการเปิดหรือปิดระบบไฟฟ้าแสงสว่างได้แต่การควบคุมโดยผู้ต้องขังควรใช้เป็นบรรทัดฐาน

ด. การบริการที่มีอยู่ในพื้นที่

ต้องมีน้ำดื่มสะอาดจากก๊อกน้ำหรือภาชนะบรรจุตลอด 24 ชั่วโมง³¹ ควรติดตั้งจุดบริการน้ำให้พอเพียงทั่วเรือนจำ เพื่อให้แน่ใจได้ว่ามีน้ำใช้ตลอดเวลาโดยไม่ค่าใช้จ่าย ในกรณีที่เป็นอาจต้องจัดหากระบวนการกรองน้ำให้กับเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง

การจัดสรรปริมาณน้ำขั้นต่ำควรอิงกับการสังเกตการณ์ช่วงที่เกิดเหตุฉุกเฉิน รวมถึงช่วงเวลาที่มีการโยกย้ายผู้ต้องขัง และตามที่ได้อธิบายในมาตรฐานด้านมนุษยธรรมของหลายๆ หน่วยงาน เช่น SPHERE Standard³²

ไม่ว่าสภาพภูมิอากาศจะเป็นอย่างไร ผู้ต้องขังแต่ละคนต้องการน้ำดื่มวันละ 3-5 ลิตร³³ ซึ่งไม่รวมน้ำสำหรับ ชักผ้า ทำความสะอาด หรือชำระล้างทั่วไป ปริมาณน้ำขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับดื่ม ทำอาหาร และรักษาสุขอนามัยส่วนบุคคลคือ 15 ลิตรต่อคนต่อวัน ในประเทศที่มีน้ำประปาใช้ค่าเฉลี่ยการใช้น้ำอยู่ระหว่าง 50 ถึง 300 ลิตรต่อคนต่อวัน

ที่อาบน้ำและพื้นที่ชักล้างส่วนบุคคลต้องพอเพียงต่อสุขอนามัยขั้นพื้นฐาน³⁴ ตามเกณฑ์ขั้นต่ำ ไอซาร์ซี แนะนำให้ใช้หนึ่งฝักบัวต่อผู้ต้องขัง 50 คน³⁵ อย่างไรก็ตามคำแนะนำควรถูกใช้อย่างระมัดระวัง เพราะตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่าผู้ต้องขังสามารถเข้าถึงที่อาบน้ำได้ตลอดเวลา เมื่อกลยุทธการจัดการและระเบียบควบคุมในแต่ละวัน จำกัดการเข้าถึงที่อาบน้ำ และเมื่อต้องจัดให้ผู้ต้องขังแต่ละกลุ่มอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่แยกจากกัน ก็จะต้องเพิ่มจำนวนที่อาบน้ำ เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถอาบน้ำได้ภายในเวลาที่จำกัดตามสภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีให้

จำนวนห้องส้วมที่จัดหาให้ผู้ต้องขังต้องไม่น้อยกว่า 25 คนต่อห้อง ห้องส้วมควรอยู่ในหรือใกล้ห้องงักที่เป็นที่อยู่อาศัยหรืออาคารเรือนนอน ผู้ต้องขังจะต้องสามารถใช้ห้องส้วมได้ตลอด 24 ชั่วโมงทุกวัน โดยไม่คำนึงว่า จะมีหรือไม่มีข้อจำกัด หรือต้องได้รับอนุญาต เมื่อร้องขอ ห้องส้วมทุกห้องจะต้องอยู่ในสภาพใช้การได้และมีน้ำยาล้างทำความสะอาดพร้อมประเด็นปัญหาเหล่านี้มีรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่ 4

ข. การกำกับดูแล

ฝ่ายบริหารเรือนจำมีการะหน้าที่ประกันความปลอดภัยของสาธารณชน เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังทุกคน รวมทั้งให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของผู้ต้องขัง เมื่อจำนวนผู้ต้องขังเพิ่มขึ้น ก็เป็นเรื่องที่ยากที่จะรักษาความปลอดภัยที่มั่นคงปลอดภัย โดยไม่ต้องปรับเปลี่ยนกิจวัตรประจำวัน

ควรอธิบายระเบียบในการกำกับดูแลไว้ใน กลยุทธการจัดการ การกำกับดูแลอาจเป็นทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้³⁶ ไม่ว่าจะเป็นระเบียบจะเป็นการกำกับดูแลทางตรง (องค์ประกอบสำคัญ

30 SMR ข้อ 11 (a) “หน้าที่ต่างจะต้องใหญ่พอที่ผู้ต้องขังอ่านหนังสือหรือทำงานด้วยแสงสว่างธรรมชาติได้ และจะต้องมีโครงสร้างที่ยอมให้อากาศบริสุทธิ์เข้ามาได้ ไม่ว่าจะใช้หรือไม่ใช้เครื่องมือช่วยระบายอากาศ

31 SMR ข้อ 20 (2) “จะต้องมีน้ำดื่มให้ผู้ต้องขังทุกคนเมื่อใดก็ตามที่เขากำลังต้องการ”

32 โครงการ SPHERE หนังสือ The SPHERE Handbook มาตรฐานขั้นต่ำในการส่งเสริมการจัดการน้ำ การสุขาภิบาล และสุขอนามัย โครงการสฟียร์ เจนีวา 2011

33 ไอซาร์ซี การจัดหา น้ำ การสุขาภิบาล สุขอนามัย และที่พักอาศัยในเรือนจำ ไอซาร์ซี เจนีวา ตอนที่ 2.5

34 SMR ข้อ 13 “การติดตั้งที่อาบน้ำและอาบน้ำฝักบัวที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังทุกคนอาจสามารถหรือต้องการอาบน้ำหรืออาบน้ำฝักบัวในอุณหภูมิที่เหมาะสมกับภูมิภาค (บ่อยครั้งที่จำเป็นกับสุขอนามัยทั่วไปตามฤดูกาลและภูมิภาค) แต่อย่างน้อยต้องสัปดาห์ละครั้งในภูมิภาคที่ไม่ร้อนไม่หนาว”

35 ไอซาร์ซี การจัดหา น้ำ การสุขาภิบาล สุขอนามัย และที่พักอาศัยในเรือนจำ ไอซาร์ซี เจนีวา ตอนที่ 2.5

36 “การรักษาความปลอดภัยแบบมีพลวัติ” (การกำกับดูแลทางตรง) หมายถึงปฏิสัมพันธ์แบบวงจรระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ต้องขัง โดยพัฒนาเจ้าหน้าที่เรื่องการรับรู้สถานการณ์เพื่อเตรียมป้องกันการก่อวินาศกรรมและความไม่สงบอื่น ๆ รวมทั้งการหลบหนี เป็นการล่วงหน้าก่อนที่เหตุร้ายต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้น “แนวคิดเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยแบบมีพลวัติรวมถึง

- การพัฒนาความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ต้องขัง
- เปลี่ยนพลังงานของผู้ต้องขังเป็นการทำงานและกิจกรรมที่สร้างสรรค์
- จัดให้มีระเบียบที่เหมาะสมและสมดุลพร้อมโครงการเฉพาะรายให้ผู้ต้องขัง “UNODC ชุดเครื่องมือในการประเมิน

ของการรักษาความปลอดภัยแบบมีพลวัต โดยเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกอบรมที่ทำงานอย่างใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ต้องขัง) หรือการกำกับดูแลทางอ้อม (เช่น การลาดตระเวน ตรวจการรักษาความปลอดภัย ป้อนยามหรือหอสังเกตการณ์ การตรวจตราด้วยกล้อง วิทยุ) หรือผสมกันทั้งสองวิธี จำนวนเจ้าหน้าที่ต้องเพียงพอและใกล้ชิดพอที่จะมั่นใจได้ว่า ผู้ต้องขังทุกคนในพื้นที่พิทักษ์มีความปลอดภัยและสวัสดิภาพ ตลอด 24 ชั่วโมง

โดยไม่คำนึงถึงประเภทของการกำกับดูแล เป็นสิ่งสำคัญที่เจ้าหน้าที่จะต้องประพฤติตนให้สอดคล้องกับระเบียบ วิธีการที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลต่าง ๆ ที่ได้รับความเห็นชอบอย่างเป็นทางการแล้ว วิธีการเหล่านี้จำเป็นต้องมีเนื้อหาครอบคลุมมากพอที่จะรักษาความปลอดภัยให้เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง รวมทั้งเพื่อรักษามาตรฐานขั้นต่ำในการกักขังและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง วิธีการเหล่านี้จะต้องรวมถึงขีดความสามารถในการตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉินได้อย่างทันถ่วงที เจ้าหน้าที่ไม่ควรมอบหมายให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบแทนโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับวินัยและการลงโทษ³⁷

ไม่มีมาตรฐานสากลที่กำหนดจำนวนเจ้าหน้าที่ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติแสดงให้เห็นว่าที่ใดที่มีอัตราส่วนเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขังก่อนข้างสูง และจำนวนคนในพื้นที่ที่ถูกกำกับดูแลค่อนข้างต่ำ จะมีความเสี่ยงน้อยที่ผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่จะทำร้ายร่างกายกัน ลดการโต้เถียงซึ่งนำไปสู่เผชิญหน้ากัน การรักษาความปลอดภัยส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพมากขึ้น การทำลายทรัพย์สินของทางราชการลดน้อยลง เข้าถึงบริการต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคที่แพร่กระจายอยู่ลดน้อยลง อีกทั้งสภาพการดำรงชีวิตของผู้ต้องขังมีความคล้ายคลึงกับการดำเนินชีวิตตามปกติมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการฟื้นฟูลักษณะนิสัย ไอซีอาร์ซี ได้สังเกตเห็นว่าในระบบกำกับดูแลทางตรงที่เจ้าหน้าที่ผ่านการฝึกอบรม ทำงานอย่างใกล้ชิดกับผู้ต้องขัง และที่ใดที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่เหมาะสมที่จะทำหน้าที่ของตนได้อย่างเต็มที่ สภาพแวดล้อมก็มักมีความมั่นคงปลอดภัยกว่า ทั้งต่อเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง

ความเป็นมืออาชีพและความมีมนุษยธรรมของเจ้าหน้าที่ก็สำคัญพอ ๆ กับจำนวนเจ้าหน้าที่ เช่นเดียวกับผลที่มีต่อการรักษาความปลอดภัย ทิศนคติของเจ้าหน้าที่ ที่มีต่อผู้ต้องขัง สามารถสร้างความแตกต่างต่อประสบการณ์ในการถูกคุมขังของผู้ต้องขังแต่ละคนได้ในหลายๆ แห่ง เจ้าหน้าที่ที่รู้ซึ่งถึงปัญหาเฉพาะที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ต้องขังถูกกักขังในที่คับแคบมาก ๆ เป็นเวลานานหลายชั่วโมงในแต่ละวันและได้ดำเนินการอย่างเหมาะสมโดยใช้ทรัพยากรที่หาได้นั้น ย่อมช่วยลดปัญหาที่มีอยู่ตามปกติวิสัยในการจองจำ เช่น

- ➔ สนับสนุนและอนุญาต (อย่างสม่ำเสมอ) ให้ครอบครัวมาเยี่ยมเพิ่มขึ้นหรือนานขึ้น
- ➔ การอนุญาตให้ใช้เวลาซักเสื้อผ้าและอาบน้ำได้อย่างเหมาะสม
- ➔ การได้รับส่วนแบ่งอาหารที่เท่าเทียมกัน
- ➔ การนำระบบที่มีประสิทธิภาพมาใช้กับงานประจำและการรักษาพยาบาลฉุกเฉิน รวมทั้งการจ่ายยา
- ➔ การรับคำขอและคำร้องทุกข้อมติจากผู้ต้องขัง และตอบสนองอย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้และจุดประสงค์ของการจองจำ เช่น คำขออ่านหนังสือ/อุปกรณ์การศึกษาเพิ่มเติม ควรได้รับการพิจารณาให้ความช่วยเหลือ เพราะเป็นการให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในเรือนจำ
- ➔ ให้กำลังใจแก่ผู้ต้องขังในการปรับปรุงความประพฤติ ทักเย็บชกในการดำรงชีวิต และเตรียมความพร้อมก่อนถูกปล่อยจากเรือนจำ

เจ้าหน้าที่ที่กำกับดูแล มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการพิสูจน์ให้แน่ชัดถึงความต้องการของผู้ต้องขังในการเข้าถึงบริการต่าง ๆ ในพื้นที่พิทักษ์ (อาหาร การรักษาพยาบาล ฯลฯ) ผู้ต้องขังอาจถูกจัดให้เข้าไปอยู่ในผังการบริหารและเกี่ยวข้องกับการให้บริการบางอย่าง (อย่างไรก็ตามโดยเฉพาะกรณีการให้บริการทางการแพทย์ วิธีนี้ต้องทำในลักษณะที่ไม่เป็นการเปิดเผยความลับและสิทธิส่วนบุคคลของผู้ต้องขังรายนั้น ๆ) อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ยังคงต้องรับผิดชอบต่อการกำกับดูแลทั้งหลายทั้งปวงของตน ตาม “หน้าที่ใน

ความยุติธรรมด้านอาญา มาตรการการคุมขังและมาตรการไม่คุมขัง ระบบเรือนจำ องค์การสหประชาชาติ นิวยอร์ก 2006 หน้า 22 (http://eee.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/cjat_eng/1_Prison_%20System.pdf)

37 SMR ข้อ 28 (1) “ห้ามใช้ผู้ต้องขังทำงานด้านบริการในส่วนที่เกี่ยวกับระเบียบวินัย

การดูแล” อยู่ดี ซึ่งรวมถึงการป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคระหว่างผู้ต้องขังโดยปกป้องผู้อ่อนแอและดำรงไว้ซึ่งความเสมอภาค

ว. ความต้องการพื้นที่รวม

วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้

สามารถคำนวณความต้องการพื้นที่ได้โดยใช้พื้นที่รวมของเรือนจำซึ่งผู้ต้องขังสามารถเข้าถึงได้ตามปกติ พื้นที่หรือเขตดังกล่าวนี้ (ดูบทที่ 1) รวมโรงฝึกงานช่าง ห้องโถงงาน พื้นที่และลานออกกำลังกาย พื้นที่นันทนาการ พื้นที่เยี่ยมญาติ สถานพยาบาล พื้นที่ปฏิบัติศาสนกิจ และส่วนอื่นใดของเรือนจำที่ผู้ต้องขังเข้าถึงได้ อันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันตามปกติของผู้ต้องขัง แต่ไม่รวมพื้นที่รักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ หรือพื้นที่อื่น ๆ ที่ผู้ต้องขังเข้าถึงไม่ได้ในสถานการณ์ปกติ

ไอซาร์ซี กำหนดความต้องการพื้นที่รวม 20-30 ตารางเมตรต่อคน³⁸ การที่ต้องกำหนดความต้องการพื้นที่รวมเช่นนี้เพราะผู้ต้องขังสามารถเข้าถึงส่วนต่างๆ ของพื้นที่ที่เป็นที่พักอาศัยได้ตามปกติอยู่แล้ว พวกเขาไม่มีความจำเป็นต้องเข้าถึงพื้นที่อื่น ๆ สมมุติฐานของการคำนวณคือ เรือนจำที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีจำนวนพื้นที่ให้บริการที่ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เข้าถึงได้ตามโอกาสเหมาะสม ดังนั้นตัวเลขที่ต่ำกว่า 20-30 ตารางเมตรจึงต้องถูกพิจารณาอย่างใกล้ชิด เพื่อให้แน่ใจว่าเรือนจำมีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เพียงพอ และสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่มีอยู่นั้นเพียงพอเพียงกับจำนวนผู้ต้องขัง เพื่อเรือนจำจะได้แสดงบทบาทสำคัญอื่น ๆ นอกเหนือจากแค่ทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยเท่านั้น

ค. พื้นที่พักอาศัยในสถานการณ์ฉุกเฉิน

สภาพความเป็นจริง

สถานการณ์ฉุกเฉินคือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันทีทันใดในช่วงเวลาสั้น ๆ ซึ่งอาจมีสาเหตุจากวิกฤตการณ์ทางการเมือง พิบัติภัยทางธรรมชาติ อัคคีภัย การจลาจล วิกฤตการณ์ด้านอนามัย ที่จำเป็นต้องแยกผู้ต้องขังจำนวนมากออกจากผู้ต้องขังอื่น ๆ หรือเป็นเหตุการณ์ที่จำเป็นต้องโยกย้ายผู้ต้องขังจำนวนมาก จากเรือนจำแห่งหนึ่งที่ได้รับคามเสียหายไปยังเรือนจำอีกแห่งหนึ่ง

สถานการณ์ฉุกเฉินสามารถส่งผลกระทบร้ายแรงต่อที่พักอาศัยที่มีอยู่ในเรือนจำ และถ้าไม่ได้รับการแก้ไขอาจกลายเป็นสถานการณ์ที่ยืดเยื้อในระยะยาว ปัญหาความแออัดอาจเกิดขึ้นได้ เช่น เมื่อสูญเสียพื้นที่พักอาศัยไปและไม่สามารถหามาทดแทนได้โดยเร็ว ในขณะที่ผู้ต้องขังจำนวนเท่าเดิมต้องพักอาศัยในพื้นที่ที่เล็กกว่าเดิม หรือเมื่อจำนวนผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยทั่วไปแล้วสถานการณ์เช่นนี้ต้องการการตอบสนองด้านการจัดการที่แตกต่างไปจากกรณีคนล้นคุก อันเป็นผลมาจากการมีผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ๆ ตลอดช่วงเวลาอันยาวนานหรือเมื่อมีการรื้อถอนหรือดัดแปลงอาคารเก่าซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนงาน

วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้

เป็นปัญหาที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เมื่อสูญเสียพื้นที่ไปอย่างกะทันหัน ผลที่ตามมาทันทีก็คือการมีพื้นที่พักอาศัยสำหรับแต่ละคนน้อยลง ผู้เข้าร่วมประชุมได้ตกลงกับไอซาร์ซี เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2552 ต่างก็มีความเห็นว่าในวิกฤตการณ์เช่นนี้ไม่ควรกำหนดพื้นที่ขั้นต่ำต่อคนโดยพลการ มติที่ประชุมได้ตกลงเป็นเอกฉันท์ ให้ยกเลิก คำแนะนำของ ไอซาร์ซีที่กำหนด 2 ตารางเมตรสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉิน³⁹ แทนที่จะกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ ที่ประชุมได้ตกลงแนะนำแนวทางเพื่อพลิกฟื้นเรือนจำให้กลับสู่สภาพปกติ (รวมถึงข้อกำหนดพื้นที่ขั้นต่ำ) เร็วที่สุดเท่าที่ทำได้ การบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างรวดเร็วที่กำหนดไว้จะต้องป้องกันไม่ให้ความขาดแคลนกลายเป็นสถานการณ์ที่เรื้อรัง

³⁸ ไอซาร์ซี น้ำ การสุขาภิบาล สุขอนามัย และที่พักอาศัยในเรือนจำ ไอซาร์ซี เจเนอรา ตอนที่ 1.6

³⁹ ตัวเลข 2 ม² สำหรับสถานการณ์ฉุกเฉินมีอยู่ในคู่มือของไอซาร์ซีฉบับแรก น้ำ การสุขาภิบาล สุขอนามัย และที่พักอาศัยในเรือนจำ แต่ถูกตัดออกไปในฉบับล่าสุด ตีพิมพ์ปี พ.ศ. 2555

ตามคำจำกัดความ ให้ใช้วิธีจัดการเหตุฉุกเฉินในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น วิธีปฏิบัติที่ด้นนั้นจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่ ที่ตระหนักว่าเหตุฉุกเฉินนั้นอาจเกิดขึ้นและเพื่อเตรียมรับมือ (โดยจัดเตรียมแผนเผชิญเหตุฉุกเฉินไว้ให้พร้อม) ซึ่งรวมถึงการพลิกพื้นเรือนจำกลับสู่สภาพปกติในเวลาที่เหมาะสม

ไอซาร์ซี ตระหนักดีว่าทันทีหลังจากเกิดเหตุฉุกเฉิน เจ้าหน้าที่จะพุ่งความสนใจไปที่การเรื่องความมั่นคงปลอดภัย และต้องสอดคล้องกับความต้องการด้านมนุษยธรรมขั้นพื้นฐานด้วย เมื่อผ่านช่วงนี้ไปแล้วควรหันกลับไปสนใจเรื่องการพลิกพื้นเรือนจำให้กลับสู่สภาพการทำงานตามปกติ รวมทั้ง (แต่ไม่จำกัดอยู่เพียงเท่านั้น) ออกข้อกำหนดเรื่องการใช้พื้นที่ (ดูบทที่ 3 ตอน ก พื้นที่พักอาศัยต่อคนในสภาพปกติ ข้อกำหนดด้านเทคนิค) เพื่อกำลังนี้อาจจำเป็นต้องโยกย้ายผู้ต้องขัง ติดตั้งที่พักอาศัยแบบที่ประกอบไว้ก่อนแล้ว (prefabricated accommodation units) และ/ หรือ จัดระเบียบวิธีใช้อาคารที่มีอยู่ใหม่

การเพิ่มชั่วโมงพักขังผู้ต้องขังในห้องขังและอาคารเรือนนอนถูกใช้บ่อย ๆ สำหรับปัญหาความหนาแน่นที่เพิ่มขึ้นและความแออัดซึ่งเกิดจากเหตุฉุกเฉิน เช่นเดียวกับการจัดลำดับความสำคัญในการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อย่างไรก็ตามควรพิจารณาหลาย ๆ ทางเลือกตั้งแต่ช่วงแรก ๆ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าความมั่นคงมนุษยธรรมและการดำเนินงานได้กลับสู่สภาพตามปกติ ตัวเลือกที่ว่านี้รวมถึงการเพิ่มเวลาที่ใช้ในอาคารที่พักอาศัย การมีงานทำ เพิ่มความถี่ และ/ หรือระยะเวลาที่อนุญาตให้ญาติมาเยี่ยม รวมทั้งการปรับปรุงระบบระบายอากาศและให้มีแสงสว่างจากธรรมชาติ การเพิ่มจำนวนชั่วโมงที่ผู้ต้องขังถูกกักขังอยู่ในพื้นที่ที่พักอาศัยมีผลกระทบเชิงบวกเพียงเล็กน้อย โดยเฉพาะเมื่อทั้งผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ต่างก็มีความเครียดและความกังวลใจสูงอยู่แล้ว ในทางกลับกันการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบในการกำกับดูแลเล็ก ๆ น้อย ๆ รวมถึงงานประจำในแต่ละวันเพื่อให้ผู้ต้องขังมีโอกาสมากขึ้นที่จะได้เข้าถึงพื้นที่อื่น ๆ ในเรือนจำ รวมทั้งโลกภายนอกสามารถลดความตึงเครียดและบรรเทาผลกระทบที่ร้ายแรงที่เกิดกับการกักขังแบบปิด

จ. คำจำกัดความของการกินพื้นที่

ก. ความจุทางการ- official capacity

➔ ความจุทางการ- official capacity (หรือความจุออกแบบ- design capacity) ของเรือนจำคือ “จำนวนผู้ต้องขังทั้งหมดที่เรือนจำสามารถให้ที่พักพิงโดยปฏิบัติตามความต้องการขั้นต่ำ [รวมทั้งการบริการแบบเต็มรูปแบบ] ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ในแง่ของพื้นที่ต่อผู้ต้องขังหรือกลุ่มผู้ต้องขัง” รวมทั้งพื้นที่ที่พักอาศัย⁴⁰ โดยทั่วไป ความจุทางการ ถูกกำหนดเมื่อจะสร้างเรือนจำ มันเป็นตัวเลขที่รับรู้ ถูกนำไปใช้ และถูกอ้างถึง โดยเจ้าหน้าที่เรือนจำ แม้เรือนจำและที่ตั้งแห่งใหม่ของเรือนจำอาจเปลี่ยนไปหลายครั้ง อีกทั้งหลักการและเหตุผลก็อาจถูกสลับเปลี่ยนไปแล้วและพื้นที่ต่อคนของเดิมไม่ชัดเจน เพื่อให้ตัวเลขถูกนำไปใช้ในทางปฏิบัติได้ จะต้องรู้หลักการคำนวณและปรับตัวเลขให้ทันสมัยเมื่อพื้นที่ของเรือนจำมีการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้อง

เจตอำนาจศาล ส่วนใหญ่ได้วินิจฉัยความจุรวมของเรือนจำทุกแห่งภายในประเทศนั้น ๆ เรื่อนนี้ถูกตีพิมพ์ภายใต้ รายงานสรุปเรือนจำทั่วโลก ในเว็บไซต์ของ ศูนย์การศึกษาเรือนจำระหว่างประเทศ (ICPS)⁴¹ อย่างไรก็ตามเนื่องจากการคำนวณ “พื้นที่ต่อคน” เป็นไปตามมาตรฐานของแต่ละประเทศหรือมาตรการที่ได้รับการยอมรับ ดังนั้นต้องตีความจำนวน ร้อยละของความแออัด (percentage of overcrowding) ที่บันทึกไว้ในเว็บไซต์อย่างระมัดระวัง ดังนั้นการเปรียบเทียบข้อมูลของแต่ละขอบเขตอำนาจศาลจึงอาจไม่มีประโยชน์อะไรเลย

ควรระวังไว้เมื่อจะใช้ “ความจุ” เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบภายในขอบเขตอำนาจศาลเดียวกัน เช่น เรือนจำแห่งหนึ่งผู้ต้องขังได้ 2,500 คน ซึ่งคำนวณโดยยึดตัวเลขที่กำหนดเป็นหลักเกณฑ์ (เช่น 3.4 ตารางเมตร) อย่างไรก็ตามอาจมีความผันแปรของพื้นที่ต่อผู้ต้องขัง ระหว่างพื้นที่พักอาศัยที่แตกต่างกันและความจุของเรือนจำซึ่งคำนวณไว้แต่เดิม

40 ไอซาร์ซี น้ำ การสุภาภิบาล สุขอนามัย และที่พักอาศัยในเรือนจำ ไอซาร์ซี เจเนวา ตอนที่ 1.3

41 International Centre for Prison Studies, World Prison Brief, <http://www.prisonstudies.org/info/worldbrief>

เมื่อสร้างที่พักอาศัยเพิ่มเติมหรือการใช้อาคารเปลี่ยนไป ต้องคำนวณความจุใหม่ ควรนำความจุจากการมาประกอบการพิจารณาถึงการเข้าถึง และความเหมาะสมของโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ในเรือนจำ (บริการ โครงงาน กิจกรรม ฯลฯ) ไม่ใช่แค่จำนวนเตียงนอน เห็นได้ชัดว่าความจุที่ต้องการควรจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในช่วงการวางแผนและออกแบบ

v. อัตราการครอบครองพื้นที่ (occupancy rate)

- อัตราการกินพื้นที่ (ที่รู้จักกันอีกอย่างหนึ่งคือ **ความหนาแน่นของประชากร**) หาได้โดยคำนวณอัตราส่วนจำนวนผู้ต้องขังปัจจุบัน ณ วันที่กำหนดให้ ต่อจำนวนสถานที่ที่กำหนดให้เป็น **ความจุทางการ** ของเรือนจำ⁴²

$$\text{อัตราการครอบครองพื้นที่} = \frac{\text{จำนวนผู้ต้องขังปัจจุบัน}}{\text{ความจุทางการ}}$$

อัตราการครอบครองพื้นที่ มักถูกนำมาใช้อ้างอิงเมื่อกล่าวถึงปัญหาเรื่องความแออัด อย่างไรก็ตามเมื่อจะเปรียบเทียบ “ความจุทางการ” ระหว่างขอบเขตอำนาจศาลต่าง ๆ ก็ควรจะใช้ด้วยความระมัดระวัง เพราะพื้นที่ที่จัดสรรให้ผู้ต้องขังแต่ละรายนั้นผันแปรไป เช่น เรือนจำแห่งหนึ่งที่จัดสรรพื้นที่ให้ 3.4 ตารางเมตรต่อคนจะมีความหนาแน่นของประชากรเป็น 2 เท่าของเรือนจำที่จัดสรรให้ 6.8 ตารางเมตรต่อคน อย่างไรก็ตามกรณีแรกไม่ถูกกำหนดว่ามีความแออัดเพราะเป็นไปตามข้อกำหนดทางการ

อย่างไรก็ตาม การเปรียบเทียบข้อมูลย้อนหลังของอัตราการครอบครองพื้นที่ภายในระบบเรือนจำ สามารถให้ข้อมูลที่มีประโยชน์สำหรับการวางแผนในอนาคต รวมถึงการหารือกับรัฐบาลและองค์กรอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวโน้มในการคุมขัง สภาพของการคุมขัง (รวมถึงในสถานการณ์วิกฤต) และการตอบสนองต่อประเด็นเหล่านี้

ค. ความจุปฏิบัติการ (operational capacity)

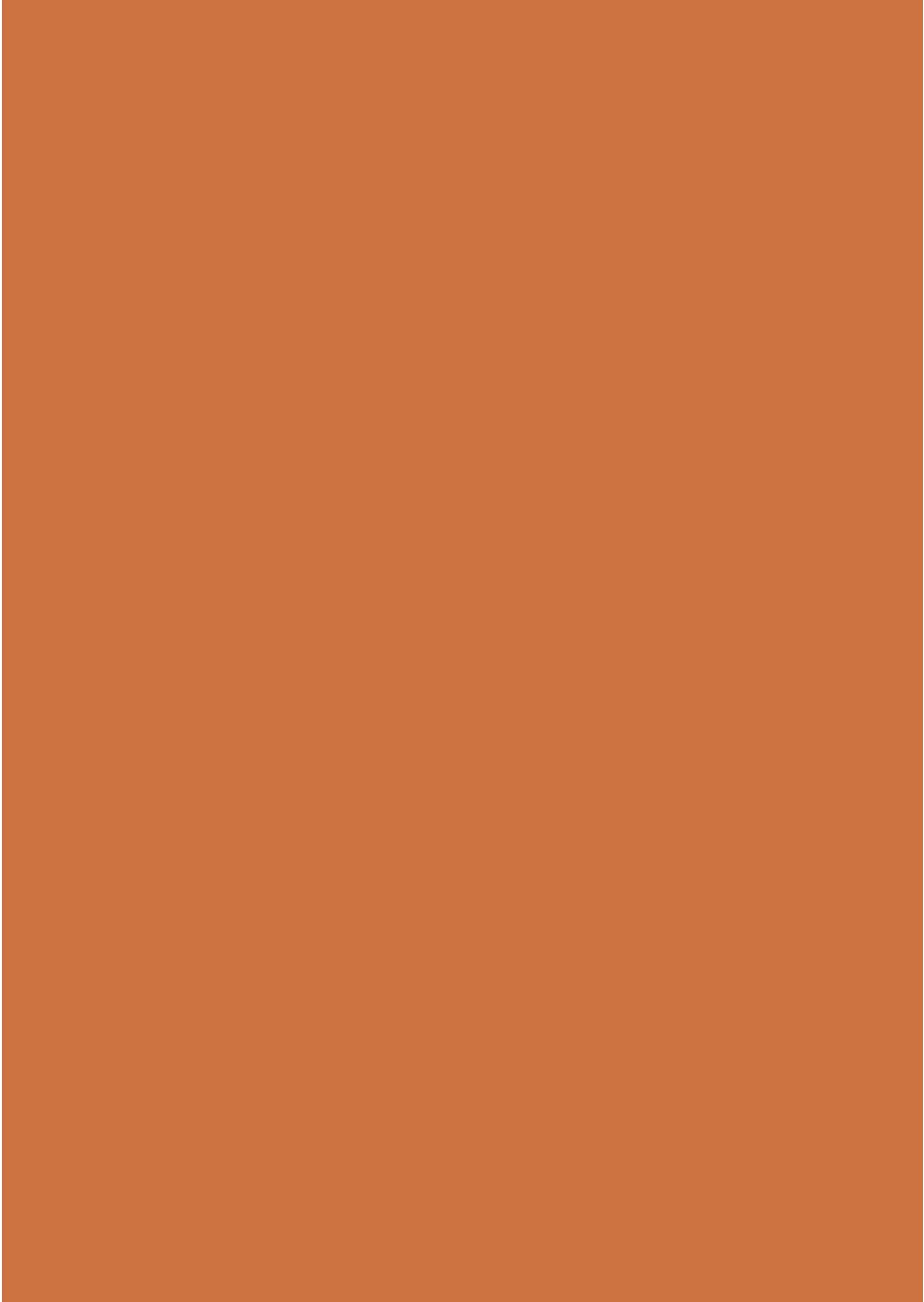
- **ความจุปฏิบัติการ** หมายถึงจำนวนคนทั้งหมดที่สามารถพักอาศัยในเรือนจำได้อย่างปลอดภัยและมีมนุษยธรรมในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ตัวเลขนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาเนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงในเรือนจำและความผันผวนของทรัพยากร เช่น อาจติดตั้งเตียง (รวมถึงเตียงชั้น) เพิ่มขึ้น อาคารอาจถูกแปลงเป็นเรือนนอน หรือจำนวนเตียงอาจเพิ่มขึ้นโดยใช้พื้นที่ที่จัดสรรเพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น การศึกษาหรือโครงงาน ในสถานการณ์เช่นนี้จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ประจำวัน เพื่อชดเชยกับพื้นที่รวมต่อคนที่ลดลงไป (ซึ่งไม่ว่าจะในกรณีใดก็ตามจะต้องไม่ลดลงต่ำกว่าค่าต่ำสุดที่แนะนำไว้ ยกเว้นในกรณีฉุกเฉิน) วิธีนี้อาจรวมถึงการให้เวลาผู้ต้องขังได้อยู่นอกเขตที่พักอาศัยนานขึ้นและเข้าถึงบริการต่าง ๆ ได้ดีขึ้นโดยการเพิ่มเวลาทำการให้มากขึ้น เช่น พื้นที่ซักเสื้อผ้าและอาบน้ำ ศูนย์สุขภาพและศูนย์การศึกษา พื้นที่เยี่ยมญาติและ/หรือพื้นที่นันทนาการ

แนวคิดเกี่ยวกับ “ความจุปฏิบัติการ” ช่วยให้การจัดการเรือนจำมีจุดอ้างอิงกับสิ่งที่เรือนจำพึงปฏิบัติและไม่ควรให้จำนวนผู้ต้องขังเพิ่มมากขึ้น เมื่อความจุใกล้เคียงกับความจุปฏิบัติการถือเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าควรมีการดำเนินการบางอย่างจาก 2 ระดับ

- ภาครัฐ ฝ่ายบริหารควรดำเนินการอย่างกระตือรือร้นเพื่อให้รัฐบาลหันกลับมาสนใจ รัฐบาลสามารถกระตุ้นให้มีการอภิปรายถึง วัตถุประสงค์และค่าใช้จ่ายในการจองจำ ความจำเป็นที่ต้องได้งบประมาณเพิ่มและการขยายระบบเรือนจำเพื่อให้ภาคการเมืองเข้ามามีส่วนร่วม
- การบริหารเรือนจำ ผู้บริหารเรือนจำจะต้องทบทวนความเหมาะสมของระเบียบและงานประจำที่ทำอยู่ และระบุการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมซึ่งทำให้แน่ใจได้ว่ายังกะรักษามาตรฐานขั้นต่ำไว้ได้

ง. ความจุฉุกเฉิน (emergency capacity)

- ➔ ความจุฉุกเฉินคือ ร้อยละที่มากกว่าความจุทางการ ซึ่งจะต้องไม่เกินไปกว่านี้ เพราะถ้าเกินกว่านี้ เรือนจำอาจอยู่ในสภาพที่ไม่ปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ไม่ควรให้ความจุฉุกเฉิน ดำรงสภาพอยู่เป็นเวลานานเพราะเป็นการสร้างความตึงเครียดในหมู่เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง อีกทั้งยังขัดขวางการให้บริการทุกด้านอย่างทั่วถึงในทางปฏิบัติ เรือนจำจะกำหนดขอบเขตของความแออัด (overcrowding) ซึ่งสามารถผ่อนปรนได้เป็นการชั่วคราว และไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของเรือนจำ

4. มาตรการจัดหา และสูบน้ำ

บทนี้เกี่ยวข้องกับความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เรื่องการหาน้ำประปา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึง การแจกจ่าย รวมทั้งการจ่ายและเก็บน้ำในภาวะฉุกเฉิน

สภาพความเป็นจริง

การหาน้ำอย่างต่อเนื่องถือเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับการรักษาสุขภาพและเป็นสวัสดิการของทั้งผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ การกำหนดตำแหน่งของจุดจ่ายน้ำและการปรับปรุงการเข้าถึงจุดจ่ายน้ำสำหรับชักโครกและวัตถุประสงค์ด้านสุขอนามัย เป็นประเด็นปัญหาที่มีการปรึกษาหารือกันเป็นประจำ ระหว่างคณะผู้แทนของไอซีอาร์ซีกับผู้บริหารเรือนจำ ที่ใดที่มีจุดจ่ายน้ำไม่พอเพียง และ/ หรือ การกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ไม่เคร่งครัด ก็มีโอกาสมากขึ้น ที่ผู้ต้องขังจะควบคุมการเข้าถึงและเรียกหาผลประโยชน์จากการใช้น้ำ ในทางกลับกัน การมีจุดจ่ายน้ำหลายจุดช่วยให้ผู้ต้องขังเข้าถึงน้ำได้สะดวกขึ้นแต่ก็ทำให้ผู้ต้องขังมองไม่เห็นคุณค่าของน้ำ ซึ่งนำไปสู่การสูญเสียโดยเปล่าประโยชน์และแม้กระทั่งก่อความเสียหายจากการรั่วไหล

การกำหนดที่ตั้งของจุดจ่ายน้ำไว้ในหรือใกล้พื้นที่พักอาศัย ช่วยลดเวลาที่ผู้ต้องขังจะต้องใช้ยืนข้างนอกพื้นที่กักขังตามปกติลงได้ ถ้าจุดจ่ายน้ำอยู่ค่อนข้างไกลจากพื้นที่พักอาศัยก็เท่ากับเป็นการจำกัดหรือกีดกันไม่ให้ผู้ต้องขังเข้าถึง เว้นเสียแต่ผู้บริหารจะจัดสรรให้มีจำนวนเจ้าหน้าที่เพียงพอ (กรณีที่ต้องการกำกับดูแลอย่างเข้มงวด) และ/ หรือยอมให้ผู้ต้องขังใช้เวลามากขึ้นในการเดินไปมาระหว่างจุดจ่ายน้ำกับที่พักอาศัย

การหาน้ำให้พอเพียงสำหรับดื่ม ทำอาหาร ล้างเครื่องครัว สุภาพอนามัยส่วนบุคคล ทำให้น้ำเสีย (ในระบบที่อาศัยน้ำเป็นศูนย์กลางในการผลักดันของเสียทิ้ง) และทำความสะอาด เป็นงานที่ท้าทายอย่างมากสำหรับเจ้าหน้าที่เรือนจำ นี้อาจเป็นผลจากปัจจัยหลายอย่าง รวมทั้งการวางแผนและออกแบบที่ไม่เหมาะสม ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เหมาะสมและไม่ได้รับการบำรุงรักษาเท่าที่ควร จำนวนผู้ต้องขังที่มากและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ค่าใช้จ่ายในการจัดหาสูงโดยเฉพาะช่วงฤดูแล้งในเขตที่มีภูมิอากาศร้อน ระบบส่งน้ำเสียหาย ไม่มีงบประมาณสำหรับบำรุงรักษา และ/ หรือ ไม่เงินจ่ายค่าน้ำให้หน่วยงานท้องถิ่น

ในการออกแบบเรือนจำแห่งใหม่ เป็นเรื่องธรรมดาที่ต้องเกิดความไม่สอดคล้องกันของขนาดท่อส่งน้ำของระบบส่งน้ำของการประปา กับขนาดของท่อน้ำที่กำหนดไว้สำหรับเรือนจำซึ่งกว่าจะรู้ก็มักจะสายเกินไปและต้องเสียค่าใช้จ่ายในการแก้ไขสูง เช่น ออกแบบให้มีที่อาบน้ำแบบฝักบัวจำนวน 20 หัว แต่ขีดความสามารถในการจ่ายน้ำไม่เพียงพอเมื่อมีการใช้งานพร้อมกัน ทำนองเดียวกันการปรับปรุงระบบจัดหาน้ำเพื่อให้มีปริมาณน้ำเพิ่มขึ้นอย่างเพียงพอต่อความต้องการนั้น ต้องนำขีดความสามารถ (ข้อจำกัด) ของระบบระบายมาประกอบการพิจารณาด้วย

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการออกแบบและติดตั้งระบบส่งน้ำนั้นสามารถส่งผลกระทบต่อหาน้ำ การขยายตัวของเมืองอาจหมายความว่าเรือนจำที่สร้างไว้ในพื้นที่ห่างไกล แต่ปัจจุบันถูกห้อมล้อมจากการขยายตัวของชุมชนที่หนาแน่นที่มีความต้องการน้ำและบริการสุขาภิบาลด้วย ผลที่ตามมาคือความดันน้ำและปริมาณน้ำเมื่อมาถึงเรือนจำอาจลดน้อยลง ไม่ใช่เรื่องผิดปกติสำหรับชุมชนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่เรือนจำที่อยู่อาศัยในที่พักอาศัยของรัฐในชุมชนเหล่านั้น จะต้องลักลอบใช้น้ำอย่างผิดกฎหมาย เรือนจำอาจตั้งอยู่โดยมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ซึ่งแน่ใจว่ามีน้ำใช้แน่นอนอย่างไรก็ตามโรงงานอาจหยุดประกอบการเป็นระยะเวลานานหรืออาจย้ายไปอยู่ที่อื่น ท่อส่งน้ำภายนอกอาจเสียหายและได้รับการซ่อมแซมแบบมั่วๆ จึงไม่สามารถหยุดการเกิดการไหลซึมได้ ในเรือนจำความเสียหายที่เกิดที่จุดจ่ายน้ำ ท่อน้ำ ท่อน้ำ และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขาภิบาลนั้นเกิดขึ้นบ่อย บ่อยมากเกินกว่าที่บุคคลที่ไม่คุ้นเคยกับเรือนจำจะคาดถึง สาเหตุก็มีอยู่หลายประการด้วยกัน รวมทั้ง

- ➔ ฝ่ายบริหารเรือนจำไม่สามารถบำรุงรักษาได้อย่างเหมาะสมและกันก่อกอง ใช้วัสดุคุณภาพต่ำและ/ หรือไม่คงทน ใช้เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังที่ไม่ได้ผ่านการอบรมมาอย่างถูกต้อง และ/ หรือ ไม่ได้รับค่าตอบแทนอย่างเหมาะสม
- ➔ ผู้ต้องขังจงใจทำลายทรัพย์สินของรัฐ การก่อวินาศกรรมหรือการรื้อถอนอาคาร

- ➔ อุปกรณ์ถูกใช้งานหนัก
- ➔ การใช้อุปกรณ์ไม่ถูกต้องอันเป็นผลมาจาก ความย่อหย่อนในการกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ หรือการขาดความเป็นผู้นำและการควบคุมที่ไม่เหมาะสม

น้ำยังอาจถูกปนเปื้อนได้จากหลาย ๆ จุดระหว่างส่ง ทั้งที่อยู่ภายใต้และนอกเหนือการควบคุมโดยตรงของฝ่ายบริหารเรือนจำ จากแหล่งน้ำต้นทาง ผ่านท่อส่งน้ำ ผ่านทางภาชนะเก็บน้ำที่ไม่ได้รับการบำรุงรักษาอย่างถูกต้อง หรือถูกปนเปื้อนโดยการซึมเข้ามาในระบบส่งน้ำ ระบบส่งน้ำที่ไม่ได้ทำงานต่อเนื่องมักถูกปนเปื้อน ในช่วงที่ท่อไม่มีน้ำและไม่มีแรงดัน มีโอกาสที่จะเกิดการปนเปื้อนโดยซึมเข้ามาจากด้านนอกท่อ

ข้อกำหนดทางเทคนิค

คำแนะนำของ ไอซีฮาร์ซี ดังที่จะกล่าวต่อไปนี้ ควรถูกใช้ด้วยความระมัดระวัง ต้องพิจารณาปัจจัยด้านอื่นประกอบด้วย เพื่อหาความเหมาะสมของข้อกำหนด ปัจจัยเหล่านี้รวมถึงจำนวนผู้ต้องขังและระยะเวลาที่อนุญาตให้เข้าถึงอุปกรณ์ สภาพภูมิอากาศ และความเหมาะสมของระบบระบายอากาศ

โครงสร้างพื้นฐาน

- ➔ จำนวนก๊อกน้ำ 1-2 ก๊อกต่อผู้ต้องขัง 100 คน
- ➔ อัตราการไหลขั้นต่ำ 3-5 ลิตรต่อนาที

การจัดหา (ปริมาณน้ำขั้นต่ำสุด)

- ➔ 10-15 ลิตรต่อวัน (ครอบคลุมความต้องการทั้งหมด)
- ➔ 3-5 ลิตรต่อคนต่อวันสำหรับการดำรงชีวิต (ไม่ว่าในสภาวะอากาศร้อนหรือหนาว)
- ➔ 1 ลิตรต่อคนต่อวันสำหรับชำระล้างหลังจากใช้ห้องส้วม⁴³

การกักเก็บน้ำ

- ➔ ความจุกักเก็บขั้นต่ำ: สำหรับการบริโภค 1 วัน รวมถึงโรงครัวและสถานพยาบาล (ถ้ามีการสลับวันจ่ายน้ำจากท่อเมน เช่น วันเว้นวัน ต้องพิจารณาจำนวนวันระหว่างวันที่จ่ายน้ำด้วย)
- ➔ ความจุกักเก็บสำหรับช่วงกลางคืน มีน้ำให้ 2 ลิตรต่อคน ในแต่ละห้องขัง ถึงตักน้ำภาชนะเก็บน้ำและขวดพลาสติกที่ใช้กักเก็บต้องมีขนาดพอเหมาะ

วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้

เป็นความรับผิดชอบอันดับแรกของผู้บริหารที่จะจัดหาน้ำให้เพียงพอ ทั้งคุณภาพและปริมาณ โดยคุณภาพต้องเป็นไปตามมาตรฐานองค์การอนามัยโลก⁴⁴ ผู้บริหารเรือนจำต้องแน่ใจว่าน้ำดื่มและน้ำใช้ เป็นทรัพยากรที่ให้เปล่าและมีให้ผู้ต้องขังทุกคนได้ใช้อย่างเสรี การห้ามไม่ให้ผู้ต้องขังเข้าถึงน้ำเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ไม่ว่าจะใช้เหตุผลว่าเป็นวิธีควบคุมลงโทษหรือเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการไต่สวน ผู้บริหารเรือนจำมีความรับผิดชอบเป็นการเฉพาะที่จะต้องแน่ใจว่ากลุ่มคนอ่อนแอรวมถึงผู้หญิงและเด็ก ผู้ที่ทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยทางกายและทางจิต หรือผู้ที่ต้องการการดูแลสุขภาพเป็นการเฉพาะ ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้อยู่ในระหว่างการแยกขัง (เช่น ในห้องขังสำหรับลงโทษ ห้องขังรอคำยืนยันการตัดสินประหารชีวิต หรือถูกแยกออกจากผู้ต้องขังส่วนใหญ่ด้วยเหตุอื่น) สามารถเข้าถึงน้ำดื่มและน้ำใช้เพื่อสุขอนามัยที่มีคุณภาพและปริมาณเหมาะสม

ก. โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการกักเก็บ

ผู้ออกแบบระบบน้ำและระบบสุขาภิบาล ควรดูงานระบบจัดหาน้ำในเรือนจำแห่งอื่น ๆ ในภูมิภาคเดียวกันเพื่อสังเกตว่าเขาบริหารงานกันอย่างไร ผู้ออกแบบจะต้องตระหนักถึงความต้องการการใช้งานภายในเรือนจำนั้นแตกต่างจากความต้องการในสภาพแวดล้อมแบบครัวเรือนปกติเป็นอย่างมาก สิ่งอำนวยความสะดวกด้านน้ำและสุขาภิบาลต้องแข็งแรงทนทานพอที่รับมือกับการใช้งานหนัก ในสภาพแวดล้อมแบบเรือนจำซึ่งแตกต่างจากองค์กรอื่นในหลายด้าน ผู้ออกแบบและผู้วางแผนมักประเมินปริมาณการใช้งาน และการสึกหรอจากการใช้งานที่จะเกิดขึ้นต่ำกว่าความเป็นจริง อุปกรณ์ก่อนมาตรฐานที่ใช้ในครัว

⁴³ ไอซีฮาร์ซี น้ำ การสุขาภิบาล สุขอนามัย และที่พักอาศัยในเรือนจำ ไอซีฮาร์ซี เจเนวา ตอนที่ 2.5

⁴⁴ SMR ข้อ 20 (2) “จะต้องมีน้ำดื่มให้เพียงพอทุกคนเมื่อใดก็ตามที่เขาดำรงการ”

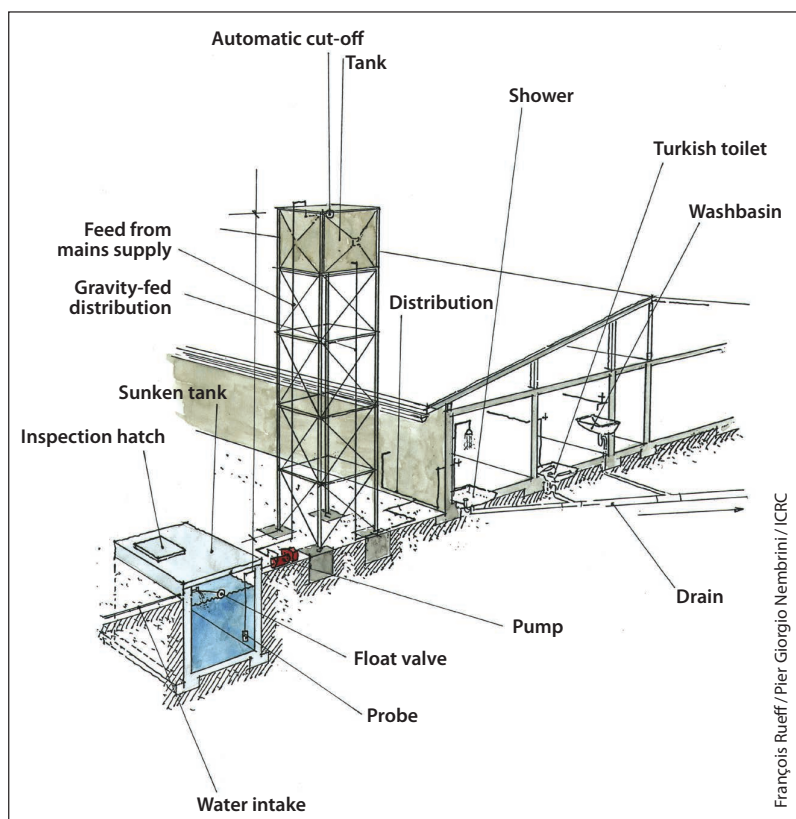
เรือนทัวไป (โดยเฉพาะก๊อกน้ำ อ่างล้างมือและโถอุจจาระ ปัสสาวะ) มักต้องเปลี่ยนบ่อย ๆ เพราะการใช้งานหนักหรือเพราะถูกทำลายจนเสียหายไม่ว่าโดยเจตนาหรือโดยบังเอิญ ส่วนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมาสำหรับใช้ในสถาบันและอุตสาหกรรมโดยเฉพาะ จะแพงกว่า เพราะเน้นความคงทนในการใช้งานเป็นสำคัญแต่จะประหยัดกว่าในระยะยาว

จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาและกำหนดแผนงานซ่อมบำรุงตามปกติ และนำไปใช้กับระบบจ่ายน้ำที่ได้ติดตั้งไว้รวมถึงพื้นที่อาบน้ำ สภาพที่แออัดเกินไปเป็นระยะเวลานาน ๆ แม้ว่าจะไม่ใช้เรื่องผิดปกติแต่ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำและอุปกรณ์ต่างๆ มีมากขึ้นกว่าที่ได้วางแผนไว้ และเป็นปัจจัยเร่งให้โครงสร้างพื้นฐานในเรือนจำเสื่อมสภาพเร็วขึ้น (รวมถึงน้ำและการสุขาภิบาล) เมื่อเทียบกับที่การติดตั้งในครัวเรือน ในสภาพที่แออัดเกินไปนี้ จึงจำเป็นต้องเพิ่มการซ่อมบำรุง

การนำแผนการบำรุงรักษาไปใช้นั้นต้องมีงบประมาณ ควรรวมความต้องการด้านงบประมาณสำหรับการซ่อมบำรุงไว้ตั้งแต่ต้นวางแผน และเสนอของบประมาณในช่วงพิจารณางบประมาณประจำปี โดยต้องรวมถึงจำนวนผู้ต้องขังที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นในอนาคตด้วย ถ้าหากจำนวนผู้ต้องขังที่ไม่ได้วางแผนไว้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญก็ควรเสนอของบซ่อมบำรุงเพิ่มเติม อาจประหยัดงบประมาณในการซ่อมบำรุงโดยมอบหมายผู้ต้องขังที่ผ่านการอบรมและถูกกำกับดูแลมาแล้วเป็นผู้ดำเนินการซ่อมบำรุง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อสวัสดิการของผู้ต้องขัง ดังนั้นต้องใช้เจ้าหน้าที่ ที่มีคุณภาพอย่างเหมาะสม (มากกว่าจะใช้ผู้ต้องขัง) เพื่อรับผิดชอบงานซ่อมบำรุงทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับน้ำและระบบจ่ายน้ำ (ดูบทที่ 8 การบำรุงรักษาเรือนจำ)

ถึงแม้ข้อกำหนดของ ไอชอาร์ซี แนะนำให้ใช้ก๊อกน้ำ 1-2 ก๊อกสำหรับผู้ต้องขัง 100 คน แต่จำนวนก๊อกน้ำที่ต้องมีเพื่อให้แน่ใจได้ว่าผู้ต้องขังทุกคนได้รับน้ำพอเหมาะสำหรับดื่มล้าง และทำความสะอาดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นๆ และลักษณะการใช้งานประจำวัน เช่น จะต้องมีการอาบน้ำมากขึ้นเมื่องานประจำที่ทำอยู่นั้นห้ามไม่ให้ผู้ต้องขังเข้าถึงพื้นที่เปียกแฉะ (พื้นที่ที่จัดน้ำไว้ให้)

ไอชอาร์ซี แนะนำให้ใช้อัตราการไหลขั้นต่ำที่ 3-5 ลิตรต่อนาที โดยพิจารณาจากคุณภาพของวัสดุที่จะใช้เพื่อให้ได้อัตราการไหลดังกล่าว เช่นเดียวกับการติดตั้งท่อน้ำ เครื่องสูบลบ และอุปกรณ์อื่น ๆ อย่างไรก็ตาม การกำหนดอัตราการไหลควรเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการในการวางแผนและออกแบบ ทีมงานวางแผนควรพิจารณาเทคโนโลยีและทางเลือกใหม่ ๆ ด้วย เช่น ระบบกักเก็บน้ำฝน เครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์และไส้กรองเซรามิกที่ผลิตในท้องถิ่นซึ่งราคาถูกกว่าและหาซื้อได้ง่าย การวิเคราะห์ต้นทุน-กำไรควรรวมค่าติดตั้ง ค่าบำรุงรักษาและซ่อมแซม และการหาวัสดุในท้องถิ่นหรือความพร้อมของวัสดุและความเชี่ยวชาญอื่นๆ เทคโนโลยีใหม่ๆ อาจต้องการทั้งเวลาและเงินลงทุนเริ่มต้นสูง แต่ประหยัดกว่าในระยะยาวและได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่ามีความเชื่อถือมากกว่าวิธีดั้งเดิม ถึงกระนั้นก็ตาม ก็ต้องประเมินตัวเลือกต่างๆ อย่างรอบคอบเพื่อให้แน่ใจได้ว่าเป็นตัวเลือกที่เราเข้าใจอย่างถ่องแท้ วางใจได้ว่ามีอายุการใช้งานนานพอ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทุกด้าน ความกระตือรือร้นที่มีอยู่ตั้งแต่แรกมักจะนำไปสู่การคาดหวังที่สูงเกินจริง จึงขอแนะนำให้ทดสอบตัวเลือกเหล่านี้ก่อนในลักษณะ โครงการนำร่อง หรือดูงานที่สถานที่ที่ใช้เทคโนโลยีเหล่านั้นได้ผลดี

รูป 17 ระบบน้ำตามแบบฉบับที่มีบ่อเก็บน้ำใต้ดินและถังเก็บน้ำยกระดับเพื่อให้แน่ใจว่ามีความดันเหมาะสมพอที่จะจ่ายน้ำผ่านท่อไปยังสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และที่สำคัญคือการผลักดันน้ำเสียทิ้ง

ว.การจัดหาน้ำ คุณภาพและปริมาณน้ำ กับการเข้าถึงน้ำ

หลักการพื้นฐานในการตัดสินใจควรตั้ง จุดจ่ายน้ำไว้ที่ใดนั้นมีข้อพิจารณาดังนี้

- ➔ ผู้ต้องจ้งจำเป็นต้องเข้าถึงน้ำดื่มได้ตลอด 24 ชั่วโมง เมื่อใดที่การรักษาความปลอดภัยในที่มีความมั่นคงสูง การจัดส่งสัมภาระ หรือประเด็นข้อกฎหมายอื่นๆ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงน้ำได้ตลอด 24 ชั่วโมง ให้จัดหาภาชนะเก็บน้ำชนิดเคลื่อนย้ายได้ซึ่งมีฝาปิดสนิทกันการปนเปื้อน ไว้ในพื้นที่พักอาศัย
- ➔ ควรมีอุปกรณ์/วัสดุกรองน้ำให้แก่เจ้าหน้าที่และผู้ต้องจ้ง เมื่อใดก็ตามที่การเข้าถึงน้ำดื่มที่ผ่านการทำให้สะอาดแล้วไม่พอเพียง ควรดำเนินการวิเคราะห์น้ำในห้องปฏิบัติการที่ได้รับการยอมรับอย่างสม่ำเสมอ ผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำต้องได้มาตรฐานขององค์การอนามัยโลก⁴⁵
- ➔ จุดจ่ายน้ำที่กำหนดต้องแยกแยะระหว่างผู้ชายและผู้หญิง และแยกเยาวชนออกจากผู้ใหญ่ในพื้นที่พักอาศัย (ไม่แนะนำให้จัดวิธีเข้าถึงจุดจ่ายน้ำหนึ่งตามกำหนดเวลาโดยกลุ่มผู้ต้องจ้งต่าง ๆ เพราะการปฏิบัติเช่นนี้ เป็นสาเหตุให้การเข้าถึงไม่พอเพียง)
- ➔ ที่ตั้งจุดจ่ายน้ำควรขึ้นอยู่กับการใช้อาคารแต่ละหลังและพื้นที่แต่ละเขตตามที่ได้วางแผนไว้แล้วรวมทั้งพื้นที่สำหรับเจ้าหน้าที่ (ทั้งด้านในและด้านนอกเรือนจำ)
- ➔ การบริโภคโดยรวมต้องสะท้อนสภาพความเป็นจริงและไม่เป็นการรวมเฉพาะความต้องการของผู้ต้องจ้ง แต่รวมถึงความต้องการของผู้บริโภคอื่น ๆ ด้วย เช่น เด็กที่มากับญาติที่มาเยี่ยมและเจ้าหน้าที่ (โดยเฉพาะถ้าเจ้าหน้าที่อาศัยอยู่ในอาคารสถานที่ร่วมกับครอบครัวของเขาเพราะเรือนจำตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล)
- ➔ ต้องติดตั้งจุดจ่ายน้ำไว้ทั่วเรือนจำเพื่อให้แน่ใจได้ว่าน้ำไม่ใช่ทรัพยากรที่หายากจนทำให้ผู้ต้องจ้งกลุ่มเล็ก ๆ เข้ามาควบคุม ไอซ์อาร์ซี ทราบดีว่าการจัดทำข้อกำหนดอาจนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดูไม่ปกติ ตัวอย่างเช่น การติดตั้งกอน้ำในห้องจ้ง ทำให้ผู้ต้องจ้งออกไปอยู่ข้างนอกตัวอาคารน้อยลง เพราะพวกเขาไม่จำเป็นต้องออกไปจากพื้นที่

45 องค์การอนามัยโลก คำแนะนำเกี่ยวกับคุณภาพน้ำดื่ม ฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2554 http://www.who.int/water_sanitation_health/publications/2011/dwq_guidelines/en/.

- พักอาศัยเพื่อเข้าถึงจุดจ่ายน้ำข้างนอกอีกต่อไปแล้ว ในทำนองเดียวกัน ยังมีจุดจ่ายน้ำมากขึ้นเท่าใดก็ยังมีแนวโน้มที่จะสูญเสียน้ำไปโดยเปล่าประโยชน์มากขึ้นเท่านั้นจากการใช้ท่อน้ำผิด ๆ หรือไม่มีการบำรุงรักษา อย่างไรก็ตาม เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องหลีกเลี่ยงผลลัพธ์ที่ไม่ปกติด้วยการจัดการที่ดี รวมทั้งเตือนตัวเองอยู่เสมอว่าจุดประสงค์ก็เพื่อปรับปรุงสภาพโดยรวมของการจองจำซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก
- ➔ ปริมาณกันสำรอง เช่น บ่อเก็บน้ำใต้ดินหรือหอถังสูง ต้องได้รับการบำรุงรักษาเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของระบบน้ำ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่อย่างน้อย 24 ชั่วโมง ถ้าหากระบบปกติใช้การไม่ได้

น้ำและชุมชนท้องถิ่น

- ตามปกติแล้วมีความเป็นไปได้ที่ชุมชนท้องถิ่น ที่จะต่อท่อเชื่อมเข้ากับท่อเมนประปาที่ส่งน้ำไปยังเรือนจำหรือน้ำอาจถูกปนเปื้อนที่ต้นทางหรือระหว่างทาง (ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม) การคำนวณความต้องการน้ำสำหรับเรือนจำต้องครอบคลุมผู้ริโภคทุกคน ซึ่งรวมประชาชนที่อยู่รอบเรือนจำ มาตรการในทางปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ เช่นนี้ และเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาน้ำร่วมกับผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง ประกอบด้วย
- ➔ การก่อสร้าง (เป็นส่วนหนึ่งของโครงการก่อสร้าง) โดยเพิ่มท่อหรือท่อแยก หรือติดตั้งบ่อน้ำบาดาลหรือถังเก็บน้ำเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำให้แก่ชุมชนท้องถิ่น
 - ➔ ติดตั้งระบบเก็บน้ำและบ่อเก็บน้ำเพื่อสะสมน้ำในช่วงกลางคืนซึ่งความต้องการใช้น้ำของชุมชนข้างเคียงลดต่ำลง

การจัดหาน้ำและเรือนจำใหม่และที่กำลังขยาย (หัวข้อนี้จะกล่าวเพิ่มเติมในบทที่ 9)

เมื่อต้องการขยายระบบจัดหาที่มีอยู่เดิมหรือเมื่อสร้างเรือนจำแห่งใหม่ ฝ่ายวางแผนต้องรู้จักกฎหมายที่เกี่ยวข้องและกฎระเบียบการบริหารของราชการส่วนท้องถิ่น เรือนจำใหม่ควรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่การจัดหาน้ำที่เหมาะสมสามารถเข้าถึงด้วยต้นทุนที่ไม่สูงเกินไป

ถ้าต้องการเพิ่มความจุ ขั้นตอนแรกก็ต้องประเมินสภาพและความจุของระบบจัดหาและจ่ายน้ำในปัจจุบันเสียก่อน เรื่องนี้อาจดูเหมือนจะเห็นได้ชัดแต่เป็นเรื่องธรรมดาสำหรับผู้บริจาคหรือผู้ให้บริการที่เลือกใช้ระบบที่ตนชื่นชอบ จนอาจมองข้ามการจัดการที่ยั่งยืนและความคุ้มค่าในการลงทุน มีเรือนจำหลายแห่งที่สร้างขึ้นเฉพาะกิจและใช้ระบบที่ผู้ขายผลักดันให้ใช้ โดยภายหลังปรากฏว่าไม่สามารถแก้ปัญหาในระยะยาวได้อย่างยั่งยืน

การวางแผนควรคำนึงถึงการขยายตัวทั้งประชากรในเรือนจำและชุมชนใกล้เคียง รวมทั้งขีดความสามารถของระบบจัดหาที่ตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้น ฝ่ายวางแผนควรทราบว่าเงินลงทุนนั้น มีความสำคัญต่อการยกระดับขีดความสามารถของเครื่องจ่ายน้ำที่มีอยู่หรือการสร้างโรงปรับปรุงคุณภาพแห่งใหม่นั้นมีราคาแพงมาก เมื่อเทียบกับค่าก่อสร้างระบบครั้งแรกซึ่งเพื่อการขยายตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น การสร้างระบบจัดหาที่ไม่สามารถขยายได้ตามความต้องการที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ต้นทุนรวมทั้งหมดสูงขึ้นอย่างมหาศาลในระยะยาว ดังนั้นระบบและองค์ประกอบของระบบจึงควรมีประสิทธิภาพสูงกว่าความต้องการสูงสุด ณ วันที่ทำการก่อสร้าง

การจัดหาน้ำสำหรับเรือนจำขนาดใหญ่มักต้องมีการเจรจาตกลงอย่างรอบด้าน กับส่วนราชการท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมทั้งชุมชนท้องถิ่นด้วย ผลที่ตามมาคือ ในระยะเริ่มต้นของกระบวนการวางแผนควรระบุถึงการปรึกษาหารือกับหน่วยงานเหล่านี้ และผลที่ได้รับควรส่งต่อไปให้ทีมงานวางแผน

วัตถุประสงค์ของกระบวนการปรึกษาควรรวมถึง สิทธิในการเข้าถึงและความมั่นคงในระบบการจัดหา และการแบ่งปันทรัพยากรน้ำที่เท่าเทียมกันกับชุมชนที่ได้รับผลกระทบ กระบวนการดังกล่าวต้องได้รับการอนุมัติจากกรมต่างๆ ของรัฐบาล และในบางครั้งก็ต้องการความช่วยเหลือจากหัวหน้ารัฐบาลอีกด้วย ข้อตกลงกับส่วนราชการท้องถิ่นควรกำหนดรายละเอียดไว้ในสัญญา การตรวจสอบใด ๆ เกี่ยวกับข้อกำหนดของการออกแบบ อุปกรณ์ที่ติดตั้งและเทคโนโลยีที่กำหนดขึ้นโดยส่วนราชการท้องถิ่นต้องถูกดำเนินการตามนั้น

การประชุมกับชุมชนที่อยู่รอบข้างเรือนจำ ควรอธิบายผลกระทบจากเรือนจำต่อการจัดหาในท้องถิ่นถึงแม้ว่าเรือนจำอาจคาดว่ามีผลกระทบก็ตาม ในเรือนจำขนาด

ใหญ่ อาจมีความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ที่จะเพิ่มขนาดของระบบน้ำประปาอย่างพอเพียงเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนข้างเคียงด้วย ในกรณีการจัดสรรน้ำกับชุมชนไม่เท่าเทียมกันหรือไม่ได้รับการดูแล ประสบการณ์ของคณะผู้แทนจากไอซีอาร์ซี พบว่าบางครั้งสมาชิกในชุมชนลักลอบใช้น้ำจากระบบ เพื่อให้พบกับความต้องการของพวกเขาและอาจบ่อนทำลายการจัดหาน้ำ

ถ้าการเจรจากับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ไม่สามารถให้การรับประกันการจัดหาน้ำประปาให้เรือนจำได้แล้ว การวางแผนสำหรับเรือนจำก็ไม่ควรดำเนินการต่อไป

ค. การจ่ายน้ำเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

แม้ว่าเรือนจำมีการออกแบบและบริหารจัดการเป็นอย่างดีแล้ว การจัดหาน้ำก็อาจมีความยุ่งเหยิงได้ เรื่องแบบนี้เกิดขึ้นบ่อยๆ โดยเฉพาะในประเทศที่มีความขัดแย้ง ประเทศที่พังผ่านความขัดแย้งและประเทศกำลังพัฒนา ที่ระบบจัดหาและจ่ายน้ำไม่ดีนัก การเข้าถึงน้ำเป็นหนึ่งในตัวกระตุ้นที่ทำให้ผู้ต้องขังก่อความไม่สงบ ถ้าไม่สามารถกู้ระบบกลับมาได้โดยเร็ว ผู้ต้องขังอาจหงุดหงิด และทำลายข้าวของเพราะพวกเขาต้องการการเข้าถึงน้ำ จึงจำเป็นที่ฝ่ายบริหารเรือนจำจะต้องเตรียมความพร้อมและสามารถสนองตอบได้อย่างรวดเร็ว เพื่อผู้กินหรือหาระบบประปาทดแทน

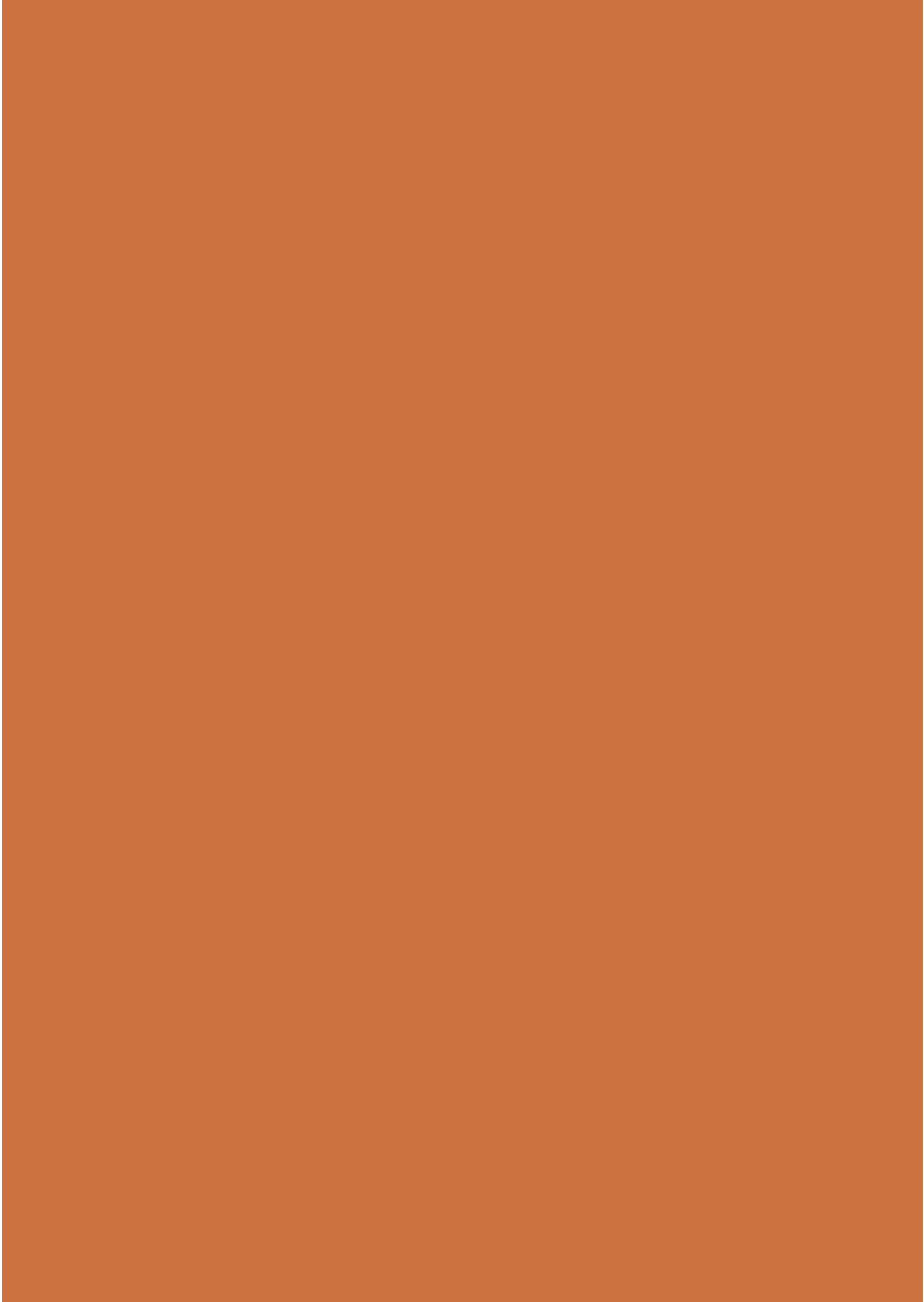
เพื่อให้มีน้ำใช้เมื่อระบบปกติใช้การไม่ได้ ระบบกันสำรอง (ซึ่งก็คือการสำรองน้ำนั่นเอง) ควร มีน้ำให้พบกับความต้องการใช้น้ำของผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่อย่างน้อย 24 ชั่วโมง ควรพัฒนาแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินร่วมกับส่วนราชการท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถจัดหาได้ทันทั่วทั้งในสถานการณ์ที่ปริมาณน้ำสำรองไม่พอ

รูป 18 สิ่งอำนวยความสะดวกในการกักเก็บน้ำไว้ใช้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

ในกรณีที่ปริมาณน้ำมีอย่างจำกัดเพราะความแปรผันของฤดูกาลหรือปัจจัยอื่น ๆ จำเป็นต้องจ่ายน้ำด้วยความเท่าเทียมกันตามแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังรับทราบกันดีอยู่แล้ว การจัดสรรปันส่วนน้ำนั้น ต้องมั่นใจได้ว่าผู้ป่วย ผู้สูงอายุ แม่ลูกอ่อนและเด็ก สามารถเข้าถึงน้ำได้อย่างเพียงพอตามข้อกำหนดด้านสุขอนามัยและน้ำดื่มที่ใช้ในแต่ละวัน ควรจัดให้มีการซักซ้อมแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติเป็นประจำ เพื่อให้แน่ใจได้ว่าเมื่อเกิดเหตุจริงจะสามารถนำแผนไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ควรจัดให้มีรถบรรทุกน้ำหรือน้ำบรรจุขวดใช้เป็นการชั่วคราว ในกรณีที่ต้องการน้ำเพิ่ม แม้่วาริธดังกล่าวจะมีต้นทุนสูงก็ตาม

5. การสุงาภิบาลและ สุงอนามัย

บทนี้เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานที่ต้องมีเพื่อให้บรรลุผลและผนวกไว้ซึ่งการสุขาภิบาลและมาตรฐานสุขอนามัยที่มีประสิทธิภาพและการนำไปปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย

สภาพความเป็นจริง

การบรรลุผลสำเร็จในงานสุขาภิบาลขั้นพื้นฐาน เป็นความท้าทายอันยิ่งใหญ่ในหลายเรือนจำ ไม่ใช่เรื่องผิดปกติแต่อย่างใดสำหรับเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังที่ไม่คุ้นเคยกับวิธีใช้ห้องน้ำอย่างถูกต้อง ห้องส้วมกลายเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคเพราะขาดความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของการทำความสะอาดอย่างเหมาะสมและเป็นกิจวัตร รวมทั้งเส้นทางการแพร่กระจายของเชื้อโรค การขาดแคลนเงินทุน สิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้การไม่ได้และโครงสร้างพื้นฐานด้านสุขาภิบาลที่ไม่เหมาะสมกับจำนวนผู้ต้องขัง ล้วนเป็นปัจจัยทำให้เกิดความท้าทายนี้

ห้องส้วมและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขาภิบาลอื่น ๆ คือส่วนหนึ่งที่เห็นได้ของระบบบำบัดของเสียเหลว สิ่งปฏิญญาที่เอ่อล้นออกมาจากการอุดตันหรือระบบระบายน้ำไม่เหมาะสมสามารถเห็นได้บ่อย ๆ ในเรือนจำ สาเหตุอาจมาจากโครงสร้างพื้นฐานไม่เหมาะสม การชะล้างของระบบไม่ถูกต้องหลังจากขาดน้ำหลายช่วงเวลาหรือตั้งใจให้เกิด (ในบางกรณี) การอุดตันที่พบได้บ่อย ๆ คือ การอุดตันในบ่อเกรอะและหลุมกรองน้ำเสียขั้นต้น (ที่ส่วนปลายของระบบ)

การอุดตันอาจเกิดจากการทิ้งวัตถุแข็งเข้าไปในระบบระบายของเสีย ซึ่งมักเกิดขึ้นเมื่อผู้ต้องขังไม่ได้รับวัสดุสำหรับทำความสะอาดที่เหมาะสม จึงใช้สิ่งแปลกปลอมอื่น ๆ แทน เช่น ก้อนหิน เศษผ้า หรือวัสดุของแข็งอื่น ๆ การอุดตันยังเกิดขึ้นเมื่อบ่อเกรอะอยู่ไกลเกินไปและระบบท่อระบายมีข้อบกพร่องหลายจุดและมีการเปลี่ยนทิศทางหลายครั้ง ในระยะยาวการสร้างถังเก็บเพิ่มเติมใกล้ ๆ กับพื้นที่ จะเป็นทางเลือกที่ดีและประหยัดกว่า

บ่อเกรอะ (septic tank) คือที่ ที่สารอินทรีย์เกิดการย่อยสลายทางชีวภาพและเป็นที่พักของเหลวซึ่งแยกตัวออกจากของแข็ง ถูกระบายลงสู่หลุมกรองขั้นต้น (soaking pit) หรือระบบท่อระบายน้ำเสียของเทศบาล อย่างไรก็ตามบ่อเกรอะมักถูกสร้างเป็นบ่อพักชั่วคราว (retention tanks) ซึ่งจำเป็นต้องกำจัดของเสียในถังนี้ให้หมด

สภาพปัญหาอื่น ๆ ที่คณะผู้แทนของไอซียอร์ซีสังเกตเห็น รวมถึงบ่อเกรอะที่สร้างในท่าเลที่ไม่สามารถกำจัดปฏิจุลให้หมดไปได้ (เช่น ทางเข้าถึงของยานพาหนะมีตรอกแคบ ๆ หรือกำแพงรักษาความปลอดภัยขวางกั้น) และมีสิ่งปลูกสร้างเพิ่มเติมบนบ่อเกรอะ

ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ต้นมักเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยากที่สุด การกำจัดสิ่งอุดตันหรือการซ่อมแซมก็ยากเมื่อไม่รู้ตำแหน่งของแนวท่อระบาย โดยเฉพาะในเรือนจำเก่าที่ดัดแปลงระบบมาแล้วหลายครั้งหลายหนแต่ไม่ได้จัดบันทึกไว้ ในสถานการณ์อื่น ๆ มาตรการประหยัดค่าใช้จ่ายอาจส่งผลให้มีจำนวนบ่อตรวจไม่เพียงพอ

ผู้บริหารเรือนจำต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องโครงสร้างพื้นฐานที่ซ่อนอยู่ เพื่อที่เขาจะได้บริหารสัญญาซ่อมหรือบำรุงรักษาระบบสุขาภิบาลได้อย่างถูกต้อง

การจัดระบบสุขาภิบาลในเรือนจำนั้น ต้องดำเนินการโดยไม่ก่อความขัดแย้งหรือปัญหาต่อชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่รอบเรือนจำ

ข้อกำหนดด้านเทคนิค

- ➔ ห้องส้วม 1 ห้องต่อ 25 คน จะต้องมียุ้งส้วมอย่างน้อย 1 ห้อง สำหรับแต่ละพื้นที่พักอาศัยซึ่งให้ที่พักพิงแก่ผู้ต้องขัง 25 คน ห้องส้วมเดียวให้มีห้องส้วม 1 ห้อง ในห้องจ้งรวมหรืออาคารเรือนนอน ในบางท้องถิ่นนิยมให้มีจำนวนห้องส้วมและที่อาบน้ำมากกว่านี้
- ➔ ที่อาบน้ำ 1 ที่ต่อ 50 คน อาบน้ำสัปดาห์ละ 3 ครั้ง (ขั้นต่ำสุดและตามสภาพภูมิอากาศในท้องถิ่น)
- ➔ ถังกักน้ำในส้วม 1 ถังสำหรับแต่ละชุดส้วมแถวเพื่อล้างมือ⁴⁶

⁴⁶ ไอซียอร์ซี น้ำ การสุขาภิบาล สุขอนามัย และที่พักอาศัยในเรือนจำ ไอซียอร์ซี เจนีวา ตอนที่ 2.5

วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้

ก. โครงสร้างพื้นฐาน

รายการกำหนดขั้นต่ำของห้องส้วม 1 ห้องสำหรับผู้ต้องขัง 25 คน มีสมมติฐานว่าผู้ต้องขังไม่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงห้องส้วม ห้องส้วมควรอยู่ในหรือใกล้ห้องขังหรืออาคารที่พักอาศัยที่เข้าถึงได้ตลอด 24 ชั่วโมงโดยไม่มีข้อจำกัดหรือต้องขออนุญาตเจ้าหน้าที่ ห้องส้วมควรใช้การได้ดีและมีน้ำยาทำความสะอาดให้พร้อม

ในบางสถานการณ์อัตราส่วนห้องส้วมต่อผู้ต้องขังอาจผันแปรไปบ้าง ตัวอย่างเช่น 1:25 อาจจัดการไม่ได้ในทางปฏิบัติ เมื่อมีผู้ต้องขังหลายคนอยู่ในห้องขังเดียวกันที่ไม่มีห้องส้วม และพวกเขาถูกขังอยู่เกือบตลอดเวลา ในกรณีเช่นนี้จำเป็นต้องเพิ่มส้วมมากขึ้นเพื่อให้แน่ใจได้ว่าผู้ต้องขังเข้าถึงห้องส้วมได้ ตามมาตรฐานสากล⁴⁷ ต้องพิจารณาความเหมาะสมของอัตราส่วนโดยคำนึงถึงเวลาและความถี่ที่ผู้ต้องขังแต่ละคนเข้าส้วม

เมื่อการคุ้มกันจากเจ้าหน้าที่เป็นที่ต้องการสำหรับการเข้าห้องน้ำของผู้ต้องขัง เช่น ในที่พักอาศัยที่ผู้ต้องขังถูกประเมินว่ามีความเสี่ยงสูงหรืออาจทำร้ายตัวเอง ควรสร้างห้องส้วมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการชะล้างเพื่อสุขอนามัยส่วนตัวไว้ในห้องขังและแถวห้องขัง เมื่อวิธีนี้ทำไม่ได้ในทางปฏิบัติหรือไม่ประหยัด ก็ควรใช้วิธีการอื่นที่อนุญาตให้ผู้ต้องขังเข้าห้องส้วมเมื่อใดก็ได้ที่จำเป็น เช่น เจ้าหน้าที่ตอบรับอาณัติสัญญาณที่ตกลงกันไว้กับผู้ต้องขัง แล้วจัดจำนวนเจ้าหน้าที่ให้พอเพียงที่จะตอบสนองอย่างพอเพียง ในห้องขังความมั่นคงต่ำ เมื่อผู้ต้องขังเข้าห้องส้วมได้อย่างอิสระอาจจัดห้องส้วมแยกออกไปจากพื้นที่หลับนอน ไม่อย่างนั้นในกรณีใดก็ตาม ควรจัดห้องส้วมและที่อาบน้ำให้ใกล้กับที่พักอาศัย โดยสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา ต้องมั่นใจว่าการเข้าห้องส้วมของผู้ต้องขังจะได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษจากเจ้าหน้าที่ที่กำกับดูแลตลอด 24 ชั่วโมง

ห้องน้ำต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรม นั่นคือแบบเดียวกับที่นิยมใช้กันในชุมชน ที่ตั้งและแผนกกันแบ่งห้องส้วมต้องช่วยให้ผู้ต้องขังมีความเป็นส่วนตัวมากที่สุดในขณะที่ใช้ห้องส้วม การใช้ห้องส้วมของผู้ต้องขังจะต้องไม่ประเจิดประเจ้อจนผู้ต้องขังคนอื่น ๆ สามารถมองเห็นได้ ควรติดตั้งและซ่อมบำรุงระบบชักโครกหรือระบบปล่อยน้ำล้างอย่างสม่ำเสมอ ควรเตรียมแผนการรองรับกรณีกระแสน้ำหรือระบบระบายน้ำชำรุดเสียหาย โดยเป็นวิธีการที่เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังมีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินการได้เอง ต้องทำความสะอาดและซ่อมบำรุงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อยืดอายุใช้งานของโครงสร้างพื้นฐานให้ยาวนานที่สุดโดยเฉพาะเมื่อวัสดุที่ใช้แตกหักเสียหายได้ง่าย

ไอซ์ฮาร์ซี แนะนำให้มี **ฝักบัว 1 หัวต่อผู้ต้องขัง 50 คน**⁴⁸ อย่างไรก็ตาม เช่นเดียวกับข้อกำหนดขั้นต่ำสำหรับห้องส้วมควรใช้คำแนะนำนี้ด้วยความระมัดระวัง ฝักบัว 1 หัวไม่เพียงพอสำหรับผู้ต้องขังทุก ๆ 50 คนในเมื่องานประจำที่จะต้องทำและเวลาที่อนุญาตให้ผู้ต้องขังแต่ละคนใช้น้ำไม่เพียงพอ เช่น สมมติว่าผู้ต้องขังแต่ละคนใช้เวลาอาบน้ำเฉลี่ย 5 นาที และสวมเสื้อผ้าตัวชุด 5 นาที ดังนั้น จะต้องใช้เวลาทั้งหมดเกินกว่า 4 ชั่วโมงในกระบวนการอาบน้ำที่มีฝักบัว 1 หัวสำหรับผู้ต้องขังทุก 50 คน คำแนะนำดังกล่าวตั้งอยู่บนสมมติฐานว่า เวลาที่จัดสรรให้ผู้ต้องขังแต่ละคนอาบน้ำซึ่งรวมเวลาทั้งหมดที่เดินไปถึงอาบน้ำด้วยนั้นน้อยเพียงพอ เมื่อจัดให้กลุ่มผู้ต้องขังหลายกลุ่มพักอาศัยในพื้นที่ที่แยกออกจากกัน อาจจำเป็นต้องเพิ่มจำนวนหัวฝักบัวหนึ่งหัวต่อกลุ่มผู้ต้องขังสูงสุดไม่เกิน 50 คน

พื้นที่อาบน้ำต้องให้มีสุขอนามัยขั้นพื้นฐาน⁴⁹ ผู้วางแผนและผู้จัดการต้องแน่ใจด้วยว่าพื้นที่อาบน้ำและการจัดแจงต่าง ๆ จะให้ความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยแก่ผู้ต้องขัง โดยเฉพาะผู้อ่อนแอ ถ้าไม่มีความเป็นส่วนตัวผู้ต้องขังก็จะแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าเสียเองเพื่อปกป้องเกียรติภูมิขั้นพื้นฐานของเขา ถ้าไม่มีวิธีปฏิบัติในการประเมินความเสี่ยงและจัดกำลังเจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมผู้ต้องขังก็จะไม่ปลอดภัย องค์ประกอบที่น่าจะเป็นไปได้แสดงในหัวข้อต่อไป

⁴⁷ SMR ข้อ 12 “จะต้องติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขาภิบาลที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้ต้องขังทุกคนสามารถปฏิบัติตามความต้องการของธรรมชาติเมื่อจำเป็นและด้วยวิธีที่สะอาดและเหมาะสม”

⁴⁸ ไอซ์ฮาร์ซี น้ำ การสุขาภิบาล สุขอนามัย และที่พักอาศัยในเรือนจำ ไอซ์ฮาร์ซี เจเนวา ตอนที่ 2.5

⁴⁹ SMR ข้อ 13 “จะต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการอาบน้ำและอาบน้ำฝักบัวที่เหมาะสมสำหรับผู้ต้องขังทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างปลอดภัยและด้วยวิธีที่สะอาดและเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศที่จำเป็นสำหรับสุขอนามัยทั่วไปตามฤดูกาลและภูมิอากาศทางภูมิศาสตร์ แต่อย่างน้อยต้องสัปดาห์ละครั้งในภูมิอากาศที่อบอุ่น”

ว. การจัดหา น้ำ สุขอนามัย และการสุขาภิบาล

การจัดหาน้ำต้องพอเพียงเพื่อให้มีปริมาณการไหลอย่างพอเหมาะไปถึงที่อาบน้ำ และห้องส้วมตลอดทั้งวันโดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มีความต้องการใช้น้ำมาก ช่วงที่มีการใช้น้ำมากที่สุดสำหรับอาบน้ำและเข้าห้องส้วมมักเป็นตอนเช้า หลังจาก “ตื่นนอน” หรือเมื่อ “ปลดทุกข์” และอีกครั้งเมื่อ “สับทุกข์” หรือเมื่อผู้ต้องขังเข้านอน การไหลของน้ำต้องพอเพียงต่อความจุของผู้ต้องขังที่คาดการณ์ไว้ในช่วงเวลาที่มีการใช้น้ำมากที่สุด

ควรติดตั้งจุดจ่ายน้ำไว้ทั่วเรือนจำ ในที่ที่แน่ใจได้ว่าผู้ต้องขังมีเข้าถึงได้สะดวกและต่อเนื่อง เพื่อวัตถุประสงค์ด้านสุขอนามัย การสุขาภิบาลและความชุ่มชื้น ควรจัดสบู่ไว้ให้แต่ละคนใช้ทำความสะอาด พร้อมน้ำยาล้างมือและอุปกรณ์อื่น ๆ รวมทั้งถังน้ำและไม้ถูพื้น

การส่งเสริมด้านสุขอนามัยควรเป็นองค์ประกอบมาตรฐาน เพื่อให้การศึกษาและให้ความรู้แก่ผู้ต้องขัง การให้ความรู้ให้รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างสุขอนามัยขั้นพื้นฐานและการแพร่เชื้อโรคกับการใช้ชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่แออัด อาจฝึกอบรมผู้ต้องขังเหล่านี้เสมือนเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปนักโทษผู้ต้องขัง แต่ต้องอยู่ในการควบคุมงานของเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุขหรือผู้ที่มาจากหน่วยงานภายนอก (รวมทั้งองค์กรเอกชน)

ค. การทำความสะอาดห้องส้วม

การทำความสะอาดห้องส้วมและบริเวณรอบ ๆ ถือว่าเป็นงานที่จำเป็นในเรือนจำ การบำรุงรักษาห้องส้วมจะมีประสิทธิภาพ เมื่อมอบหมายให้ผู้ต้องขังกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งรับผิดชอบโดยตรง (มีคำอธิบายเพิ่มเติมเรื่องการจ้างแรงงานผู้ต้องขังในบทที่ 8) จะต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับทำความสะอาด ให้แก่ผู้ต้องขังที่มีหน้าที่ทำความสะอาด รวมทั้งชุดเสื้อผ้าป้องกันเมื่อจำเป็นต้องใช้ และได้รับอนุญาตให้เข้าถึงพื้นที่ได้ตลอดวันเพื่อให้แน่ใจได้ว่าการรักษาความสะอาดจริง⁵⁰ ผู้ต้องขังควรได้รับคำแนะนำที่ชัดเจนในเรื่องมาตรฐานสุขอนามัยจากเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข วัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาดจะต้องเก็บไว้ในพื้นที่มิดชิดและล็อกกุญแจ จะต้องใช้เวลาและความสะดวกแก่ผู้ต้องขังที่รับผิดชอบงานนี้ในการล้างและเปลี่ยนเสื้อผ้า

เจ้าหน้าที่จะต้องแน่ใจว่าไม่มีวัตถุแปลกปลอม (รวมทั้งถุงพลาสติก ก้อนหิน และเศษขยะอื่น ๆ) วางไว้ในส้วมราหรือห้องส้วม สิ่งบ่งชี้ใด ๆ ว่าส้วมตันหรือระบบระบายน้ำเสียทำงานได้ไม่ดี จะต้องตรวจสอบทันทีก่อนที่สถานการณ์จะเลวร้ายลงจนเป็นเหตุให้มีความเสี่ยงต่อสุขภาพของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง

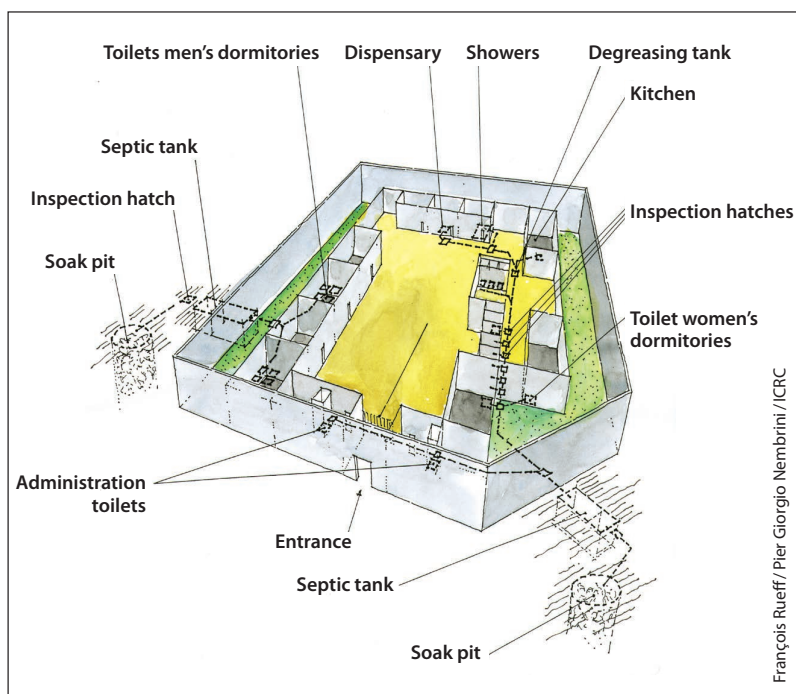
ง. การเข้าถึงแผนสุขาภิบาล

จะต้องเพิ่มเวลาจากอย่างน้อย วันละหนึ่งชั่วโมง ในที่มีอากาศบริสุทธิ์สำหรับการเข้าไปซักผ้าในแผนสุขาภิบาล

จ. การจัดการน้ำเสีย

ปัญหาใหญ่อาจเกิดขึ้นได้ถ้าการติดตั้งต่าง ๆ ไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดในแบบแปลน เช่น จะต้องสูบน้ำส่วนต่างๆ หนึ่งถึงสามปี เมื่ออินทรียสารกึ่งแข็งสะสมสูงขึ้นถึงระดับเศษหนึ่งส่วนสามจากกันบ่อเกรอะ อย่างไรก็ตามเมื่อถึงเวลาที่จะต้องสูบน้ำ ผู้รับจ้างมักสูบน้ำเฉพาะส่วนที่เป็นของเหลวเพราะจะได้ทำงานน้อยลง และอุปกรณ์เครื่องสูบน้ำไม่ต้องทำงานหนัก การสูบน้ำเอาแต่ของเหลวออกไปในที่สุดก็จะทำให้บ่อเกรอะอุดตัน เจ้าหน้าที่เรือนจำที่รับผิดชอบเรื่องการซ่อมบำรุงต้องทราบวิธีปฏิบัตินี้ และควบคุมผู้รับจ้างเพื่อให้แน่ใจว่าได้สูบน้ำสิ่งปฏิกูลในบ่อเกรอะออกไปเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ซ่อมบำรุงของเรือนจำอาจไม่เข้าใจหลักการทำงานของบ่อเกรอะ ดังนั้นจึงต้องให้ความรู้ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงถึงวิธีการจัดการและวิธีบำรุงรักษา

⁵⁰ SMR ข้อ 15 “จะต้องกำหนดให้ผู้ต้องขังทำความสะอาดเรือนจำที่เขาอยู่ และเพื่อให้งานนี้ถูกลงไปด้วยดีก็ต้องจัดหาน้ำ และเครื่องใช้ในส้วมตามความจำเป็นต่อสุขภาพและการรักษาความสะอาด

รูป 19 ระบบรวบรวมและระบายน้ำเสีย องค์ประกอบของระบบส่วนใหญ่ฝังอยู่ใต้ดิน

ระบบแก๊สชีวภาพเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในหลายทางเลือก ที่ใช้ได้ดีในเรือนจำหลายๆ แห่ง นอกเหนือจากระบบบ่อเกรอะแบบดั้งเดิม ข้อดีมากๆ ของระบบแก๊สชีวภาพคือสามารถบำบัดของเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถใช้งานได้ดีในระยะเวลาที่ยาวนานกว่าระบบยังให้แหล่งพลังงานเพิ่มเติมในรูปแบบแก๊สที่ติดไฟได้ง่ายซึ่งสามารถใช้ได้ในครัวเรือนนั้นจึงลดค่าใช้จ่ายในการทำอาหาร

การเลือกใช้แก๊สชีวภาพต้องได้รับการประเมินผลอย่างระมัดระวัง เพื่อให้แน่ใจว่าท้องถิ่นมีความเข้าใจในระบบ การก่อสร้างต้องได้มาตรฐานและมีคุณภาพสูงซึ่งผู้รับจ้างในท้องถิ่นอาจไม่สามารถทำได้ จำเป็นต้องมีความรู้และทักษะเฉพาะเพื่อเดินระบบและบำรุงรักษา มีการประเมินผลระบบดังกล่าวที่ดำเนินการแล้วในประเทศเนปาลซึ่งให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาก⁵¹

แบบแปลนตามมาตรฐานส่วนหนึ่งของระบบน้ำและระบบน้ำเสีย (ทั้งบนดินและใต้ดิน) ต้องมีให้ผู้บริหารเรือนจำ ถ้าต้องการให้การบำรุงรักษาและซ่อมแซมเกิดประสิทธิภาพและคุ้มค่า เมื่อใดก็ตามที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกใหม่ ผู้รับจ้างจะต้องให้แบบแปลนของระบบน้ำและระบบน้ำเสียแก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเจ้าหน้าที่เรือนจำด้วย ผู้บริหารเรือนจำจะต้องทราบที่เก็บแบบแปลนเหล่านี้ด้วย

เมื่อต้องการเพิ่มประชากรในเรือนจำ ผู้บริหารเรือนจำจะต้องปรึกษารื้อกับส่วนราชการท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอคำแนะนำรวมทั้งค่าใช้จ่ายจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากเพิ่มประชากรในเรือนจำ ที่มีต่อระบบน้ำเสียของท้องถิ่น

เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่งานบำรุงรักษาระบบระบายน้ำเสีย ต้องได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุน การซ่อมบำรุงให้รวมถึงการซ่อมท่อน้ำที่เสียและท่อที่รั่วในทันทีทันใด โดยปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยการจัดการน้ำเสียของท้องถิ่น อาจฝึกอบรมให้ผู้ต้องขังทำงานซ่อมบำรุงแต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ (มีคำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้แรงงานผู้ต้องขังในบทที่ 8)

51 C. Lohri et al., Evaluation of Biogas Sanitation Systems in Nepalese Prisons, EAWAG, Dübendorf, 2010, http://www.eawag.ch/forschung/sandec/publikationen/swm/dl/biogas.nep_prison.pdf.

ด. การจัดการของเสียทางการแพทย์

ความมุ่งหมายของการจัดให้มีกิจกรรมดูแลสภาพก็เพื่อให้มีสุขภาพดี รักษาโรคภัยไข้เจ็บและช่วยชีวิต กิจกรรมเหล่านี้ผลิตของเสียออกมาซึ่งอาจนำไปสู่การติดเชื้อ การบาดเจ็บหรือเสี่ยงต่อการถูกสารเคมีหรือการแผ่รังสี

แม้ว่า ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับของเสียอันตรายทางการแพทย์และวิธีการจัดการ มีอธิบายอย่างละเอียดในวารสารซึ่งเป็นที่รับรู้รับทราบกันค่อนข้างดี แต่ วิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดในการบำบัดและกำจัด ต้องการทรัพยากรด้านเทคนิคและการเงิน อย่างมาก รวมทั้งรอบการทำงานด้านกฎหมาย ทั้งหมดนี้มักไม่มีอยู่ในบริบทในการทำงาน ของ ไอซีอาร์ซี ผลที่ตามมาก็คือ ส่วนราชการมักได้รับอุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสมสำหรับจัดการกับของเสียมีอันตรายทางการแพทย์

การจัดการของเสียที่ไม่ถูกต้อง อาจทำให้เกิดอันตรายต่อเจ้าหน้าที่ ลูกจ้างที่ต้องสัมผัสกับของเสียทางการแพทย์รวมทั้งผู้ป่วยกับครอบครัวของเขา และผู้อยู่

อาศัยในละแวกเดียวกัน นอกจากนี้ การบำบัดหรือการกำจัดของเสียอย่างไม่เหมาะสม อาจนำไปสู่การปนเปื้อนต่อสิ่งแวดล้อมและเกิดมลภาวะ ในบริบทที่ไม่เอื้ออำนวย ความเสี่ยงที่เกิดจากของเสียอันตรายทางการแพทย์ สามารถลดลงได้อย่างมีนัยยะสำคัญ ด้วยมาตรการธรรมดา ๆ และเหมาะสม

ถ้าต้องการรู้ถึงความเสี่ยงในการจัดการของเสียทางการแพทย์ สามารถอ่านเพิ่มเติมได้จากสิ่งพิมพ์ของ ไอซีอาร์ซี เรื่อง *การจัดการของเสียทางการแพทย์ ค.ศ. 2011* ซึ่งมีเนื้อหาและข้อมูลประกอบครบถ้วน (มีทั้งภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษ)

6. ผู้หญิง เด็กผู้หญิงและ บุตรในอุปการะ

ข้อกำหนดทั่วไปที่มีอยู่ในคู่มือหลักและคู่มือฉบับเพิ่มเติมนี้ปรับใช้ได้กับผู้หญิงด้วย ข้อกำหนดของตอนที่ว่าด้วยเด็ก⁵² ปรับใช้กับเด็กผู้หญิงที่ถูกจองจำ⁵³ และบุตรในอุปการะที่ถูกจองจำไปกับมารดา จากมุมมองด้านน้ำ การสุภาพบาล สุขอนามัย และที่อยู่อาศัย บทนี้ให้ความสำคัญกับความต้องการเป็นการเฉพาะของผู้หญิง เด็กผู้หญิง รวมทั้งผู้ที่เป็เด็กในอุปการะที่ถูกจองจำไปกับผู้หญิงด้วย โดยไม่ถือว่าความต้องการพิเศษดังกล่าวนั้นเป็นการเลือกปฏิบัติ แต่เป็นความพยายามที่จะแสดงให้เห็นความเท่าเทียมทางเพศมากกว่า⁵⁴ บางประเด็นมีเนื้อหาครอบคลุมอยู่ในบทนี้แล้ว เช่น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเยี่ยม ซึ่งปรับใช้กับผู้ต้องขังชายที่มีความรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้ปกครอง โดยเฉพาะกับผู้ชายที่เป็นบิดาต้องเลี้ยงดูบุตรตามลำพัง

สภาพความเป็นจริง

โดยทั่วไปแล้ว ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (เฉลี่ยราว 95%) ตัวอาคารและระบบต่าง ๆ ในเรือนจำส่วนใหญ่จึงออกแบบและจัดการโดยผู้ชายและเพื่อผู้ชาย

เมื่อมีเรือนจำสำหรับผู้หญิงโดยเฉพาะ จึงเห็นว่าเป็นเรื่องสิ้นเปลืองเมื่อพิจารณาในแง่ของจำนวนผู้ต้องขังหญิงที่ค่อนข้างน้อย อีกทั้งยังแทบมีความเสี่ยงน้อยที่สังคมจะรับรู้ว่าคุณหญิงจะก่อปัญหาต่อสังคม เมื่อพิจารณาถึงทรัพยากรที่มีจำกัดก็ต้องหาวิธีประหยัด ดังนั้นจึงมีเรือนจำหญิงเพียงไม่กี่แห่ง ซึ่งส่งผลให้ผู้หญิงจำนวนมากต้องถูกกักขังในสถานที่ที่ไกลจาก ลูก ครอบครัว และเพื่อนฝูง แม้ว่าจะมีการเพิ่มเจ้าหน้าที่และทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อให้ได้ตามความต้องการขั้นต่ำเฉพาะสำหรับผู้หญิงก็ตาม แต่ผู้ต้องขังหญิงก็ยังคงไม่สามารถเข้าถึงบริการ การศึกษาและ นันทนาการได้มากเท่าผู้ชาย

หลายประเทศจัดให้ผู้ต้องขังหญิงพักอาศัยในส่วนหนึ่งของเรือนจำสำหรับผู้ชาย ซึ่งเป็นความท้าทายในแง่ของการป้องกัน ความเป็นส่วนตัว และการไป-กลับจากบริการขั้นพื้นฐานที่มีอยู่ เช่น อาบน้ำและซักผ้า

ยิ่งไปกว่านั้น การจัดบริการที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะของผู้หญิง เช่น ผู้ที่มีปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวกับการสืบพันธุ์ หรืออาจมีความรู้หรือความเข้าใจน้อย มักถูกจัดอันดับความสำคัญไว้ท้าย ๆ เพราะผู้ต้องขังหญิงเป็นคนกลุ่มน้อยในเรือนจำจึงต้องแข่งกับประชากรผู้ชายที่มีมากกว่าเยอะเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรในสถานที่เดียวกัน

เป็นเรื่องธรรมดาที่ผู้ต้องขังหญิงมีพื้นที่ที่ถูกจัดสรรให้ไม่พอเพียง โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับพื้นที่นันทนาการภายนอก และที่ตั้งของสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งไม่ได้คิดเผื่อถึงความต้องการของผู้หญิง จึงเป็นการขัดต่อมาตรฐานสากลที่กำหนดคว่าต้องให้เด็ก ๆ พักอาศัยแยกจากผู้ใหญ่ เด็กผู้หญิงก็ต้องพักอาศัยอยู่กับผู้หญิง ดังนั้นเมื่อผู้หญิง (และเด็กผู้หญิง) ต้องอยู่กับเด็กในอุปการะ การไม่มีบริการที่ตอบสนองความต้องการเป็นการเฉพาะจึงเป็นปัญหาที่สำคัญ

ข้อเท็จจริงที่ว่าประเทศต่าง ๆ ไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานสากลว่าด้วยการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันต่อผู้ต้องขังหญิง และตัวมาตรฐานเองก็ไม่ระบุให้ชัดเจนถึงลักษณะและความต้องการของผู้หญิงในเรือนจำ ดังนั้นองค์การสหประชาชาติได้ออกข้อกำหนดเพิ่มเติม (ในปี พ.ศ. 2553) เรียกว่า ข้อกำหนดกรุงเทพ (Bangkok rules)⁵⁵ เป็นที่ทราบกันดีว่าในสถานการณ์ที่แตกต่างกันทั่วโลก กฎทุกข้อไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ทันที อย่างไรก็ตาม

⁵² มนุษย์อายุไม่ถึง 18 ปี ตามสนธิสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของเด็ก

⁵³ ตัวอย่างเช่น กฎข้อ 37 ในกฎสหประชาชาติว่าด้วยข้อกำหนดของสหประชาชาติสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและมาตรการที่ใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (ข้อกำหนดกรุงเทพ) กำหนดว่า “ผู้ต้องขังเยาวชนหญิงต้องมีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอบรมอย่างเท่าเทียมกันกับผู้ต้องขังเยาวชนชาย”

⁵⁴ กฎข้อ 1 ของข้อกำหนดกรุงเทพ “เพื่อที่จะให้หลักการการไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งประกอบอยู่ในข้อกำหนด 6 ของเอสเอ็มอาร์ (the SMR) ได้มีการบังคับใช้ในการปฏิบัติ จะต้องพิจารณาถึงความต้องการอันเด่นชัดของผู้ต้องขังหญิงในการใช้บังคับข้อกำหนดนี้ โดยการจัดการความต้องการเหล่านั้นให้ผู้ต้องขังหญิงจะต้องไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ” ในการปฏิบัติกับผู้ต้องขังหญิงนั้นให้ดูข้อเขียนต่อไปนี้ด้วย C. Lindsey-Curtet, F. Tercier Holst-Roness, L. Anderson, Addressing the Needs of Women Affected by Armed Conflict: An ICRC Guidance Document, ICRC, 2004.

⁵⁵ สหประชาชาติ อนุบทที่ 65 คณะกรรมการคณะที่สาม ระเบียบวาระที่ 105 ข้อกำหนดของสหประชาชาติสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและมาตรการที่ใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (ข้อกำหนดกรุงเทพ) เอกสารอ้างอิง A/RES/229, 16 March 2011 (http://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/crimeprevention/United_Nations_Rules_for_the_Treatment_of_Women_Prisoners_and_Non_custodial_Measures_for_Women_Offenders_the_Bangkok_Rules.pdf).

ข้อกำหนดกรุงเทพ ให้คำแนะนำที่สำคัญเกี่ยวกับสภาพที่การให้บริการในเรือนจำควรพิจารณาและใช้อ้างอิง เมื่อทบทวนหรือเขียนแผนงานโดยคำนึงถึงผลกระทบด้านบวกหรือด้านลบต่อความเป็นอยู่และการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้หญิง

วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้

ก. ที่พักอาศัย

อาจจัดให้ผู้ต้องขังหญิงพักอยู่ในเรือนจำหญิง หรือในอาคารของผู้ต้องขังหญิงที่แยกออกมาต่างหากแต่อยู่ภายในสถานที่ตั้งเดียวกันกับเรือนจำชาย⁵⁶ เรือนจำเฉพาะผู้ต้องขังหญิงนั้นเป็นที่ยอมรับกันว่าดีกว่า เพราะวิธีนี้ช่วยให้ออกแบบอาคารซึ่งสะท้อนถึงความเสี่ยงด้านความมั่นคงระดับต่ำของผู้ต้องขังหญิง มาตรฐานสากลส่งเสริมสภาพแบบเปิดและการใช้ชุมชนบำบัด⁵⁷

ถ้าไม่มีทรัพยากรเพียงพอที่จะจัดตั้งเรือนจำหญิงในสถานที่ที่แยกออกไป แบบแปลนและที่ตั้งของอาคารสถานที่รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกที่ผู้ต้องขังหญิงใช้ ก็ยังคงต้องสะท้อนถึงความเสี่ยงระดับต่ำ มากเท่าที่จะทำได้⁵⁸ ถึงแม้จะไม่ประนีประนอมกับความต้องการเฉพาะของผู้ต้องขังหญิง เมื่อคำนึงถึงความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว สุขอนามัยและสุขภาพ การดูแลบุตรที่มาอยู่ด้วยที่เหมาะสม การได้ติดต่อกับครอบครัว (โดยเฉพาะกับลูก ๆ) และความสำเร็จในการกลับคืนสู่สังคมอีกครั้งเมื่อถึงกำหนดปล่อยตัว ควรพิจารณาให้ผู้ต้องขังหญิงอยู่ร่วมกับชุมชนถ้าการอาศัยอยู่ในเรือนจำและการบริการต่าง ๆ มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยและสุขภาพของผู้ต้องขังหญิงและบุตรในอุปการะของเธอ

การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ต้องขังหญิงรวมทั้งการแบ่งเขตพื้นที่ ควรให้ผู้ต้องขังหญิงสามารถนอนหลับและเข้าถึงน้ำดื่มที่สะอาด ประกอบอาหารและชำระล้างได้ตามปกติและโดยปลอดภัย เข้าถึงพื้นที่เตรียมอาหาร ห้องส้วม ที่อาบน้ำฝักบัว ที่ซักเสื้อผ้า ดูแลสุขภาพ พื้นที่โครงการ และนันทนาการ (รวมทั้งการออกกำลังกาย) และอนุญาตให้พวกเขาได้พบกนยความและครอบครัว ภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่หญิง โดยไม่มีการสัมผัสทางกาย ทางสายตา หรือทางโสติดประสาทกับผู้ต้องขังชาย

ความเป็นไปได้ที่ผู้ต้องขังชาย อาจจะสัมผัสกับผู้ต้องขังหญิงระหว่างเกิดเหตุฉุกเฉินควรมีให้น้อยที่สุด วิธีการสำหรับอพยพคนออกจากเรือนจำหรือส่วนหนึ่งของเรือนจำ ควรกำหนดให้ ทางออก/เส้นทางฉุกเฉิน แยกกันระหว่างผู้ต้องขังชายและผู้ต้องขังหญิง หรือในกรณีที่มีทางเลือกเดียว ก็ให้อพยพผู้ต้องขังหญิงออกไปยังสถานที่ที่คิดไว้แล้วว่าเป็นที่ที่ปลอดภัยและแยกออกมาต่างหากก่อน

ข. ความปลอดภัย

กำแพงที่แบ่งแยกแดนผู้ต้องขังหญิงออกจากแดนผู้ต้องขังชาย ควรแนบหนาไม่สามารถมองเห็นซึ่งกันและกันได้ ไม่สามารถสื่อสารกับผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ต้องการ (เช่น การสื่อสารด้วยวาจาที่ดูหมิ่นดูแคลนและขู่เข็ญ) อาคารและแนวเขตที่แบ่งแยกผู้ต้องขังชายและหญิงควรแข็งแรงพอที่จะป้องกันไม่ให้เข้าถึงจากอีกด้านหนึ่งได้ และควรได้รับการตรวจสอบเป็นประจำ งานประจำและวิธีการรักษาความปลอดภัยเพิ่มเติมที่ช่วยเสริมระบบการรักษาความปลอดภัยทางกายภาพควรนำมาปฏิบัติ เช่น ควรจัดเส้นทางเข้าถึงและแบบแผนการจัดกำลังเจ้าหน้าที่ เพื่อจำกัดเจ้าหน้าที่ผู้ชายไม่ให้เข้าไปถึงแดนผู้ต้องขังหญิงอย่างเคร่งครัดตลอดเวลา และเพื่อให้มั่นใจได้ว่าเมื่อใดที่มีความจำเป็นก็จะต้องให้เจ้าหน้าที่

⁵⁶ SMR ข้อ 8 (a) “ให้ทั้งผู้ชายและผู้หญิงห่างกันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในสถานที่ที่แยกออกจากกันในสถานที่ซึ่งรับทั้งชายและหญิง ให้จัดสถานที่แยกไว้เฉพาะผู้หญิงทั้งหมด”

⁵⁷ ข้อกำหนดกรุงเทพ ข้อ 45 “ผู้มีอำนาจในเรือนจำต้องเสนอทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับผู้ต้องขังหญิงเช่น การเดินทางกลับภูมิลำเนา (Home Leave) เรือนจำที่มีความเข้มงวดน้อย (Open Prison) สถานที่พักพินิจ (Half-Way House) และโครงการปฏิบัติการที่ใช้ชุมชนเป็นพื้นฐาน (Community Based Programmes) อย่างเต็มความสามารถเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้เพื่อบรรเทาการเปลี่ยนผ่านการอยู่เรือนจำสู่อิสรภาพและเพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์ภายในครอบครัวให้คืนกลับมาในโอกาสแรกเท่าที่จะทำได้” ถูกกฎหมายขั้นต้นต้องคำนึงถึงมาตรฐานขั้นต่ำด้วยมาตรการไม่รุนแรง (กฎที่เกี่ยวข้อง)

⁵⁸ ข้อกำหนดกรุงเทพข้อ 41 “การจัดทำประเมินความเสี่ยงทางเพศ (The Gender Sensitive Risk Assessment) และการจำแนกชั้นของผู้ต้องขัง ต้อง : (ก) ให้ความสำคัญต่อความเสี่ยงน้อยตามปกติของผู้ต้องขังหญิงที่มีต่อคนอื่น เช่นเดียวกับกับผลกระทบที่อันตรายซึ่งอาจเกิดต่อพวกเขาเนื่องจากมาจากมาตรการรักษาความปลอดภัยระดับสูงและระดับความโดดเดี่ยวที่เพิ่มขึ้น”

ชายคนหนึ่งเข้าไปในเขตพื้นที่เรือนจำหญิง ก็จะต้องมีเจ้าหน้าที่หญิงคนหนึ่งไปด้วยเสมอ⁵⁹ ควรใช้วิธีดูแลเป็นการเฉพาะในที่คุมขังสำหรับผู้ต้องขังระหว่างรอการพิจารณา⁶⁰ ไม่ควรใช้กระจกเงาในการควบคุมพื้นที่ที่อับทึบ เช่น ที่อาบน้ำและห้องส้วม จุดที่ต้องการตรวจค้นหานั้นจะต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำการอยู่เพื่อให้แน่ใจว่าการค้นหาผู้ต้องขังหญิงถูกดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่หญิงเท่านั้น และเจ้าหน้าที่ชายไม่สามารถมองเห็นได้

ค. การรับเข้ามาและจัดที่อยู่ให้

ควรจัดให้ผู้ต้องขังหญิงอยู่ใกล้ครอบครัว เพื่อความสะดวกในการรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัวด้วยการมาเยี่ยม เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ด้านอื่น ๆ และการติดต่อที่ส่งเสริมให้การกลับคืนสู่สังคมเมื่อพ้นโทษมีประสิทธิภาพ⁶¹ พื้นที่ที่ดำเนินการตามขั้นตอนการลงทะเบียนรับ เช่น การตรวจค้นหา จะต้องออกแบบโดยคำนึงถึงความปลอดภัย ความเป็นส่วนตัว และศักดิ์ศรีของผู้ต้องขังหญิง ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการลงทะเบียนรับหรือน้อยก็ในช่วงแรก ๆ นั้นจะต้องให้ผู้ต้องขังหญิงที่มีบุตรในอุปการะมาด้วยมีโอกาสจัดแจงเรื่องต่าง ๆ ให้บุตรที่จะต้องดูแล เรือนจำจะเป็นที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ๆ หรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านรวมถึงลักษณะของสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีให้ ซึ่งควรจะคล้ายคลึงกับสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กที่อยู่นอกเรือนจำมากที่สุดเท่าที่จะทำได้⁶² ผู้ต้องขังหญิงที่ถูกครอบครัวหรือชุมชนของพวกเขาล่าออกมา และ/ หรือมีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายถ้ากลับไปใช้ชีวิตกับครอบครัวและชุมชนแสดง ก็จะเป็นการดีกว่าที่จะจัดให้อยู่ในเรือนจำใกล้กับสถานที่ที่เขาน่าจะอยู่ได้อย่างปลอดภัยหลังปล่อยตัว

ง. สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ด้านสุขภาพ

การออกแบบสถานพยาบาล ควรสะท้อนถึงความต้องการเฉพาะด้านสุขภาพและการแพทย์ของผู้ต้องขังหญิง โดยให้มีพื้นที่ตามสัดส่วนมากกว่าในเรือนจำผู้ชาย⁶³ ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่จะรู้สึกกังวลเมื่อต้องเผยตัว รวมทั้งเพราะเป็นข้อห้ามทางวัฒนธรรมหรือเคยประสบกับความรุนแรงในครอบครัว อาจตกเป็นเหยื่อหรือถูกล่วงละเมิดทางเพศ นอกจากนี้ เด็ก ๆ ที่จัดอยู่ในกลุ่มเปราะบางที่จะต้องได้รับความคุ้มครองทุกด้าน ดังนั้นการบริการทางสุขภาพรวมทั้งรูปแบบของสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดให้ จึงควรสอดคล้องกับวัฒนธรรมและให้ความสำคัญเป็นพิเศษด้านความปลอดภัย และความเป็นส่วนตัว คำนึงถึงเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้ต้องขังหญิงและเด็ก

สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณสุข ควรประกอบด้วย ห้องสัมภาษณ์และห้องตรวจร่างกายที่เป็นส่วนตัว พื้นที่ใช้ในการบำบัดรักษา พื้นที่เก็บของที่สามารถเก็บบันทึกไว้เป็นความลับได้ และพื้นที่ที่อยู่ในร่มและมีขนาดใหญ่พอสำหรับผู้ต้องขังหญิงนั่งรอเรียกตรวจ ให้มีห้องส้วมอยู่ในสถานพยาบาลด้วย สถานพยาบาลจะต้องเข้าถึงได้ง่ายจากพื้นที่พักอาศัยและออกแบบให้เกิดประสิทธิภาพ และมีความเรียบง่ายในการรักษาความปลอดภัย ไม่ควรให้ผู้ต้องขังหญิงเดินผ่านผู้ต้องขังชายเมื่อไปหรือกลับจากสถานพยาบาล

ควรพิจารณาให้ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์พักอาศัยในที่พักอาศัย ที่แยกออกไปต่างหาก โดยเฉพาะในกรณีที่มีภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์ ที่อยู่อาศัยที่แยกออกไปนี้อาจมีประโยชน์ในสัปดาห์ต่อ ๆ ไปของระยะตั้งครรภ์ซึ่งผู้ต้องขังหญิงอาจจำเป็นต้องใช้ห้องส้วมและที่อาบน้ำบ่อยขึ้น และอาจต้องการพื้นที่มากขึ้นสำหรับเดินไปรอบ ๆ ที่พักอาศัยที่แยกออกไปนี้ไม่ควรทำให้หญิงมีครรภ์ต้องอยู่ในสภาพโดดเดี่ยว การใช้ชีวิตประจำวันและการ

59 SMR ข้อ 53 (2) "ห้ามเจ้าหน้าที่ชายเข้าไปในสถานที่ที่จัดไว้เฉพาะสำหรับผู้หญิง เว้นแต่จะมีเจ้าหน้าที่หญิงไปเป็นเพื่อนด้วย"

60 ข้อกำหนดกรุงเทพ ข้อ 56 "ผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักถึงความเสี่ยงเป็นพิเศษของผู้หญิงในการถูกล่วงละเมิดที่อาจประสบขณะถูกคุมขังก่อนพิจารณาคดี โดยต้องกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในทางนโยบายและทางปฏิบัติเพื่อประกันความปลอดภัยของผู้หญิงในช่วงเวลานี้"

61 ข้อกำหนดกรุงเทพ ข้อ 4 "ผู้ต้องขังหญิงต้องถูกจัดสรรให้เข้าอยู่ในเรือนจำซึ่งใกล้กับบ้านหรือสถานที่บำนาญและแก้ไขฟื้นฟู โดยคำนึงถึงหน้าที่ในการดูแลที่ผู้ต้องขังหญิงต้องรับผิดชอบและความพึงพอใจของหญิงแต่ละคน และการมีอยู่ของโครงการและการบริการที่เหมาะสม"

62 ข้อกำหนดกรุงเทพ ข้อ 49 "การตัดสินใจว่าจะอนุญาตให้เด็กอยู่กับมารดาในเรือนจำหรือไม่ ต้องอยู่บนพื้นฐาน เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก เด็กที่อยู่ในเรือนจำกับมารดาต้องได้รับการปฏิบัติเสมือนเป็นผู้ต้องขัง" ข้อกำหนดกรุงเทพ ข้อ 50 "ผู้ต้องขังหญิงซึ่งมีบุตรอยู่ร่วมในเรือนจำด้วยจะต้องได้รับโอกาสในการใช้เวลาร่วมกันกับบุตรให้มากที่สุด" ข้อกำหนดกรุงเทพ ข้อ 51 (2) "สภาพแวดล้อมที่จัดไว้สำหรับการเลี้ยงดูเด็กดังกล่าวจะต้องมีสภาพใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมของเด็กที่อยู่นอกเรือนจำให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้"

63 ข้อกำหนดกรุงเทพ ข้อ 10 "จัดให้มีการบริการด้านสุขอนามัยแก่ผู้ต้องขังหญิง ซึ่งอย่างน้อยควรเท่ากับบริการซึ่งจัดให้ในชุมชน"

ดำเนินงานต่าง ๆ ควรส่งเสริมให้หญิงมีครรภ์ได้เข้าร่วมกลุ่มกับผู้ต้องขังส่วนใหญ่และเข้าถึงบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ทั้งหมดที่มีให้กับผู้ต้องขังหญิงเหล่านั้น⁶⁴

จ. สุขอนามัย

ผู้ต้องขังหญิงจะต้องเข้าถึงห้องส้วมได้ตลอด 24 ชั่วโมง ถ้าห้องส้วมอยู่นอกพื้นที่พักอาศัย ผู้บริหารเรือนจำต้องแน่ใจว่ามีเจ้าหน้าที่เพียงพอตลอด 24 ชั่วโมง เพื่ออำนวยความสะดวกให้การเข้าถึงห้องส้วมของผู้ต้องขังหญิงเป็นไปด้วยความปลอดภัยและไม่ล่าช้า ส้วมที่สร้างไว้จะต้องให้ความเป็นส่วนตัวในระดับสูงสุด

การเข้าถึงที่อาบน้ำต้องมีความปลอดภัยโดยเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ (หรือเพิ่งคลอดบุตรได้ไม่นานและกำลังอยู่ในระยะที่ต้องให้นมลูก) มีประจำเดือน ผู้ที่มีการกและบุตรในอุปการะมาอยู่ด้วย ที่อาบน้ำต้องถูกพิจารณาถึงความต้องการที่เพิ่มขึ้นและความเป็นส่วนตัว จะต้องจัดหาสบู่ให้เพียงพอสำหรับสุขอนามัยส่วนตัวและซักผ้ารวมถึงเตรียมผ้าเช็ดตัวเพื่อให้ผู้ต้องขังมีสุขอนามัยที่ดีและรักษาระดับที่ยอมรับได้ไว้

จะต้องจัดหาผ้าอนามัยที่เหมาะสมให้ผู้ต้องขังหญิงเมื่อมีประจำเดือน (รวมถึงการกำจัดเมื่อใช้แล้ว) โดยคำนึงถึงเกียรติและความเป็นส่วนตัว จะต้องจัดหาผ้าอนามัยให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ต้องขังแต่ละคน

ด. ที่พักอาศัย สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการสำหรับแม่และทั้งเด็ก

ให้จัดที่นั้งเล่นไว้สำหรับผู้ต้องขังหญิงและลูก ๆ ที่แยกออกมาต่างหากจากที่พักอาศัย และที่นั้งเล่นของผู้ต้องขังชาย ที่นั้งเล่นควรมีสภาพแวดล้อมเรียบง่ายเท่าที่จะทำได้ ควรมีมุมให้หลบและที่เล่นกลางแจ้งและในร่มไว้สำหรับเด็ก ๆ ด้วย พื้นที่สำหรับนั้งเล่นควรรวมพื้นที่เฉพาะสำหรับเตรียมอาหารและของดื่มให้การก (อาจจำเป็นต้องสร้างครัวขนาดเล็กไว้เพื่อการนี้)

เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ต้องขังหญิงที่มีบุตรมาอยู่ด้วย ที่จะได้รับการผ่อนคลายจากความรับผิดชอบที่ต้องดูแลบุตรตลอด 24 ชั่วโมง การดูแลลูกคนเดียวอย่างต่อเนื่องเป็นเรื่องผิดปกติในหลายวัฒนธรรม โดยเฉพาะสำหรับสังคมที่มีโครงสร้างเป็นแบบครอบครัวขยาย ไม่ว่าเป็นวัฒนธรรมใดก็ตามทั้งลูกและแม่ได้ประโยชน์จากการแยกกันอยู่ในช่วงสั้น ๆ และนี่ย่อมสะท้อนชีวิตประจำวันและวิถีปฏิบัติในเรือนจำ ดังนั้นแม่ที่มีการกและลูกมาอยู่ด้วยจึงควรได้พบปะกับผู้ต้องขังหญิงอื่นด้วย งานประจำที่ทำควรรวมถึงเงื่อนไขและการจัดให้ผู้ต้องขังหญิงคนอื่นมาเยี่ยมที่ที่พักของแม่และลูก รวมทั้งอนุญาตให้ได้สัญจรได้ตามสบายระหว่างที่พักของแม่และลูก กับหน่วยงานบริการทุกหน่วยที่แม่และเด็กต้องการเข้าไปใช้บริการ

แม่ที่มีเด็ก ควรมีโอกาสทำงานและร่วมงานในโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และส่งเสริมให้ทั้งคู่กลับเข้าสู่ชุมชนได้อย่างราบรื่นเมื่อถึงกำหนดปล่อยตัว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก อาจจำเป็นต้องจัดให้มีการดูแลเด็กโดยอาสาสมัครจากชุมชน ญาติที่มาเยี่ยม เจ้าหน้าที่หรือผู้ต้องขังที่ผ่านการคัดกรองว่ามีคุณสมบัติเหมาะสม⁶⁵

ข. โภชนาการ

การจัดหาน้ำและอาหารตลอดจนการปรุงอาหาร ควรให้ความสำคัญกับข้อเท็จจริงที่ว่าหญิงมีครรภ์และหญิงที่กำลังให้นมบุตรต้องการอาหารและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้น ส่วนทารกและเด็กก็ต้องการอาหารที่เหมาะสม จึงควรจัดให้มีที่เก็บอาหารที่เหมาะสม (เช่น ตู้กับข้าวและภาชนะเก็บอาหาร) โดยมีแม่เป็นผู้ควบคุม ต้องถือว่าทารกและเด็กเป็นบุคคลที่เพิ่มขึ้นมาในเรือนจำและเรือนจำต้องจัดหาสิ่งจำเป็นด้านโภชนาการ รวมทั้งภาชนะใส่อาหารและน้ำดื่มให้การกและเด็กด้วย⁶⁶

64 SMR ข้อ 23 (1) “ในเรือนจำหญิงนั้น จะต้องจัดที่พักอาศัยพิเศษเพื่อการดูแลและปฏิบัติก่อนและหลังคลอดที่จำเป็นทั้งหมด”

65 SMR ข้อ 23 (2) “เมื่อการกแบบเบาะได้รับอนุญาตให้อยู่ในสถานพินิจต่อไปกับแม่ ก็จะต้องจัดเจ้าหน้าที่เลี้ยงเด็กโดยผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม โดยให้น้ำการกมาบอเมื่อไม่ได้อยู่ในความดูแลของแม่”

66 ข้อกำหนดกรกฎพว 48(1) “ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์หรือให้นมบุตรต้องได้รับคำแนะนำทางด้านสุขภาพและโภชนาการภายใต้โครงการที่ถูกสร้างขึ้นและควบคุมโดยผู้ให้คำแนะนำทางด้านสุขภาพที่ได้รับการรับรองต้องจัดหาอาหารที่เพียงพอและในเวลาที่เหมาะสมโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายให้แก่หญิงตั้งครรภ์ ทารก เด็กและมารดาที่ให้นมบุตร” ข้อกำหนดกรกฎพว 48 (3) “โครงการดูแลต้องรวมถึงการดำเนินการตามความต้องการทางด้านการแพทย์และโภชนาการสำหรับผู้ต้องขังหญิงที่เพิ่งให้กำเนิดบุตร แต่บุตรมีได้อยู่ร่วมในเรือนจำด้วย”

ซ. การงาน การศึกษา นันทนาการ และการบริการตามโครงการอื่น ๆ

โดยไม่คำนึงว่าเราถูกจองจำที่ใดผู้ต้องขังหญิงควรได้รับการศึกษา นันทนาการ และการบริการตามโครงการอื่น ๆ อย่างน้อยเทียบเท่ากับที่ผู้ต้องขังชายได้รับ⁶⁷ จะต้องจัดที่พักผ่อนหย่อนใจภายนอกและห้องที่เหมาะสมกับการเรียนหนังสือ ทำงาน และทำโครงการอื่น ๆ ให้ผู้ต้องขังหญิง อาจเป็นห้องอเนกประสงค์ก็ได้แต่ต้องแยกออกมาจากพื้นที่ที่ผู้ต้องขังชายเข้าถึงได้

ณ. สิ่งอำนวยความสะดวกในการให้ญาติมาเยี่ยม

การเยี่ยมญาติแบบใกล้ชิดควรถูกกำหนดเป็นบรรทัดฐาน พื้นที่ที่จัดแบ่งให้สำหรับการเยี่ยมญาติควรสะท้อนถึงหลักการนี้ เช่นเดียวกับข้อเท็จจริงที่ว่าผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำมีอัตราส่วนสูงที่เป็นผู้ให้การดูแลบุตรในอุปการะ การออกแบบพื้นที่เยี่ยมญาติควรรวมพื้นที่เล่นและพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งผู้ต้องขังหญิงสามารถพบปะและสัมผัสลูกและคนในครอบครัวได้อย่างพอเพียง⁶⁸ พื้นที่เหล่านี้ควรใหญ่พอที่เด็กหลายคนสามารถวิ่งเล่นได้ในเวลาเดียวกัน เมื่อคำนึงถึงสภาพภูมิอากาศ ก็ควรจัดให้มีพื้นที่เยี่ยมญาติทั้งกลางแจ้งและในร่ม และควรอนุญาตให้กินอาหารและดื่มเครื่องดื่มในพื้นที่เยี่ยมญาติได้

ควรออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในการตรวจค้น โดยคำนึงถึงการรักษาความปลอดภัย ความเป็นส่วนตัว และให้เกียรติต่อผู้ต้องขังหญิงและผู้มาเยี่ยมรวมทั้งเด็ก ๆ

ถ้าการเยี่ยมแบบใกล้ชิดเป็นทางเลือกเดียว ก็ควรอนุญาตให้เด็กได้มองเห็นแม่ของเขาจากตำแหน่งที่กำหนดให้นั่งรวมถึงสามารถสื่อสารกันด้วยวาจาได้

⁶⁷ ข้อกำหนดกรุงเทพ ข้อ 42 (1) “ผู้ต้องขังหญิงต้องมีโอกาสในการเข้าถึงโครงการกิจกรรมที่สมดุลและครอบคลุมซึ่งคำนึงถึงความต้องการเฉพาะของเพศ” ส่วนอื่น ๆ ของกฎข้อนี้เกี่ยวข้องกับโครงการที่หามาให้เหมาะสมกับความต้องการของหญิงนิรโรค แม่คนใหม่ ผู้หญิงและบุตร และผู้หญิงที่มีความต้องการให้ช่วยทางจิตวิทยา

⁶⁸ UNODC, Handbook for Prison Managers and Policymakers on Women and Imprisonment, United Nations, New York, 2008, pp.61-63.

7. เด็กและเยาวชน

บทนี้เกี่ยวข้องกับประเด็นผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในเรือนจำ เด็กมีลักษณะและความต้องการพิเศษทั้งแบบเป็นกลุ่มและรายบุคคล สำหรับแบบเป็นกลุ่มนั้นเด็กมีความต้องการเฉพาะตามสถานะของวุฒิภาวะ และเด็กผู้หญิงก็มีความต้องการเฉพาะ คำแนะนำในบทนี้ใช้ได้กับเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายที่ถูกจองจำ (ดูคำแนะนำในบทที่ 6 ด้วย) สนธิสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็กให้คำจำกัดความ เด็กคือเด็กผู้หญิงหรือเด็กผู้ชายอายุต่ำกว่า 18 ปี ข้อกำหนดทั่วไปที่มีอยู่ในคู่มือหลักและคู่มือฉบับเพิ่มเติมนี้ปรับใช้ได้กับเด็กด้วย

ความจริง

ถึงแม้ว่ามาตรฐานสากล สะท้อนขอบเขตบางอย่างในการตรากฎหมายของหลายประเทศ แต่การตรากฎหมายและการปฏิบัติในปัจจุบันมักไม่เพียงพอ สวัสดิการสังคม กระบวนการยุติธรรมและระบบของเรือนจำยังขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่มีประสิทธิภาพ และทรัพยากรที่เพียงพอในการปฏิบัติต่อเด็ก โดยเฉพาะเมื่อเด็กต้องอยู่อาศัยร่วมกับผู้ต้องขังชายที่เป็นผู้ใหญ่เป็นส่วนใหญ่ มีความแตกต่างกันมากระหว่างความเข้าใจและคำจำกัดความของแต่ละชาติเกี่ยวกับวัยเด็กในแง่ของนิติภาวะ และความรับผิดชอบทางอาญาซึ่งบางครั้งก็แตกต่างกันออกไปสำหรับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง และมีความรู้ค่อนข้างน้อยเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาทางอารมณ์และทางกายภาพ ในบางกรณีการไม่ยุติธรรมและทางเลือกอื่นในการระบอบอายุซึ่งทำให้สถานการณ์เลวร้ายลงไปอีก ดังนั้นจึงพบว่าเด็กถูกตัดสินจำคุกทั้งระยะสั้นและระยะยาวในหลายประเทศ อีกทั้งอาคารและระบบในเรือนจำก็จัดให้ไม่เหมาะสมกับการออกกำลังกาย การศึกษาเล่าเรียน การฝึกอบรมวิชาชีพ หรือการมาเยี่ยมของครอบครัว นอกจากนี้ยังพบเด็กใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางผู้ต้องขังผู้ใหญ่ (เป็นการเสี่ยงต่อการถูกละเมิดทางกาย) จึงทำให้ถูกรบกวนงำด้วยอิทธิพล ที่ไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพแห่งวัยของเด็กในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมและไม่มีการเข้าถึงบริการต่าง ๆ ที่พึงมีพึงได้

วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้

เรือนจำไม่ใช่สถานที่ที่เด็กจะเจริญเติบโตได้เป็นอย่างดี ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ อันที่จริงการกักขังมีความเสี่ยงมากมายหลายด้านสำหรับผู้ที่ไม่เป็นผู้ใหญ่ และมีสภาพร่างกายที่อ่อนแอกว่า เรื่องนี้เป็นที่ทราบกันดีในมาตรฐานและบรรทัดฐานระดับสากลซึ่งระบุให้จับกุมคุมขัง หรือจำคุกเด็กเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุดและเป็นใช้เป็นมาตรการขั้นสุดท้ายเท่านั้น และต้องแยกการควบคุมเด็กออกจากจากการควบคุมผู้ใหญ่⁶⁹ คำแนะนำนานาชาติ กำหนดว่าสภาพการกักขังสำหรับเด็กที่ถูกกักขังจะต้องสนับสนุนวัตถุประสงค์ในการให้การดูแล การคุ้มครอง การศึกษาและทักษะด้านวิชาชีพ โดยส่งเสริมและสร้างไว้ซึ่งการมีสุขภาพที่ดีและเคารพตนเอง และส่งเสริมทัศนคติและทักษะที่สามารถช่วยพัฒนาความสามารถของพวกเขาเอง ในฐานะที่เป็นสมาชิกหนึ่งของสังคม⁷⁰ มาตรฐานดังกล่าวนี้ยังให้ความสำคัญกับข้อเท็จจริงที่ว่าเด็กผู้หญิงมีความต้องการจำเพาะ

ก. ที่พักอาศัย

ตามหลักการแล้วจะต้องจัดที่พักให้เด็กและเยาวชนในสถานที่ที่แยกออกไปต่างหากจากที่อยู่อาศัยของผู้ใหญ่ ในการให้ความสำคัญกับตัวอาคารและที่ตั้งซึ่งทำให้แน่ใจว่าเด็กและเยาวชนถูกแยกออกไปต่างหากจากผู้ใหญ่นั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรือนจำต้องพยายามอย่างเต็มที่ที่จะสนองความต้องการของเด็กเพื่อปกป้องและเพิ่มความเป็นไปได้ที่พื้นที่และตัวอาคารจะถูกจัดลำดับความสำคัญเพื่อสนองความต้องการของเด็ก หลายประเทศได้บัญญัติไว้ในกฎหมาย และ/ หรือ ระเบียบว่าด้วยเรือนจำ ว่าเมื่อจะออกแบบอาคารสถานที่สำหรับกักขังเด็กนั้น พื้นที่ต่อคนต้องมากกว่าพื้นที่ต่อคนสำหรับผู้ต้องขังที่เป็นผู้ใหญ่

ถ้าจัดให้มีอาคารในสถานที่ที่แยกออกไปไม่ได้ ก็ต้องแยกที่พักอาศัยของเด็กออกไปต่างหากจากที่ที่ผู้ใหญ่อาศัยอยู่ สำหรับลักษณะสิ่งปลูกสร้างและวิธีปฏิบัติควรป้องกันไม่ให้

⁶⁹ ตัวอย่างเช่น ดูข้อสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเรือนและสิทธิทางการเมือง (ข้อ 6 วรรค 5, 10 วรรค 2 (b) และ ข้อ 10 วรรค 3, สนธิสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก กฎมาตรฐานขั้นต่ำเพื่อปฏิบัติกับผู้ต้องขัง (โดยเฉพาะกฎ ข้อ 5(1) ข้อ 8(ด) ข้อ 21 (2) ข้อ 71 (5) และข้อ 77 (1), กฎสหประชาชาติเพื่อการปกป้องเด็กและเยาวชนที่ถูกพรากจากเสรีภาพ อนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4 (ข้อ 50) และบันทึกอนุสัญญาเพิ่มเติมฉบับที่ 1 (ข้อ 77) กฎบัตรสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิและสวัสดิภาพของเด็ก (ข้อ 17 วรรค 1) แนวทางเกาะรอบแบบ (ฉบับที่ 36)

⁷⁰ กฎมาตรฐานขั้นต่ำสหประชาชาติเพื่อการบริหารความยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน (กฎปักกิ่ง ข้อ 26) และกฎสหประชาชาติเพื่อปกป้องเด็กและเยาวชนที่ถูกพรากออกจากเสรีภาพ (ข้อ 12)

เกิดการถูกเนื้อต้องตัวกันระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ หรือผู้ใหญ่ละเมิดความเป็นส่วนตัวของเด็ก (ดูบทที่ 6 ประกอบ) ต้องจัดที่พักอาศัยให้เด็กผู้หญิงแยกออกไปต่างหากจากเด็กผู้ชาย (ดูเพิ่มเติมบทที่ 6 ว่าด้วยผู้หญิง เด็กผู้หญิง และบุตรในอุปการะ)

ตามปกติแล้ว ที่นอนในที่พักอาศัยควรประกอบด้วยอาคารเรือนนอนสำหรับผู้ต้องจำคุกกลุ่มเล็ก ๆ หรือห้องนอนเดี่ยวและอนุญาตให้มีการกำกับดูแลเพื่อให้แน่ใจได้ว่าเด็กได้รับการคุ้มครอง⁷¹ รวมทั้งกันไม่ให้เด็กคนอื่น ๆ มารบกวนด้วย⁷²

ว. ความปลอดภัย

(ดูบทที่ 6)

ค. การรับเข้ามาและจัดที่ให้อยู่

ที่ตั้งของสถานที่กักขังที่จะจัดให้เด็กพักอาศัยควรเอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษา การอบรมวิชาชีพ และบริการอื่น ๆ ที่มีความสำคัญโดยเฉพาะด้วย เพื่อตอบสนองความต้องการของทั้งเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง (ดูบทที่ 6 ประกอบ)

ง. สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการในการดูแลสุขภาพ

การจัดให้มีการคัดกรอง การป้องกัน และการดูแลสุขภาพในเรือนจำ ต้องเพียงพอต่อความต้องการเฉพาะของทั้งเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง และเพื่อรับประกันถึงความปลอดภัย ความเป็นส่วนตัว และเคารพในเกียรติของพวกเขา สิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องป้องกันไม่ให้มีการชักชวนกันไปเสพยาเสพติดหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อีกทั้งโครงการฟื้นฟูต้องปรับให้เหมาะสมกับอายุ เพศ และความต้องการด้านอื่น⁷³

จ. สุขอนามัย

ถ้าเด็กสามารถเข้าร่วมออกกำลังกายบ่อย ๆ ได้ ก็จะเพิ่มความต้องการในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในการอาบน้ำและซักเสื้อผ้า ซึ่งอาจทำให้จำเป็นต้องเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในการซักเสื้อผ้ามากขึ้น (ดูบทที่ 6 ประกอบ) ควรระลึกไว้ด้วยว่าคำแนะนำที่เป็นสากล อนุญาตให้เด็กสวมเสื้อผ้าของเขาเองมากกว่าเสื้อผ้าที่ทางสถานพินิจจัดให้⁷⁴

ฉ. โภชนาการ

การจัดหาน้ำและอาหารควรให้ความสำคัญกับความต้องการของเด็กที่ถูกกักขัง โดยคำนึงถึงกิจกรรมและความแตกต่างในช่วงวัยต่างๆ ของการพัฒนาร่างกายของเขาด้วย⁷⁵

ช. การศึกษาสายสามัญและสายอาชีวะ กับนันทนาการ

ลักษณะโครงสร้างของสิ่งอำนวยความสะดวก จะต้องเหมาะสมกับความต้องการของเด็กในด้านความเป็นส่วนตัว กระตุ้นประสาทสัมผัส เพิ่มโอกาสที่จะได้สมาคมกับเพื่อน ๆ และมีส่วนร่วมในการเล่นกีฬา ออกกำลังกายและทำกิจกรรมยามว่าง⁷⁶ เด็กมีสิทธิ์ที่จะได้รับการศึกษาอย่างน้อยจนถึงภาคบังคับ ถึงแม้คำแนะนำว่าการศึกษาระดับนี้มีอยู่นอกเรือนจำ⁷⁷ ถ้าไม่สามารถทำได้ก็ควรมีอาคารที่เหมาะสมรวมทั้งห้องสมุดในเรือนจำด้วย

ซ. สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับญาติที่มาเยี่ยม

การติดต่อสื่อสารที่พอเหมาะพอควรกับโลกภายนอก⁷⁸ ถูกมองกันว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของสิทธิ์ที่พึงได้รับการปฏิบัติที่ยุติธรรมและมีมนุษยธรรม อีกทั้งยังเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากต่อการเตรียมตัวของเด็กและเยาวชนที่จะกลับเข้าสู่สังคม⁷⁹ เด็กที่ถูกกักขัง (โดย

⁷¹ กฎสหประชาชาติเพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ถูกพรากเสรีภาพ ข้อ 32

⁷² เรือนจำที่ควบคุมเด็กหรือเยาวชนจนกระทั่งอายุ 18 ปี จะประกอบด้วยบุคคลที่มีระดับอารมณ์และจิตใจและการพัฒนาทางร่างกายที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง โดยปราศจากคำแนะนำและการคุ้มครองที่หาได้จากผู้ใหญ่ในครอบครัวปกติ (ดูฉบับคดี)

⁷³ ที่เดียวกัน ข้อ 54

⁷⁴ ที่เดียวกัน ข้อ 36

⁷⁵ ที่เดียวกัน ข้อ 37

⁷⁶ ที่เดียวกัน ข้อ 32, 47

⁷⁷ ที่เดียวกัน ข้อ 38

⁷⁸ ที่เดียวกัน ข้อ 59 "เด็กและเยาวชนจะต้องได้รับอนุญาตให้ติดต่อสื่อสารกับครอบครัวและเพื่อนของเขา รวมทั้งบุคคลหรือผู้แทนขององค์กรภายนอกที่น่าเชื่อถือ"

⁷⁹ ที่เดียวกัน ข้อ 59, 60 และ 61

เฉพาะผู้ที่รอการไต่สวน) อย่างน้อยก็มีความต้องการเหมือนผู้ใหญ่เพื่อเข้าถึงที่ที่เป็นส่วนตัว ที่ที่เขาอาจพบกับทนายความและที่ปรึกษาคนอื่น เด็กมีสิทธิได้รับการเยี่ยมจากครอบครัวเป็นประจำหรือบ่อย ๆ “โดยหลักการ สัปดาห์ละครั้งและไม่น้อยกว่าเดือนละครั้ง ในสถานการณ์ที่คำนึงถึงความต้องการของเด็กและเยาวชนเพื่อความเป็นส่วนตัว การสัมผัสและการสื่อสารที่ไม่มีอะไรกัน”⁸⁰ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องจัดเตรียมจำนวนและชนิดของห้องเยี่ยมและพื้นที่ให้เหมาะสม

⁸⁰ ที่เดียวกัน ข้อ 60

**8. การบำรุงรักษาเรือนจำ
รวมถึงการใช้แรงงาน
ผู้ต้องขังในการบำรุง
รักษาอาคารและอุปกรณ์
ต่าง ๆ**

บทนี้เกี่ยวข้องกับประเด็นทั่วไปในการบำรุงรักษาเรือนจำ และการมีส่วนร่วมของผู้ต้องขังในกิจกรรมดังกล่าว บทนี้อ้างอิงมาตรฐานสากลและการนำมาตรฐานดังกล่าวมาปฏิบัติ

หนังสือคู่มือของ โอซาร์ซี ไม่ได้กล่าวถึงการให้ผู้ต้องขังบำรุงรักษาหรือควบคุมการทำงานของอาคารและอุปกรณ์โดยตรง อย่างไรก็ตามในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ การให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบในการทำหน้าที่เช่นนี้เป็นเรื่องปกติ โอซาร์ซี แสวงหากางออก (ที่ปฏิบัติได้จริง) ของปัญหาด้านมนุษยธรรมและถ้าเป็นแนวทางที่ยอมรับได้และได้รับความยินยอมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โอซาร์ซี มักเลือกฝึกอบรมผู้ต้องขังให้ทำกิจกรรมบำรุงรักษา

ความจริง

เรือนจำหลายแห่งโดยเฉพาะเรือนจำที่มีปัญหาคนความแออัด เป็นระยะเวลายาวนาน ไม่มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการซ่อมบำรุงโครงสร้างพื้นฐาน และไม่มีเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่จะจัดระเบียบงานดังกล่าว บ่อยครั้งที่ไม่มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการบำรุงรักษา ทำให้รวมถึงการบำรุงรักษาบริการต่าง ๆ ที่จำเป็น ในสถานการณ์เช่นนี้อาจให้ผู้ต้องขัง รับผิดชอบในการควบคุมและบำรุงรักษาระบบน้ำและการสุขาภิบาล รวมทั้งงานบริการอื่น ๆ ทั้งนี้การอบรมด้านการซ่อมบำรุงให้แก่ผู้ต้องขังเพื่อให้สำนึกว่าผู้ต้องขังได้ประโยชน์จากการบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์ให้ใช้ได้

อย่างไรก็ตามยังมีความเสี่ยงที่ผู้ต้องขัง และ/หรือ เจ้าหน้าที่ อาจนำระบบคิดค่าตอบแทนมาใช้ โดยเรียกเงินกับผู้ต้องขังที่เข้ามาใช้บริการต่าง ๆ ในสถานการณ์เช่นนี้ผู้ต้องขัง และ/หรือ เจ้าหน้าที่อาจหาวิธีอธิบายให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องเก็บค่าตอบแทนเพื่อให้เพียงพอต่อค่าวัสดุและอุปกรณ์ที่ฝ่ายบริหารเรือนจำไม่มีให้ การทำเช่นนี้เจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการอย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้แน่ใจว่าปฏิบัติตาม กฎมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติกับผู้ต้องขัง ซึ่งห้ามผู้ต้องขังทำกับดูละ ควบคุม และเก็บค่าบริการ สถานการณ์เช่นนี้สามารถส่งผลให้เกิดการเลือกปฏิบัติและอาจลุกลามจนกลายเป็นการละเมิดต่อผู้ต้องขัง ซึ่งไม่สามารถจ่ายค่าธรรมเนียมได้

วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้

ก. หลักการสำคัญ

ฝ่ายบริหารมีหน้าที่รับผิดชอบ ในการบำรุงรักษาเรือนจำให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี รับผิดชอบนี้รวมถึงการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ ดำเนินการซ่อมบำรุง ตรวจสอบคุณภาพงาน และว่าจ้างหรือทำสัญญาจ้างผู้รับเหมา เพื่อบริหารจัดการและควบคุมงานซ่อมบำรุง อาจว่าจ้างผู้ต้องขังที่มีความชำนาญเหมาะสมให้ทำงานนี้ก็ได้

รัฐบาลจะต้องจัดหาเครื่องมือหนักและอุปกรณ์ที่จำเป็น รวมทั้งพัฒนาและนำไปใช้ในโครงการบำรุงรักษาอย่างเหมาะสม

โครงการซ่อมบำรุงควรประกอบด้วย การบำรุงรักษาเชิงป้องกัน การบำรุงรักษาเชิงแก้ไข ปรับปรุงและการตอบสนองในสถานการณ์วิกฤต การบำรุงรักษาเชิงป้องกันรวมถึงการทำความสะอาด การตรวจสอบอาคารสถานที่และบริการต่าง ๆ รวมถึงการฝึกอบรมผู้ต้องขังที่รับผิดชอบงานซ่อมบำรุงซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่เรือนจำ

ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา/การฝึกอบรม จะต้องให้โอกาสผู้ต้องขังพัฒนากิจกรรมใหม่ ๆ และทักษะที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งสำนึกรับผิดชอบ⁸¹ ในระบบเรือนจำบางระบบผู้ต้องขังได้รับการฝึกอบรมด้านธุรกิจก่อสร้างและวิธีก่อสร้าง จากนั้นก็ถูกจ้างให้ทำงานที่งานก่อสร้าง(ภายใต้การกำกับดูแล) เพื่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในเรือนจำ

⁸¹ SMR ข้อ 71 (2) "ผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างรอคำตัดสินทุกคนต้องทำงาน (ตามความเหมาะสมทางกายและจิตที่เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์วินิจฉัย) SMR ข้อ 71 (3) "ให้จัดงานที่พอเหมาะและมีประโยชน์ให้ผู้ต้องขังทำอย่างมีระบบในวันทำการปกติ" SMR ข้อ 71 (4) "งานที่จัดให้เช่นนี้จะต้องเป็นงานที่คงหรือเพิ่มความสามารถของผู้ต้องขังมากที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อหาเลี้ยงชีพได้หลังพ้นโทษปล่อยตัว" SMR ข้อ 71 (5) "จะต้องจัดฝึกอบรมวิชาชีพทางการค้าที่มีประโยชน์ให้ผู้ต้องขังเพื่อสามารถทำกำไรได้ด้วยวิธีดังกล่าว โดยเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังหญิงสาว" SMR ข้อ 71 (6) "ภายในขอบเขตที่จำกัดกับวิชาชีพที่เลือก และตามข้อกำหนดในการบริหารสถานพินิจและระเบียบวินัย จะต้องให้ผู้ต้องขังสามารถเลือกชนิดงานที่เขาอยากจะทำ"

ควรระลึกไว้ด้วยว่า ถึงแม้หลักการเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของงานบำรุงรักษาแต่โดยทั่วไปแล้ว ถือว่างานทำความสะอาดเรือนจำเป็นกิจกรรมภาคบังคับสำหรับผู้ต้องขังทุกคน

ว. การพัฒนาแผนงานบำรุงรักษา

ความต้องการในการซ่อมบำรุงขึ้นอยู่กับ คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานและความรู้ความสามารถด้านช่างที่ใช้ในงานก่อสร้างตั้งแต่เริ่มแรก คุณภาพของชิ้นส่วนสำหรับเปลี่ยน แทนของเก่า ความชำนาญงานด้านเทคนิคการซ่อมบำรุง ระยะเวลาในการตอบสนอง ภูมิอากาศ และคุณภาพการของเจ้าหน้าที่ที่ควบคุมงาน

งานบำรุงรักษาที่สำคัญ ๆ รวมถึง

- ➔ การทำความสะอาดประจำวัน (พื้นที่พักอาศัย โรงครัวกับพื้นที่เตรียมอาหาร ห้องส่วน สำนักงาน พื้นที่รอบอาคารต่างๆ และท่อระบายน้ำ)
- ➔ การตรวจสอบประจำวันเพื่อให้แน่ใจว่ามีโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์ใดบ้างที่ชำรุด
- ➔ ตรวจสอบและจัดการบ่อเกรอะ อย่างสม่ำเสมอ
- ➔ ตรวจสอบหลังคาและรางระบาย อย่างสม่ำเสมอ
- ➔ ตรวจสอบวงจรไฟฟ้า
- ➔ ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโครงสร้างพื้นฐานสำหรับเก็บน้ำ
- ➔ ทาสีและสีกันสนิมวัสดุที่เป็นโลหะ
- ➔ ให้คำแนะนำแก่ผู้ต้องขังรายใหม่เกี่ยวกับการบำรุงรักษา
- ➔ ซ่อมแซมระบบน้ำ สุขาภิบาล ไฟฟ้า ประปา และบริการอื่น ๆ ตามความจำเป็น

วัสดุที่ใช้ในการบำรุงรักษาและชิ้นส่วนที่ใช้ทดแทนของเก่าต้องจัดหาได้ในท้องถิ่น ตามความชำนาญด้านช่างเพื่อทำการบำรุงรักษา ถ้าผู้บริจาคเสนอที่จะให้อุปกรณ์และเครื่องมือหนัก (รวมถึงยานพาหนะ) จะต้องพิจารณาว่าหาซื้ออะไหล่ที่ทนทานในท้องถิ่นได้หรือไม่ รวมทั้งคำแนะนำของผู้บริจาคก่อนที่จะทำความตกลงกันในขั้นแรก

แผนงานการบำรุงรักษาจะต้อง

- ➔ ยึดถือวิธีการ การบำรุงรักษาเชิงป้องกัน และรวมถึงการเปลี่ยนอะไหล่ตามวงจรซึ่งเป็นผลจากการเสื่อมสภาพในสภาวะปกติ เช่นเดียวกับขีดความสามารถที่จะสนองตอบได้อย่างทันควันเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ จะต้องทบทวนการใช้อุปกรณ์ เป็นระยะ ๆ เพื่อให้แน่ใจได้ว่าการสึกหรอจากการใช้งานที่เกินจำเป็นเกิดขึ้นน้อยที่สุด
- ➔ แจกแจงค่าใช้จ่ายแยกเป็นรายการ ๆ ในงบประมาณดำเนินการ ให้ใช้วิธีจัดบันทึก/ทำบัญชี ที่บอกถึงค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเป็นรายเดือน ให้จัดทำรายการงบประมาณประจำปีสำหรับค่าใช้จ่ายประจำและค่าใช้จ่ายจร และจะต้องเสนอประมาณการงบประมาณล่วงหน้าทุกปี
- ➔ รวมวิธีการดำเนินงานของแต่ละงาน

ถ้าไม่ได้ตั้งงบประมาณสำหรับซ่อมบำรุงไว้ ก็อาจเกิดความเสียหายโดยไม่จำเป็นกับอาคารและอุปกรณ์ หรืออาจจะต้องโอนเงินจากรายการงบประมาณอื่น (เช่น อาหาร บริการทางการแพทย์) เพื่อใช้สำหรับงานซ่อมบำรุงที่จำเป็น

การบำรุงรักษาประจำวันที่สำคัญจริง ๆ นั้นรวมถึง

- ➔ การทำความสะอาดอาคารและสถานที่
- ➔ การจัดการขยะ
- ➔ การทำความสะอาดลานและระบบระบายน้ำ
- ➔ การระบุและซ่อมแซมอาคารและอุปกรณ์ที่ชำรุด โดยเฉพาะประตู หน้าต่าง ห้องส่วน และท่อระบายน้ำ

การบำรุงรักษาอันเป็นกิจวัตรที่สำคัญจริง ๆ รวมถึง

- ➔ การทำความสะอาดหลังคาและท่อระบายน้ำ
- ➔ การตรวจสอบบ่อเกรอะและบ่อกรองน้ำโสโครก
- ➔ การเปลี่ยนไส้กรองเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและน้ำมัน
- ➔ การตรวจสอบและทำความสะอาดแผงควบคุมไฟฟ้า
- ➔ การทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคในระบบกักเก็บน้ำ
- ➔ การซ่อมแซมงานก่ออิฐถือปูน

➔ การทาสีชั้นส่วนที่เป็นโลหะด้วยสีกันสนิม

การติดตั้งระบบใด ๆ เช่น ระบบลงทะเบียณผู้ต้องขังด้วยอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งพึ่งพากระแสไฟฟ้าที่ต่อเนื่องนั้น ย่อมเกิดสิ่งที่ไม่คาดฝันขึ้นได้เมื่อไฟฟ้าที่ส่งมาไม่มีความแน่นอน ไฟฟ้าที่ส่งมาจากระบบสายส่งไฟฟ้าในชุมชนมักใช้ได้ตามเวลาที่จำกัดในแต่ละวัน ถ้าเป็นเช่นนั้นก็ต้องมีระบบเสริม และที่นิยมใช้กันมากที่สุดก็คือเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ไม่ว่าจะใช้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าบ่อยครั้งหรือนาน ๆ ครั้ง ก็จำเป็นต้องกำหนดแผนซ่อมบำรุงและทำตรวจสอบเพื่อให้วางใจได้ จากประสบการณ์ พบว่าเป็นเรื่องยากที่จะซ่อมบำรุงเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและอะไหล่มาเปลี่ยนใหม่เพราะขาดแคลนงบประมาณ ไม่สามารถหาอะไหล่ได้ หรือไม่มีความเชี่ยวชาญในท้องถิ่น

เรือนจำที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ขาดแคลนทรัพยากร ได้ติดตั้ง **แผงเซลล์แสงอาทิตย์** ซึ่งประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีในการเพิ่มแหล่งพลังงาน นอกจากการทำความสะอาดเป็นประจำแล้ว ระบบพลังงานแสงอาทิตย์ ต้องการการบำรุงรักษาน้อย อะไหล่ก็หาได้ทั่วไปภายในประเทศ

ควรพิจารณาใช้ **แก๊สชีวภาพ** เป็นวิธีช่วยเสริมความต้องการพลังงาน เทคโนโลยีนี้ต้องการการควบคุมและความรู้ของผู้ชำนาญการซึ่งก็พอจะหาได้ ถ้าท้องถิ่นมีการใช้ระบบนี้ (ดูบทที่ 5 วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้ และข้อ (จ) การจัดการน้ำเสีย)

ควรติดตั้ง **อุปกรณ์ดับเพลิง** โดยดำเนินการร่วมกับส่วนราชการท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดับเพลิง ให้ตรวจสอบอุปกรณ์เป็นประจำโดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของแผนซ่อมบำรุงใหญ่ และฝึกซ้อมดับเพลิงเป็นประจำ (รวมทั้งฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังทั้งหมดในสถานการณ์ฉุกเฉิน)

ควรออกแบบ **สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำอาหาร** ตามประเภทของเชื้อเพลิงที่จะใช้ ตัวอย่างเช่น ที่อับอากาศเหมาะกับไฟฟ้าและแก๊ส แต่จะกลายเป็นที่พื้นที่อันตรายเมื่อใช้ฟืนเปียกหรือวัสดุเผาไหม้ได้ชนิดอื่นเป็นเชื้อเพลิง

ค. ข้อควรพิจารณาในงานบำรุงรักษาเมื่อออกแบบเรือนจำแห่งใหม่และขยายเรือนจำที่มีอยู่แล้ว

เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาแผนงานซ่อมบำรุงประจำปี ซึ่งรวมทั้งอาคารและอุปกรณ์ทั้งหมด และเพื่อให้แน่ใจว่ามีการตรวจงานบำรุงรักษาตามปกติและเป็นประจำ (ดูตอน (v) จ้างต้น การพัฒนาแผนงานบำรุงรักษา) มักเข้าใจผิดว่างานบำรุงรักษามีน้อยที่สุดในช่วงปีแรก ๆ ที่สร้างอาคารใหม่หรือเพิ่งผ่านการบูรณะได้ไม่นาน อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์พบว่าความเสื่อมสภาพเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ระยะก่อสร้างแล้ว ดังนั้น งบประมาณสำหรับงานซ่อมบำรุงประจำปี จึงเป็นสิ่งจำเป็นตั้งแต่ปีแรกๆ ที่เริ่มใช้เรือนจำ ถึงแม้ว่าอุปกรณ์ที่ติดตั้งไว้อาจยังอยู่ในระหว่างรับประกันก็ตาม

ง. การจัดระเบียบและการควบคุมงาน⁸²

เพราะงานบำรุงรักษาเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาล เจ้าหน้าที่จึงต้องรับผิดชอบในการควบคุมงานด้วย ผู้ต้องขังที่ทำงานอาจชำนาญพอ ๆ กับ หรือมากกว่าเจ้าหน้าที่ แต่ความรับผิดชอบยังเป็นของเจ้าหน้าที่

ระบบซ่อมบำรุงที่มีประสิทธิภาพ ต้องการเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานด้านนี้และเขาสามารถเข้าถึงผู้ที่รับผิดชอบด้านงบประมาณต่าง ๆ ได้โดยตรง เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานซ่อมบำรุง ควรมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ต้องขังที่จะได้ทำงานซ่อมบำรุง ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ รวมถึงการจัดทำแผนงานซ่อมบำรุง จัดทำและบริหารงบประมาณ จัดระเบียบและควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงาน ควบคุมการใช้วัสดุและอุปกรณ์ และฝึกอบรมผู้ต้องขัง

ทีมงานซ่อมบำรุงต้องการการกำกับดูแล การลงบันทึก วิธีปฏิบัติงาน และการสนับสนุนด้านเทคนิคเพื่อทำงานซ่อมบำรุง รวมทั้งเครื่องมือช่าง วัสดุและอุปกรณ์ การกำกับดูแลโดยเจ้าหน้าที่ให้รวมถึงการกำกับบัญชีเครื่องมือช่างและอุปกรณ์ รวมทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพของงานที่ได้ทำไป

⁸² SMR ข้อ 72 (1) "การจัดองค์กรและวิธีทำงานในสถานกักขังจะต้องคล้ายกับการจัดองค์กรและวิธีทำงานในลักษณะเดียวกันนอกสถานพินิจมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อเตรียมผู้ต้องขังให้พร้อมที่จะประกอบอาชีพในสังคมตามปกติ"

ไม่ว่าจะในสถานการณ์ใดก็ตาม ผู้ต้องขังไม่ต้องจ่ายค่าบริการสำหรับความต้องการขั้นพื้นฐานของเขาให้แก่ผู้ต้องขังรายอื่น เพราะผู้ต้องขังไม่อาจถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของทางราชการ ผู้ต้องขังจึงไม่สามารถเก็บค่าบริการในการใช้ (หรือเข้าถึง) อุปกรณ์ และ/หรือบริการ

จ. ระเบียบในการทำงาน

สภาพการทำงานต้องสอดคล้องกับกฎหมายฉบับเดียวกันที่บังคับใช้นอกเรือนจำ⁸³ ต้องทำงานด้วยวิธีที่ปลอดภัย และเป็นไปตามข้อกำหนดว่าด้วยอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้แก่ผู้ต้องขัง ให้คำแนะนำที่ถูกต้องและการฝึกอบรมที่พอเพียง (เช่น ความเสี่ยงที่จะถูกไฟฟ้าช็อต) ก่อนลงมือทำงาน

ฉ. การคัดเลือกผู้ต้องขังเพื่อจ้างงาน

กระบวนการคัดเลือกจะต้องโปร่งใส ผู้ต้องขังที่คัดเลือกไว้ต้องเหมาะสมและมีทักษะที่จำเป็น (หรือมีศักยภาพที่จะได้รับการฝึกอบรม) งานจะต้องไม่เกินขีดความสามารถทางกายภาพของเขาและต้องไม่ก่อความลำบากใจให้แก่เขา⁸⁴ หลังผ่านการอบรมแล้วถ้าเขาไม่สามารถทำงานได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ต้องไม่อนุญาตให้เขากำหนดน้ำหนักขึ้นอีก ควรมีการประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ โดยดำเนินการขณะเริ่มต้นคัดเลือกและทบทวนตลอดช่วงเวลาที่ดำเนินงาน

ช. ค่าตอบแทน

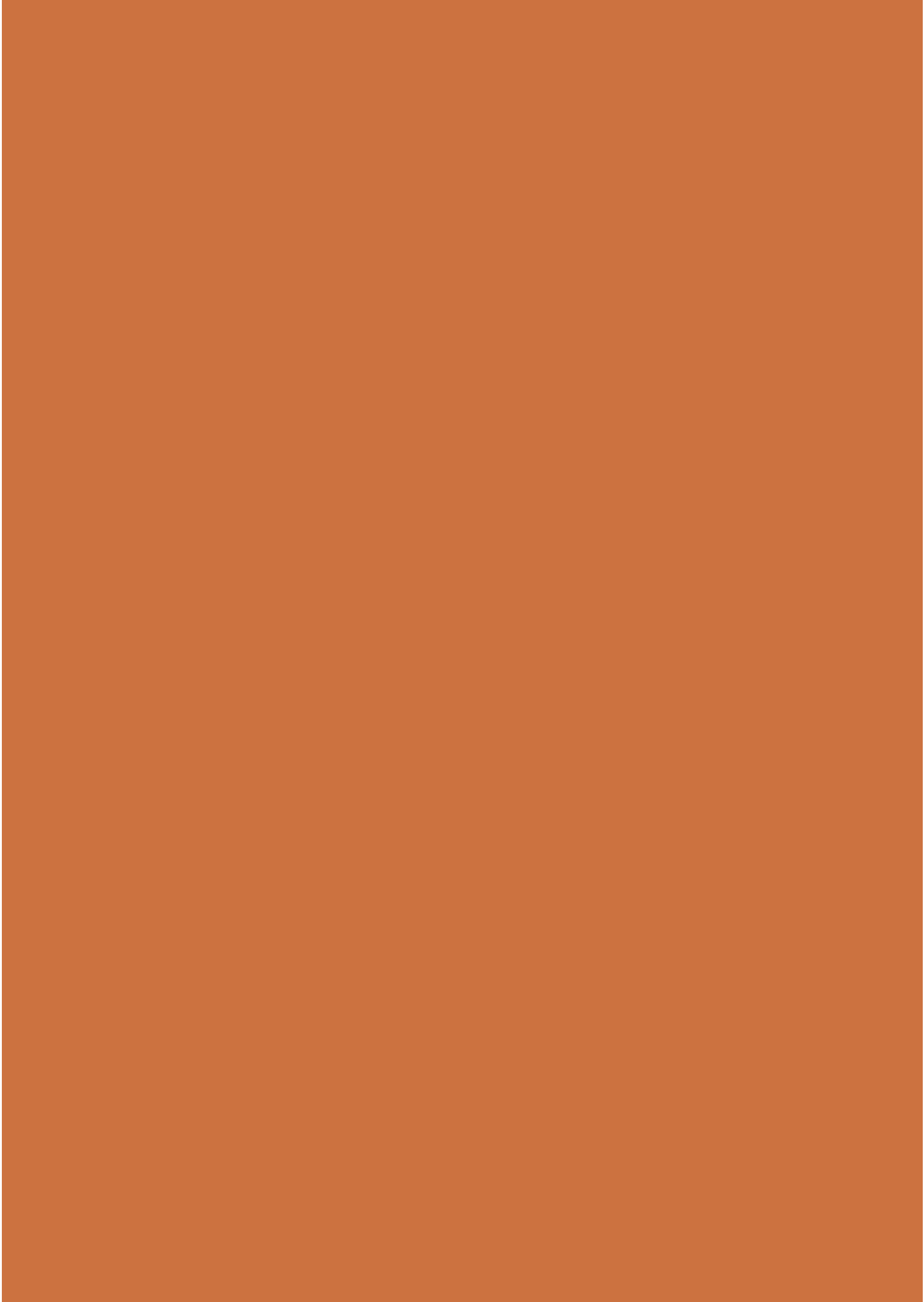
ผู้ต้องขังจะต้องได้ค่าตอบแทนสำหรับงานที่เขาทำไป⁸⁵ ถึงแม้ค่าตอบแทนไม่จำเป็นต้องเป็นเงิน อาจให้รางวัลด้วยระบบลดหย่อนผ่อนโทษ ให้ที่พักที่ดีขึ้น อาหารพิเศษ หรือให้ญาติมาเยี่ยมได้เป็นกรณีพิเศษ

อาจมีอัตราค่าตอบแทนและค่าชดเชยที่แตกต่างกันไปสำหรับผู้ต้องขัง แต่ประเด็นสำคัญคือค่าจ้างสำหรับแต่ละตำแหน่งควรถูกกำหนดและมีระเบียบชัดเจน

⁸³ A. Coyle. A Human Rights Approach to Prison Management, Handbook for Prison Staff, second edition, ICPS, United Kingdom, 2009, p. 93.

⁸⁴ SMR ข้อ 71 (1) "การใช้แรงงานในเรือนจำต้องไม่มีลักษณะที่ทำให้เจ็บไข้ได้ป่วยหรือร่ำเือง"

⁸⁵ SMR ข้อ 76 (1) "จะต้องมีระบบค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกันสำหรับการทำงานของผู้ต้องขัง"

9. การวางแผนก่อสร้าง หรือบูรณะเรือนจำ

บทนี้เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญ ๆ ที่จะต้องพิจารณาและระบุไว้เมื่อจะวางแผนก่อสร้างหรือบูรณะเรือนจำหรือส่วนหนึ่งของเรือนจำ ไม่ใช่บทบาทของ ไอชอาร์ซี ที่จะออกมาสนับสนุนให้สร้างเรือนจำ แต่ก็หลีกเลี่ยงข้อเท็จจริงที่ว่า การสร้างหรือบูรณะจะเหมาะสมก็ต่อเมื่อออกแบบโครงสร้างพื้นฐานที่เก่าและไม่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ต่อไป ไอชอาร์ซีสังเกตว่า กระบวนการวางแผนที่ไม่ดีก่อให้เกิดข้อบกพร่องซึ่งส่งผลให้สภาพการกักขัง และการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเสื่อมถอยลง บทนี้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับลักษณะสำคัญ ๆ ในกระบวนการวางแผน

ความจริง

เพื่อออกแบบและสร้างเรือนจำให้ทำหน้าที่อย่างถูกต้อง ทีมงานออกแบบและผู้รับจ้างก่อสร้างต้องได้รับแผนที่ชัดเจนและมีเนื้อหาครบถ้วน ซึ่งรวมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีควบคุมการปฏิบัติงานในเรือนจำ ฟังก์ชันและกิจกรรม การสัญจรของผู้ต้องขังในเรือนจำ เช่นเดียวกับการไปและกลับจากพื้นที่ต่าง ๆ (ดูบทที่ 2 ด้วย) ต้องมีบรรทัดฐานและมาตรฐานต่าง ๆ ที่ให้คำจำกัดความไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องสร้างระบบให้เป็นไปตามข้อกำหนดในวงเงินงบประมาณที่ได้มา บรรทัดฐานและมาตรฐานเหล่านี้มักไม่ค่อยมีหรือไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

ไม่ใช่เรื่องผิดปกติ สำหรับการเสนอแบบแปลนที่สะท้อนเพียงองค์ประกอบในงานก่อสร้างและใส่ใจเพียงเล็กน้อยต่อองค์ประกอบอื่น ที่จำเป็นต่อความปลอดภัย มั่นคง และมีมนุษยธรรม การออกแบบอาจไม่ได้รวม โรงครัว ห้องเยี่ยมญาติ โรงฝึกงานช่าง สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับโครงการและการศึกษา ห้องสัมมนา บริการทางการแพทย์และสุขภาพ ห้องทำงานของเจ้าหน้าที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหารงาน ความผิดพลาดในการออกแบบด้านอื่น ๆ รวมถึงการไม่สามารถระบุแน่ชัดถึงแหล่งน้ำหรือระบบไฟฟ้าที่เหมาะสม ระบบระบายอากาศและระบบสุขาภิบาล ซึ่งไม่พอเพียงต่อจำนวนผู้ต้องขังที่วางแผนไว้ ความผิดพลาดเหล่านี้ไม่สามารถแก้ไขได้ง่ายหรือมีค่าใช้จ่ายสูงในการแก้ไขภายหลัง ความผิดพลาดในการออกแบบที่ราคาแพงที่สุดมักเป็นความผิดพลาดที่กำหนดอัตราส่วนเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขังสูงเพื่อรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงที่เพียงพอ

ส่วนราชการระดับชาติมักมีขีดความสามารถไม่เพียงพอ ที่จะกำกับกระบวนการวางแผนที่สอดคล้อง และมีเนื้อหาครอบคลุมที่จำเป็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใหม่หรือส่วนต่อขยาย ดังนั้นคณะผู้แทนของไอชอาร์ซี จึงมักได้รับการร้องขอเป็นประจำให้แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแบบแปลนที่ร่างขึ้น การออกแบบที่เกินธรรมดาและ/หรือกระบวนการวางแผนเฉพาะกิจ ส่งผลให้การออกแบบและการก่อสร้างไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับความต้องการ กระบวนการวางแผนมักไม่ให้ความสนใจกับงบประมาณและจำนวนเจ้าหน้าที่ ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานในเรือนจำที่กำลังออกแบบนี้ ความรับผิดชอบในการออกแบบและก่อสร้างมักกระจายไปหลายหน่วยงาน ในกรณีเช่นนี้ก็ควรหาคำแนะนำในทางปฏิบัติจากส่วนราชการที่เกี่ยวกับเรือนจำในระดับชาติ

เพื่อลดปัญหาคนล้นคุก มักมีความกดดันให้เปิดดำเนินการเรือนจำ ก่อนที่กระบวนการทดสอบและตรวจรับระบบต่าง ๆ จะแล้วเสร็จ จึงเป็นผลให้การปฏิบัติงานไม่ปลอดภัยเพราะต้องผ่อนปรนระดับความปลอดภัยและความมั่นคง

วิธีปฏิบัติที่ดีและการนำไปใช้

การวางแผน การออกแบบ และการก่อสร้างเรือนจำเป็นกระบวนการที่ใช้เวลา ความผิดพลาดที่มีราคาแพงเกิดจากการทำงานลัดขั้นตอน ความผิดพลาดด้านรวมถึงการออกแบบอาคารสถานที่ที่ไม่สอดคล้องกับระบบการจัดการเรือนจำอย่างที่ตั้งใจไว้ การเลือกที่ตั้งและใช้วัสดุก่อสร้างที่ไม่เหมาะสม อย่างน้อยที่สุดหวั่นข้อที่จะกล่าวถึงต่อไปควรได้รับการพิจารณาเมื่อวางแผนสร้างเรือนจำแห่งใหม่หรือต่อขยายเรือนจำที่มีอยู่เดิม ในทุกประเทศรวมทั้งประเทศกำลังพัฒนา

ก. แผนแม่บท

ให้เขียนแผนแม่บทเพื่อกำหนดการพัฒนาทุกด้านของระบบเรือนจำ แผนแม่บทจะต้องอธิบายถึงสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งหมดในเรือนจำ รวมทั้งขีดความสามารถของสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านั้น ระดับความปลอดภัยและสถานะของโครงสร้างพื้นฐานที่มี

อยู่ รวมทั้งวัตถุประสงค์ของระบบเรือนจำ คุณค่าหลัก และช่องว่างในระบบแผนแม่บทจะต้องเอื้อต่อการประเมินความต้องการของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ ๆ ได้ด้วย

- ➔ กระบวนการสำหรับพัฒนาแผนแม่บทที่มีขั้นตอนดังต่อไปนี้
- ➔ กำหนดคุณค่าหลักในสิ่งที่กรมราชทัณฑ์ยึดเป็นเกณฑ์ตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการและการพัฒนาของระบบ
- ➔ กำหนดจุดประสงค์สำหรับระบบเรือนจำและเรือนจำแต่ละแห่ง
- ➔ ประเมินความต้องการ เพื่อกำหนดความจุและความสามารถของทัณฑสถานที่มีอยู่ และวิเคราะห์จำนวนประชากรในเรือนจำและแนวโน้ม
- ➔ ทำแผนผังของระบบเรือนจำทั้งหมดเพื่อให้แน่ใจว่าโครงสร้างของระบบทำหน้าที่ต่าง ๆ ในเรือนจำ และจัดความสามารถหลายด้านซึ่งจัดเตรียมให้กับผู้ต้องขังกลุ่มต่าง ๆ หรือชั้นต่าง ๆ

กระบวนการวางแผนแม่บทเบื้องต้น ขึ้นกับเหตุปัจจัยหลายประการ รวมทั้งจำนวนเรือนจำในระบบ และความรู้ของบุคลากรหลักที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผน จะต้องปรับแผนแม่บทให้ทันสมัยทุกปี

ว. กลยุทธ์ในการจัดการ

แผนหลักคือองค์ประกอบหลักสำหรับพัฒนากลยุทธ์การจัดการ ซึ่งเสริมงานออกแบบเรือนจำใหม่หรือที่จะต่อเติม ในการพัฒนากลยุทธ์การจัดการนั้นต้องการ บุคลากรจากหลายหน่วยงาน นำโดยเจ้าหน้าที่บริหารเรือนจำ (ฝ่ายปฏิบัติ) และรวมถึงผู้ชำนาญการด้านนโยบาย นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข ผู้เชี่ยวชาญด้านทัณฑสถาน ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละอุตสาหกรรม ผู้ชำนาญการด้านการรักษาความปลอดภัยในเรือนจำ และสถาปนิก/วิศวกร ที่มีความรู้ความสามารถในการออกแบบและการจัดการเรือนจำ

กลยุทธ์ในการจัดการอธิบายว่าจะต้องจัดการเรือนจำอย่างไร ซึ่งจะต้องรวมองค์ประกอบต่อไปนี้เข้าไว้ด้วยกัน

- ➔ วัตถุประสงค์ของเรือนจำและปรัชญาของเรือนจำ
- ➔ การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะต้องจัดให้ และความสัมพันธ์ในการทำหน้าที่ระหว่างองค์ประกอบทั้งสอง
- ➔ นโยบายหลักในการดำเนินงาน รวมทั้งระบบบริหารและเวลาปฏิบัติงาน วิธีกำกับดูแล และการรักษาความปลอดภัย
- ➔ จำนวนและประเภทผู้ต้องขัง
- ➔ ความมากน้อยของโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสนอ
- ➔ บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคารที่พักอาศัยแต่ละหลังและห้องขังแต่ละห้อง⁸⁶
- ➔ ขนาดโดยรวมของเรือนจำภายในขอบเขตด้านนอกและขนาดของอาคารเรือนนอน ห้อง และห้องขังในบริเวณที่พักอาศัย
- ➔ งบประมาณของโครงการและแผนงานก่อสร้างที่วางแผนไว้
- ➔ โครงสร้างการจัดการ โครงสร้างองค์กรเจ้าหน้าที่ และจำนวนเจ้าหน้าที่ (ฝ่ายควบคุม ฝ่ายบริหาร ฝ่ายโครงการ ฝ่ายอุตสาหกรรม ฝ่ายสุขภาพ ฝ่ายซ่อมบำรุง ฯลฯ)

ค่าใช้จ่ายคือข้อประกอบในการพิจารณาอย่างหนึ่งสำหรับทุกหน่วยงาน เมื่อพิจารณาถึงระบบการจัดการเรือนจำ ลักษณะการใช้อาคารสามารถเพิ่มหรือลดต้นทุนในการบริหารจัดการเรือนจำได้ ถ้าผู้ต้องขังได้รับอนุญาตให้อยู่นอกห้องขังเพิ่มขึ้น ต้นทุนในการดำเนินการโดยรวมของเรือนจำจะลดลงได้ เพราะไม่มีความจำเป็นที่ต้องมีเจ้าหน้าที่มาก ๆ เมื่อบริการถูกยกไปให้ผู้ต้องขังและการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดก็ยังคงอยู่ในระบบที่เปิดมากขึ้น ค่าใช้จ่ายสำหรับเจ้าหน้าที่อาจลดลงได้อีกถ้าผู้ต้องขังทำงานการเรือนทั้งหมด (ทำอาหาร ซักผ้า ทำสวน การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านน้ำและด้านสุขภาพ ฯลฯ) โดยไม่มีข้อหวงห้าม อย่างไรก็ตามทัศนคติที่มีต่อการจัดการผู้ต้องขังที่ระดับความมั่นคงแตกต่างกันไปตามขอบเขตอำนาจศาล/ประเทศ

⁸⁶ SMR ข้อ 63 (3) “เป็นที่น่าพอใจอยู่ว่าจำนวนผู้ต้องขังในสถานกักขังแบบปิดจะต้องไม่มากจนความเป็นส่วนตัวในการปฏิบัติงานต้องลดลง ในบางประเทศก็พิจารณาว่าจำนวนประชากรในสถานกักขังจะต้องไม่เกิน 500 คน ส่วนสถานกักขังแบบเปิดจำนวนประชากรควรน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้

ความสำคัญของรายละเอียดการดำเนินงานในเรือนจำเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งถ้าต้องการให้การออกแบบสามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานในเรือนจำได้ ข้อมูลที่จัดเตรียมให้เกี่ยวกับขนาดและชนิดของอาคาร วัตถุประสงค์ของการใช้อาคาร ความสัมพันธ์ตามหน้าที่ของอาคารต่าง ๆ และการสัญจรของผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่และผู้อื่นที่มีหน้าที่ในเรือนจำซึ่งเป็นที่ยอมรับตามกฎหมาย (เช่น ญาติที่มาเยี่ยม คนงาน) กลยุทธ์ในการจัดการจะต้องได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมราชทัณฑ์และเจ้ากระทรวงที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ค. ทีมงานออกแบบ- การจัดทีมและหน้าที่

การจัดทีม

ทีมที่รับผิดชอบในการพัฒนาการออกแบบเรือนจำ จะต้องประกอบด้วยผู้จัดการเรือนจำ สถาปนิก วิศวกร ผู้ชำนาญการด้านความมั่นคง นักจิตวิทยา ครู เจ้าหน้าที่ฝ่ายอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการอาชีพทางการแพทย์และอนามัย อาจเป็นการเหมาะสมที่จะรวมเอาผู้นำด้านวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งสามารถให้คำแนะนำเรื่องข้อกำหนดทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังได้ จะดียิ่งขึ้นไปอีกถ้าสมาชิกในทีมงานออกแบบมีประสบการณ์ในการออกแบบ การก่อสร้าง และการซ่อมบำรุงเรือนจำหรือสามารถเก็บเกี่ยวประสบการณ์และความรู้จากผู้อื่นได้

ทีมงานออกแบบและผู้มีอำนาจตัดสินใจ ควรมีความรู้ในเรื่องเครื่องมือเครื่องมือในระดับสากลที่เกี่ยวข้อง ด้วยเหตุที่แต่ละหน่วยงานต่างมีความรับผิดชอบที่แตกต่างกันไป ดังนั้นแต่ละหน่วยงานต้องส่งตัวแทนไปร่วมกับทีมงานออกแบบ ถ้าไม่สามารถทำได้ ทีมงานออกแบบต้องดำเนินการอย่างเป็นทางการที่จะทำให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถมีส่วนช่วยกระบวนการออกแบบอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น อาจตั้งกลุ่มอ้างอิงสำหรับบริการด้านสุขภาพ

บทบาทและการจัดองค์กร

ทีมงานออกแบบ รับผิดชอบในการสร้างความมั่นใจว่าแบบในขั้นต้นหรือแบบร่างจะสะท้อนความสัมพันธ์ในการทำหน้าที่ของอาคารต่าง ๆ ตามที่อธิบายไว้ในกลยุทธ์การจัดการและความสัมพันธ์ที่จำเป็น สนับสนุนวิธีการดำเนินการตามที่ได้ตั้งใจไว้ ถ้ามีการเสนอให้เพิ่มที่พักอาศัยเข้าไปในสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ ควรเป็นความรับผิดชอบของทีมงานออกแบบที่จะพิจารณา ถึงความเหมาะสมของบริการที่มีอยู่เดิมและความจำเป็นสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพิ่มเข้าไปเพื่อสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้น

ความรับผิดชอบของทีมงานออกแบบควรรวมถึง

- ➔ การเขียนคู่มือแนวทางปฏิบัติ
- ➔ การจัดสรรพื้นที่สำหรับทุกฟังก์ชัน
- ➔ แผนงานแสดงกรอบแนวคิด
- ➔ เกณฑ์การออกแบบและคำแนะนำในการออกแบบ
- ➔ การอนุมัติงานออกแบบขั้นสุดท้าย รวมทั้งอนุมัติงบประมาณ

เป็นสิ่งสำคัญสำหรับทีมงานออกแบบที่จะต้องไปเยี่ยมชมเรือนจำ เพื่อให้ได้ข้อมูลปฐมภูมิของประเด็นปัญหาในทางปฏิบัติ ที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในขณะออกแบบเรือนจำที่มีอยู่เดิม อาจมีข้อจำกัดและผู้บัญชาการอาจไม่มีมุมมองที่ครอบคลุมถึงทางเลือกอื่นๆ ในการจัดการ อย่างไรก็ตาม ประสบการณ์ตรงของผู้บัญชาการเมื่อรวมกับที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบและสร้างเรือนจำจากแหล่งอื่น ๆ สามารถเพิ่มคุณภาพของทีมงานออกแบบได้

ก่อนพัฒนาแบบขั้นต้นต้องจัดทำตารางการจัดสรรพื้นที่ กล่าวคือ พื้นที่ที่จัดสรรให้ผู้ต้องขังต่อคนสำหรับการพักอาศัย พื้นที่บริการ พื้นที่ที่ต้องรักษาความปลอดภัย พื้นที่ฝ่ายบริหาร และพื้นที่อื่น ๆ ภายในและภายนอกที่กำหนดว่าจะต้องสร้าง การออกแบบขั้นต้นให้รวมสิ่งต่อไปนี้ด้วย

- ➔ แปลนพื้นที่สำหรับทุกอาคาร
- ➔ รูปด้านข้างอาคารทุกด้าน
- ➔ รายละเอียดเกี่ยวกับการใช้สถานที่ตั้ง
- ➔ เงื่อนไขการออกแบบเกี่ยวกับส่วนที่เป็นที่พัก และ
- ➔ พื้นที่บริการและพื้นที่กิจกรรมทุกแห่ง พื้นที่บริการจะต้องรวมพื้นที่แรกรับและปล่อย

ตัว ประตูลูกเหล็กทางเข้า สถานพยาบาล โรงครัว ที่พักอาศัย พื้นที่อุตสาหกรรม
นันทนาการ กีฬา การศึกษา ที่เยี่ยมญาติ ที่พบกนายน และฝ่ายบริหาร

งานในระยะนี้ ยังรวมถึงการพิจารณาตัดสินใจว่าจะเลือกใช้ระบบรักษาความปลอดภัยและ
เทคโนโลยีแบบใด

การออกแบบควรตระหนักถึงความแตกต่างระหว่าง ผู้ต้องขังที่ถูกตัดสินว่ามีความผิดแล้ว
และผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี เช่น สถานที่เยี่ยมญาติสำหรับผู้ต้องขังระหว่างไต่สวน
จะต้องสะท้อนความต้องการของผู้ต้องคดีที่ก่นายความอาจมาเยี่ยมบ่อย ๆ ในขณะที่ผู้
ที่ถูกตัดสินว่ามีความผิดแล้วต้องการการฝึกวิชาชีพ ทำงาน และศึกษาเล่าเรียนเพื่อเตรียม
ตัวกลับเข้าสู่สังคมอีกครั้งหนึ่งหลังได้รับการปล่อยตัว

ทีมงานออกแบบจะต้องพบปะกันอย่างสม่ำเสมอ การประชุมทุกสัปดาห์ทำให้มั่นใจว่าการ
ตัดสินใจเป็นไปอย่างกันทั่วถึง และสามารถกลับไปแก้ไขได้โดยมีผลกระทบไม่มากนัก
ต่อความก้าวหน้าของงาน

การประเมินประนีประนอมระหว่างกระบวนการออกแบบนับว่าเป็นสิ่งจำเป็น ในการดำเนินการอย่าง
ประนีประนอมนี้ ผู้จัดการโครงการและคณะกรรมการตรวจสอบ ต้องมั่นใจว่างานออกแบบ
สนับสนุนต่อกลยุทธ์การจัดการที่ได้รับอนุมัติแล้ว ด้วยความคุ้มค่าในการลงทุน และเป็น
ไปตามข้อกำหนดขั้นต่ำของมาตรฐานระหว่างประเทศ และมาตรฐานระดับประเทศ โดย
เฉพาะพื้นที่ขึ้นต่ำสำหรับผู้ต้องขัง ที่แนะนำนั้นจะมีผลกระทบค่อนข้างมากต่อการออกแบบ
ต้นแบบการก่อสร้างและการจัดการเรือนจำ เขตอำนาจศาลซึ่งระบุถึงข้อกำหนดต่ำสุดที่
ยอมรับได้นั้น โดยทั่วไปแล้วสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับออกแบบที่พักอาศัยในเรือนจำได้

หลังจากแบบขั้นต้นได้รับการอนุมัติแล้ว งานออกแบบรายละเอียดและการเตรียมเอกสาร
ประกอบงานก่อสร้างและข้อกำหนดขั้นสุดท้ายแล้วเสร็จ ระยะเวลาช่วงนี้รวมถึงแบบแปลนและ
ข้อกำหนด แผนงานก่อสร้างและงบประมาณโครงการขั้นสุดท้าย กระบวนการประมาณ
การงบประมาณจะต้องรวมการออกแบบและก่อสร้าง งบประมาณดำเนินการประจำปี และ
งบประมาณในการเริ่มปฏิบัติการ

ทีมงานออกแบบเป็นผู้รับผิดชอบในการพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพ ซึ่งรวมมาตรฐานที่
จะต้องใช้ในกระบวนการก่อสร้างด้วย โครงการทั้งหมดและแผนขั้นสุดท้ายจะต้องให้อธิบดี
อนุมัติและจะตีพิมพ์อีกถ้าให้เจ้ากระทรวงอนุมัติด้วย

ไม่ว่าการก่อสร้างเรือนจำจะสำคัญกับภาคเอกชน หรือดำเนินการเองโดยลูกจ้างของ
ทางราชการก็ตาม เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการยังคง
อยู่กับหน่วยงานที่เชี่ยวชาญเรื่องนี้โดยเฉพาะโดยผ่านผู้จัดการโครงการหรือเจ้าหน้าที่
ที่ได้รับมอบหมาย ทีมงานออกแบบเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารงบประมาณและแผน
งานก่อสร้าง และจะต้องคอยตรวจรายงานประจำสัปดาห์และรายงานประจำเดือนจากผู้
จัดการโครงการตลอดระยะเวลาออกแบบและก่อสร้าง

กระบวนการทั้งหมด รวมทั้งกระบวนการประกวดราคาจะต้องโปร่งใสและสอดคล้องกับ
นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง และถ้าจำเป็นทีมงานออกแบบอาจเป็นผู้กำหนดวิธีการ
ดำเนินการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องก็ได้

ง. ที่ตั้งเรือนจำ

วัตถุประสงค์ของเรือนจำเป็นปัจจัยชี้ขาดขั้นต้นในการเลือกที่ตั้งของเรือนจำ ที่ตั้งควรอยู่
ใกล้แหล่งน้ำและระบบไฟฟ้า ใกล้ใจกลางเมืองซึ่งสามารถระดมกำลังเจ้าหน้าที่และบริการ
ต่าง ๆ ที่เหมาะสม รวมทั้งโรงเรียนสำหรับบุตรหลานของเจ้าหน้าที่ ที่ตั้งควรอยู่ใกล้กับ
หน่วยบริการทางการแพทย์และบริการช่วยเหลือฉุกเฉิน ควรได้รับการอย่างดี (หรือ
สามารถได้รับการเป็นอย่างดี) จากการขนส่งสาธารณะที่ราคาไม่แพง เพื่อให้ครอบครัว
ของผู้ต้องขังสามารถมาเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้บริการขนส่ง
มาทำงานได้ เรือนจำที่ตั้งไว้จะให้เป็นที่พักอาศัยของผู้ต้องขังระหว่างไต่สวนควรตั้งอยู่
ใกล้ศาลที่จะพิจารณาคดีของผู้ต้องขังส่วนใหญ่ พื้นที่จะต้องพอเพียงที่จะให้การสนับสนุน
ด้านอาหารและทำกิจกรรมที่สร้างรายได้ รวมทั้งเป็นที่พักอาศัยของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็น
นโยบายที่รัฐบาลจัดให้เจ้าหน้าที่ ควรหลีกเลี่ยงพื้นที่ที่มีแนวโน้มว่าจะถูกน้ำท่วมและมี
อันตรายด้านสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ

รูป 20 การอธิบายด้วยภาพเกี่ยวกับผลที่ตามมาของการเลือกที่ตั้ง

ที่ตั้งที่ห่างไกลความจริงอาจมีค่าใช้จ่ายเริ่มแรกไม่แพงมากนัก แต่อาจประหยัดน้อยกว่าในระยะยาว ค่าขนส่งสินค้าและบริการอาจสูงกว่ามาก อาจต้องช่วยค่าที่พักของเจ้าหน้าที่หรือเพิ่มสิ่งจูงใจแก่เจ้าหน้าที่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลออกไป พื้นที่ชนบทและห่างไกลความจริง อาจไม่สามารถให้บริการได้เต็มที่ในทุกด้านที่ต้องการในเรือนจำ (บริการด้านการศึกษา สุขภาพ การแพทย์ เหตุฉุกเฉิน) อาจมีความยากลำบากมาก ๆ ที่จะดึงดูดใจให้ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ นักจิตวิทยาหรือครู ให้มาทำงานในถิ่นห่างไกลความจริง เจ้าหน้าที่ที่ถูกย้ายไปอยู่ในถิ่นห่างไกลความจริง มักมีความเครียดระดับสูงและมีภักดานบ้อย ๆ โดยเฉพาะเมื่อเขาต้องแยกออกมาจากครอบครัว

ควรปรึกษาส่วนราชการท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องโดยตรง (รวมทั้งสาธารณูปโภคด้านน้ำและไฟฟ้า และราชการส่วนท้องถิ่นและส่วนจังหวัด) การสนับสนุนจากส่วนราชการท้องถิ่นเป็นเรื่องจำเป็นเพื่อให้แน่ใจว่าสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะ รวมทั้งงานซ่อมบำรุงถนน งานกำจัดขยะ การเข้าถึงระบบไฟฟ้าและระบบประปา จะต้องพิจารณาสิทธิธรรมเนียมตามกฎหมายและข้อห้ามในท้องถิ่นใด ๆ ก่อนเริ่มออกแบบ

ในระยะต้น ๆ ควรใช้วิธีปรึกษาหารือกับชุมชนเพื่อให้แน่ใจว่า ประเด็นที่ชุมชนมีความกังวลได้รับการหยิบยกขึ้นมา และเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างและการจัดการเรือนจำ

จ. การให้คำแนะนำในงานก่อสร้าง

ผู้จัดการโครงการต้องกำกับดูแลงานก่อสร้างเรือนจำ ที่หน้างานทุกวันโดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติในเรือนจำเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ การกำกับดูแลจะต้องเป็นไปตามแผนงานโครงการและแผนงานการทดสอบระบบ งานดังกล่าวนี้เป็นงานเพิ่มเติมจากงานควบคุมและบริหารการก่อสร้างซึ่งดำเนินการเป็นประจำทุกวัน โดยผู้เชี่ยวชาญของทางราชการหรือผู้เชี่ยวชาญมืออาชีพจากภายนอก ด้านสถาปัตยกรรม การก่อสร้าง การรักษาความปลอดภัย เครื่องกล ไฟฟ้า ประปา วิศวกรรมโครงสร้าง และที่สำคัญคือการดำเนินงานในเรือนจำ

จากประสบการณ์ พบว่า ผู้ชำนาญการด้านดำเนินงานในเรือนจำ สามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนแปลงแบบก่อสร้างโดยระบุถึงความเสี่ยงในการออกแบบซึ่งอาจเกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ และที่สามารถแก้ไขปรับปรุงได้ด้วยค่าใช้จ่ายที่น้อยที่สุดในช่วงแรก ๆ ของโครงการ ทีมงานออกแบบควรประชุมทบทวนเป็นประจำตลอดระยะเวลาก่อสร้างเพื่อให้แน่ใจว่าประเด็นต่าง ๆ สามารถตกลงกันได้ด้วยความรวดเร็วทันเวลาก่อนที่จะค่าใช้จ่ายจะบานปลาย ทีมงานออกแบบต้องประเมินถึงความเหมาะสมของอุปกรณ์ งานตกแต่ง เครื่องมือและระบบต่าง ๆ รวมทั้งงานตกแต่งภายในทุกพื้นที่ในเรือนจำ

ด. การตรวจรับหรือการทดสอบการทำงานทั้งระบบ

กระบวนการทดสอบการทำงานทั้งระบบ คือขั้นตอนสุดท้ายเพื่อให้แน่ใจว่าการทำหน้าที่ของเรือนจำสนองวัตถุประสงค์และครบถ้วนตามที่ตั้งใจไว้ การทดสอบการทำงานทั้งระบบ

ต้องได้รับการวางแผนและสอดคล้องกับระยะ “ส่งผ่าน/เริ่มใช้งานและฝึกอบรม” ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างก่อสร้างด้วย การทดสอบการทำงานทั้งระบบเกิดขึ้นต่อเนื่องไปจนจบงานก่อสร้าง ก่อนเปิดเรือนจำและก่อนรับผู้ต้องขังเข้ามา วัตถุประสงค์ของการทดสอบการทำงานทั้งระบบ ก็เพื่อทดสอบองค์ประกอบของอาคารและระบบต่าง ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าจะทำหน้าที่ได้ถูกต้อง เหมาะสมและเป็นไปตามเจตนาในการออกแบบและมาตรฐานที่กำหนด การทดสอบเกี่ยวข้องกับการจำลองวิธีปฏิบัติงานจริงในเรือนจำ เช่น ห้องส่วนทุกห้องจะต้องชำระล้างได้และถือทุกอันเปิดได้นาน 30 นาทีตามเวลาอาบน้ำและเข้าส่วนของผู้ต้องขังที่กำหนดไว้ เพื่อให้แน่ใจว่าโครงสร้างพื้นฐานสามารถสนองความต้องการสูงสุดได้

การทดสอบการทำงานทั้งระบบของเรือนจำ เริ่มต้นตั้งแต่เริ่มก่อสร้างและดำเนินต่อไปตลอดระยะเวลาก่อสร้างซึ่งเป็นกระบวนการที่ตั้งใจให้เกิดขึ้น โดยผู้บริหารโครงการต้องพัฒนาแผนงานทั้งหมด ที่รวมเอานโยบายและวิธีการดำเนินการในการจัดการผู้ต้องขังในทุกด้านและการทำงานของสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น งานที่ต้องทำเป็นกิจวัตร การใช้เครื่องมือหนักและอุปกรณ์ การใช้รถ การใช้ถนนและทางเดิน และการใช้สกี้ออกไปข้างนอกเรือนจำ การจัดการน้ำและบริการสุขภาพ และแผนฉุกเฉินเมื่อเกิดอัคคีภัย การจราจร ภัยพิบัติธรรมชาติ การหลบหนี การฆ่าตัวตาย ฯลฯ การทดสอบการทำงานทั้งระบบต้องได้รับการสนับสนุนจากแผนงานด้านกำลังพล และแผนการฝึกอบรม เพื่อให้มีเจ้าหน้าที่เพียงพอในระหว่างการตรวจรับในช่วงหลัง ๆ

ผู้แทนหรือที่ปรึกษาในการทดสอบการทำงานทั้งระบบ จะต้องรับผิดชอบโดยตรงให้แน่ใจว่า เรือนจำได้รับการบริการและเข้าใจคู่มือซ่อมบำรุงทั้งหมดและข้อมูลรับประกันที่รวมอยู่กับสัญญาการจัดซื้อจัดจ้าง และการส่งมอบสิ่งอำนวยความสะดวกจากผู้รับจ้าง บริษัทผู้รับเหมา/ผู้จัดการโครงการ ต้องส่งมอบข้อมูลด้านเทคนิค รายละเอียดงานติดตั้งและงานบริการทั้งใต้ดินและบนดิน ใบแจ้งรายการวัสดุและคำแนะนำในการซ่อมบำรุง บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องรับผิดชอบงานซ่อมบำรุงโครงสร้างพื้นฐานของเรือนจำในอนาคต ต้องได้รับการฝึกอบรมจากบริษัทผู้รับเหมาก่อนส่งมอบอาคารและสถานที่

ในระบบเรือนจำที่แออัด ส่วนราชการอาจหาทางลดในการตรวจรับแล้วลงมือโยกย้ายผู้ต้องขังไปที่สิ่งอำนวยความสะดวก วิธีนี้ควรถูกต่อต้าน กระบวนการตรวจรับคือระยะเวลาระหว่างการทดสอบบริการทั้งหมด และชักชวนและกบฏการทำงานประจำเพื่อให้แน่ใจว่า มีความปลอดภัย ใช้การได้ดี และมั่นคง ดังนั้น การตรวจรับแบบบางส่วนหรือแบบรวบรัดติดตอน จะเป็นผลเสียต่อทั้งความปลอดภัยและความมั่นคง.

พันธกิจ

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ไอซีอาร์ซี) เป็นองค์กรที่ไม่เลือกปฏิบัติ เป็นกลาง และเป็นอิสระ ปฏิบัติภารกิจด้านมนุษยธรรมเพื่อปกป้องคุ้มครองชีวิตและศักดิ์ศรีของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบและสถานการณ์รุนแรงอื่นๆ พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้น ไอซีอาร์ซียังมุ่งส่งเสริมและปรับปรุงประสิทธิภาพของกฎหมายมนุษยธรรมและหลักการด้านมนุษยธรรมสากล ถือเป็นความพยายามอีกขั้นในการป้องกันความเสียหายอันเกิดจากการสู้รบ

ไอซีอาร์ซีก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2406 ถือเป็นต้นกำเนิดของอนุสัญญาเจนีวาและกลุ่มองค์การกาชาดและเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ ไอซีอาร์ซียังประสานงานกับกลุ่มองค์การกาชาดและเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศในพื้นที่ซึ่งกำลังเผชิญภาวะความขัดแย้งและสถานการณ์ความรุนแรงต่างๆ

ICRC